

LUKU 8 VELJEKSET KOSKENKORVA OSA I 1934 -1940

**Katrin kirje diakonissalaitokselta keskiviikkona, postilei-
man mukaan 25.1.1934 ?**

Rakkaat omaiset!
”No, tännehän se tie on johtanut minut. Eilen aamulla tulin tän-
ne ja olen siitä saakka maannut lusikka (radium) suussa. Kuu-
me on kohonnut 39 ja niin väsyneeksi se tekee, ettei jaksaa 6
tuntia pitemmälle sitä pitää. Ja minkä takia täällä: epäilykseni
toteutui, uusiutunut oli, mutta ehkä vaan pinnallisesti sanoivat.
Se kirurgin homma on niin pitkäpiimäistä, että viipyy niin kauan.
Lopuksi suosittelevat radium hoitoa.

Koetetaan nyt sitäkin. Hy-
vähän täällä on olla, mutta
paljon kalliimpaa kuin kirurgi-
sella. 20 tuntia radiumia an-
netaan, ettei siinä mene kuin
neljä päivää, jos vaan jaksaa
sitten lähteä kaupunkiin. Sa-
noi hoitaja, että viikon päästä
se vasta on oikein kipeä. Vaik-
ka se on vaikeaa nytkin, tur-
poaa suu.

Kirjoitan sitten taas lisää,
kun on vähän helpompaa.
Luulen, että rahat riittää, el-
lei vaan kauvaa tarvitse olla.
Hammasklinikkaan ottavat
vasta sitten kun suu on pa-
rantunut, ehkä 2 kk päästä.
Paino on mennyt taas 48 kg.
Kyllähän sitten taas nousee
kun pääsee lepoon ja kerman
ääreen. Älkää minusta mureh-
tiko, olen päässyt sentään tasapainoon.

Kaikille hyvät terveiset Kaisalta.

Jos kirjoitatte kirjoittakaa Keron osoitteella.”



Muistikirjasta 20/11 -33 – 25/1 -34 2 kk jakso

Myllystä 10.400.-Talouteen 900, Mauno 305, Paavo 95, Aatto
242, Mauri 300, Suoma 360 kaikki yhteensä 2.202 mk 1.100
mk/kk (410 €)

Maakiinteistöpankki kirjoittaa 29.1.1934

Maanviljelijät Mauno, Paavo ja Aatto Koskenkorva
Ilmoitamme, että johtokuntamme on tk. 25 pv päättänyt luovut-
taa Teille pankin haltuun lunastamisen kautta joutuneen Kos-
kenkorvan tilan R:o 3:58, Ilmajoen pitäjän Kokkolan kylässä
897.000 mk kauppahinnasta ja siten, että Suomen Valtion rau-
tateille pysytetään voimassa tilaan 29.2.1932 kiinnitetty soran-
ottoaikan erottamisoikeus. Samalla päätettiin luovuttaa Teille
pankin lunastama maatalousirtaimisto 104.000 mk kauppahin-
nalla. Sanottuihin kauppahintoihin sisältyy lunastushinnan li-
säksi korvaus lunastuksen pankille aiheutuneista kuluista ja
tilan lainhuudatuksen ja kiinnittämisen aiheuttamista kuluista.

Sen lisäksi lasketaan kaup-
pahinnoille korkoa 5.5 % siitä
päivästä, jolloin olemme kaup-
pahinnat lähettäneet kruunun-
voudille, kauppakirjan allekir-
joituspäivään asti.

Kun pankkimme tulee Tei-
dän puolestanne hankkimaan
tilalle lainhuudon ja sen kiin-
nittämään, niin pyydämme
Teidän menettelemään ohei-
sessa kiertokirjeessä mainit-
ulla tavalla. Puolesta VB. Aarnio

JK: Samalla huomautam-
me, että jos me joudumme
maksamaan tilaa rasittavien
kiinnelainojen korkoja ennen
kauppakirjan allekirjoitusta,
niin lisätään nämä tilan luovu-
tushintaan aikanaan.

Kirjeen reunaan oli lyijyky-
nällä laskettu;

$897.000 \text{ mk} + 104.000 = 1.001.000.-$ luvusta oli sitten vähen-
netty 537.235 jolloin saatiin 463.765 eli Maakiinteistö pankin ja
Suomi yhtiöiden velkamäärät = kauppahinnan rahoitus.

Arvo Koskela maito tammikuulta 93 ltr à 1,25 = 116,25
Tapaturmavakuutukseen ilmoitettu 1/10 -30/10
Mylly 4 työntekijää 510 työpäivää 14.130 mk palkkaa. Talo ren-
kejä 4 kpl 16.500 mk (palkka +luontaisetu) karjakko 4.560, tila-
päiset 4 kpl 2.190, harjoittelijat 3 kpl 6.410 = 29.660 mk.

Mauno Hopiavuori kirjoittaa 8.2.1934

Kaima hyvä!

Ensiksi terveiseni täältä rapakon takaa. Täällä olen veistä pöy-
rällen heittänyt pian kymmenen vuotta. Kaikki on mennyt koko
lailla hyvin. Vaimo minulla on ja iso poika myöskin, niitten mu-
kana se aika sitten kuluukin töitten väliaikoina. Minulla olisi nyt
semmoista asiaakin ja tuumasin sinua sillä vaivata koska en
muistanut ketään toistakaan, jolle olisin kirjoittanut. Olisitko niin
hyvä ja hommaisit minulle sellaisen henkilöllisyys todistuksen
Suojeluskunnasta, niin täyrellisen kun voit, aina vuodesta 1918-
siihen asti, kun olin Ilmajoella toiminnassa, siinä voisi myöskin
mainita, että olen palvellut vapaaehtoisena sotapalveluksessa-
kin, jos ei siellä kirjoista löyry, että olen ottanut siirron 1923 Kau-
hajoen Sk. ja 1924 Ylistaron Sk. ollut myöskin komennettuna
kaksilla eri alipäälystökurssilla. Huomautan näistä siksi, että ne
kaikki saisi tulla mainituksi. Tarvitsisin näitä täällä tällä kertaa.

Jos voisit nämät hommata mahdollisimman pian. Terveisin
M. Hopiavuori Kirkland Lake Ont. Canada BOX 131

*Eetu Hopiavuoren veljen Juho Valtterin 6. lapsi. Kuolee Kanadassa
19.8.1971.*

Vakuutusyhtiö Sampo kirjoittaa 9.2.1934

Koskee Koskenkorvan myllyn ja Juho Kuhnan perikunnan ta-
paturmavakuutuksia. Oli saatu palkkailmoitus vuodelta 1933 ja
siinä oli ilmoitettu vakuutusten siirtyneen uuteen yhtiöön. Sam-
po ei hyväksy, kun vakuutusta ei ole laillisesti irtisanottu vaan
vaatii ilmoitusta koko vuodelta ja uudesta maksusta vähenne-
tään edellisen vuoden maksua, joten maksettavaan jää 451 mk.

Juho Kuhnan vakuutustiedot ovat täysin puutteelliset. Sen
tulee kattaa koko vuosi, merkittävä työntekijöiden työpäivien
luku sekä erikseen rahassa ja luonnossa maksettavat palkat.
Yhtiö ilmoittaa, että Ilmajoella miehen ylläpito arvioidaan 4.000
mk ja naisen 3.400 mk/vuosi.

Hanna Keron Ailille lähettämä kirje oli päivätty 28.2.1934

Hyvä Aili! On siitä aikoja kulunut, vuosia vierinyt, kun olen sulle
kirjoittanut. En tiedä oikein kelle voisin tästä asiasta muillekaan

kirjoittaa. Se on tämä Kaisun kohtalo. Aivan suoraan sanottuna
on se aivan toivoton, tiesin kyllä sen aivan heti, mutta en voinut
sitä sanoa silloin kellekään. Mutta nyt kun olen jutellut lääkärien
kanssa, niin ovat he myöskin samaa mieltä, että ei sille voida
mitään, sillä se on levinnyt aivoihin päin ja siihen ei ole pitkä,
kun se levenee aivoissa ja on paljon mahdollista, että siitä seu-
raa hulluus, - ainakin kamalat tuskat. Olisi jollain tavoin voitava
niin järjestää, että Katrille saisi sen selvitetyn, jotta hän menisi
Seinäjoen Keskussairaalaan, jotta täällä tulee vaan kalliiksi ai-
van suotta.

Mutta tämä on kovin vaikea asia, ei voi Katrille sitä sanoa,
hän rupeaa pelkäämään ja ne tuskat mitkä hän saa vielä kärsiä,
on se kylläksi kova silloin kun ne tulevat, ettei voi niitä etukäteen
ilmoittaa. Hän on nyt Pyhtäällä. Lääkärit lähettivät hänet pois,
muka vain muutamaksi viikoksi, "että kirjoittaa heille ennen kuin
tulee, että voisivat ilmoittaa, jos on tilaa sairaalassa." mutta
todellisuudessa, että he eivät
halua häntä ottaa sairaalaan,
eikä antaa radiumia, kun ei se
auta.

Mitä sinä asiasta arvelet?
Kuinka tämä pulma nyt sel-
vitetään, sillä kaiken varalta
olisi hyvä saada Katri mahdol-
lisimman pian sinne kotipuo-
leen. Aaton pitäisi tulla näinä
päivinä tänne, mutta kirjoitan
kuitenkin sulle nyt, jos Sinä
voisit tässä jotain tehdä. Ym-
märrän, että se on vaikeata
Sunkin ainakaan Katrille mi-
tään sanoa, mutta kotiväelle
voit tätä selvittää.

Niin elämä menee eteen-
päin päivä kerrallaan. Olen ol-
lut vähän huonovointinen tänä
talvena, mutta ehkäpä se me-
nee ohi tai ehkäpä ei.

Olkaa sydämellisesti ter-
vehditty meiltä kaikilta. Han-
na.

Liisankatu 27 Walkonauha.

Honkalassa	
oli viime sunnuntaina alkaen klo 12.	
Tulokset:	
L o t a t: Matka 10 km.:	
1) Kaarina Tuohisto-Kokko,	55.08.
2) Rauha Rahnasto	60.00.
3) Helmi Suomu	61.38.
4) Aune Latvala	62,12.
5) Aune Latva-Kokko	63.12.
6) Selma Renko	67.53.
7) Vieno Västi	71.19.
8) Hilda Seppälä	76.50.
9) Aino Sauso	77.27.
P i k k u l o t a t:	
a) Ikä 13—15 v. Matka 5 km.	
1) Tyyne Salonen	25.37.
2) Anni Lipasti	26.50.
3) Sylvi Rantama	26.54.
4) Viola Virtanen	29.21.
5) Viola Ala-Suomu	32.23.
b) Ikä 12 v. Matka 5 km.	
1) Raili Västi	29.57.
2) Alli Kokko	30.22.
3) Elvi Nisula	32.56.
4) Sirkka Kuhna	36,43.
c) Ikä 11 v. Matka 3 km.	
1) Kerttu Piirto	15.00.
2) Eila Yli-Suomu	16.00.
3) Aino Lahti	16.40.
4) Anna Kojanen	17.10.

Katri kirjoittaa päiväamättömän kirjeen Hiljan luota näinä aikoina

Rakkaat kotolaiset

Täällä Pyhtäällä ollaan taas tällä kertaa. Sain röntgeniä kuitenkin viikon lopulla Diakonissalaitoksella pari kertaa ohimooni, se kun alkoi vielä ajettumaan ja särkemään. Tuli sitten taas viikon lykkäys ennen kun saan radiumia. Kunhan jaksaisi käydä kaupungilta päin siellä, ettei tarvitsisi jäädä sairaalaan, kun se tulee niin maksamaan. Toiselta puolen olisi tietysti huolettomampaa olla lääkärin valvonnan alla. Sanoivat olevan sairaalassa kovin ahdasta. Ihmisten kannattaa taas vähän sairastaakin, kun verot maksettu, hetkeksi. Riippuu nyt, miten lääkäri arvelee jaksavani röntgenkin on väsyttänyt ja pitänyt huonolla tuulella koko alkuviikon, että olen ollut vaan sängyssä. Sitä niin helposti yliarvioi jaksamisensa. Ei tahdo itsekään uskoa kuinka alikuntoinen sitä sentään vielä on.”

Katri oli käynyt Pellervossa osakkeiden kanssa ja ostanut Suomalle kahvi- eli tee liinoja malliksi, mutta Inkerin langat olivat jääneet vielä valitsematta. Joten Katri odotti toiveita.

Myymälässä oli joku sukulaisi, joka ei tuntenut Katriä ”tällaista vajavaisuutta.”

Olo oli levoton hoidon takia eikä viihdytty Helsingissä. Ja arvellaan, että vielä huhtikuukin pitää ottaa lomaa.

”Hiljan luona ei tunne olevansa orjuutettu, sen takia tänne mielelläni tulee. Hän lähettää terveisiä kaikille. Olen luotu kulkemaan vaan nyt ihmisten armoilla, joutuu niin kiitollisuuden velkaan. Mutta ehkä se annetaan anteeksi sairaalle. Ja ehkä tekin saatte joskus innostuksen päälle tekemään, vaikka piparkakkuja ja lähettämään niitä pussillisen minulle tänne. Voikaa hyvin ja hyviä terveisiä kaikille toipuvalta Kaisalta.”



Kaisu, Eeva-Liisa, Kalevi ja Ilmari Koskenkorva kuvausvuosi 1934 tai 1935

Aatto kirjoittaa 3.3.1934 Helsingistä

”Kattrin kirjeistä päättäen oli hän hyvin toivorikas parantumisen suhteen, niin että ainakin minä toivoin parasta, Nyt kuitenkin kuuluu niin ikäviä uutisia, että on vaikea sitä sanoa ilmaista. Diakonissalaitoksen lääkäri, joka Kattrin on tutkinut ja hoitanut oli ilmoittanut Hanna-tädille, ettei paranemisesta ole ollenkaan toivoa. Kattrille ei tästä kukaan ole ilmoittanut, niin että hän oli ollut hoidon jälkeen hyvin elämänhaluinen ja toiveikas. Asiassa on vielä kaikkein ikävintä se, että syöpä on leviämässä aivoihin päin ja voi aikaansaada ennen loppua raivokohtauksia.

Nämä ovat niin synkkiä ja lohduttomia tosiasioita, että pyydän sinua valmistamaan muita vähitellen ennen kuin näytät tämän kirjeen heille. Katri paran kohtaloa ajatellessa tulee kapinamielelle Häntä (Jumalaa)

vastaa, että miksi juuri hän joutuu tällaiseen hirveään koettelemuksen. Miksi juuri Kattrin, joka ei ole kenellekään tuottanut kärsimyksiä eikä koskaan ole ollut pahennuksena, täytyy elämässään joutua tällaisen kohtalon alaiseksi.”

Sitten Aatto kertoo menevänsä hoitavan lääkärin puheille ja miettii vaihtoehtoja asian kertomisesta Kattrille. Ajattelee ehdottaa, että lääkäri lähettäisi Kattrin kotiin toipumaan tai Seinäjoen keskussairaalaan, jossa saisi asiantunte-

vaa apua lopun vaivoihin.

Hanna-täti on kirjoittanut Ailille ja Västilään ja valmistellut heitä tähän ankaraan uutiseen. Maija on kirjoittanut Hiljalle, jonka luona Katri nyt on.

Aatto luottaa, että kotona toimitaan parhaan kyvyn mukaan ja pyytää kertomaan mitä kotona päätetään. ”Jumalan haltuun. Aatto Snellmaninkatu 23 G 22”.

Aatto kirjoittaa Helsingistä 5.3.1934

Kirjeet olivat menneet ristiin Maunon kanssa ja Aatto tuskaisesti ja kiireessä kirjoittaa:

"Kävin Tiitisen Eemelin luona ja hän kertoi tohtori Seiron pitäneen tapausta toivottomana silloin kun Katri joulun jälkeen kävi tarkastuksessa. Virtasen Hilja oli kirjoittanut Kerolle Katrin tulevan huomenna tänne, jonka takia hän oli soittanut Diakonissalaitokselle Katria hoitaneelle tohtorille. Tämä oli edelleenkin pitänyt tapausta toivottomana ja katsonut turhaksi tänne jäämistä. Lupasi tarkastuksen jälkeen vielä tarkemmin tutkia asiaa. Siinä tapauksessa, ettei mitään voida tehdä oli hän luvannut toimittaa niin, että Katri lähtisi kotiin. Jos paranemisesta tämän tarkastuksen perusteella näyttäisi olevan toivoa, oli hän luvannut ottaa Katrin Diakonissalaitokselle.

Käyn sitten tarkastuksen jälkeen hänen puheillaan saadakseni tietää totuuden ja kirjoitan sitten uudestaan Katrille, hän ei ollut aikonut totuutta sanoa. Terveisin kiireessä Aatto."

Aatto päivää kirjeen 26.3.34 Koskenkorvalla

H.V.!

Kiitetään kirjeestä (ketä) ja ihmetelään kun nyt on jo pääsiäinen. Ilmat ovat olleet nyt hyvät ja tulevaa kevättä ja halloja arvailtiin. Katrin kuntoa kehuttiin, mutta säryt olivat murheena, josko niihinkin kevät toisi helpotusta.

Aatto neuvoo suoraan Katria lepäämään ja syömään hyvin ja kertoo kirjoittaneen Hiljalle, josko hän lähtisi Koskenkorvalla käymään kuten Katri kertoi kutsuneen.

Aatto mainaa käyttää lomapäivät ahkeraan työntekoon, mutta Mauri oli lähdössä 4 pv lomalle, josta harmitellaan, kun ei saa mitään alennuksia junalipuista.

Aatto kyselee tilan töistä ja onko pankista kuulunut mitään.

Itse epäilee voisiko uskaltaa mennä herroja tapaamaan.

"On se sentään suurenmoista, että selvittiin sentään näinkin, vaikkei tulevaisuus nytkään erittäin valoisa ole, mutta onhan kuitenkin koti ja mahdollisuus yrittää eteenpäin."

Toiveena oli karjataloustuotteiden hinnan nousu, jossa hallitus voisi toimia ja ehdotetaan kevätvehnän viljelyä rahakasvina, jos Aatto saisi tutunkauppaa Jokioisten jalostuslaitokselta uutta lajikeita.

Ruusunlehti perunaakin esitettiin otettavaksi viljelyyn. Lopuksi kyseltiin koska talon sähköjohdot meinataan uusia. Aatto voisi kysyä maahantuojaalta saisiko tarvikkeet halvemmalla kuin osuuskaupan tukkuhinta on.

Henkivakuutusyhtiö Suomi kirjoittaa 27.3.1934

Maanviljelyslaina no 2358 / M. Koskenkorva

Arv. kirjeenne johdosta ilmoitamme, että yllä mainitusta maanviljelyslainasta erääntyy ensikuun 1 p:nä maksettavaksi korko Smk 16.818,44 ja lyhennys Smk 1.559,26 eli siis yhteensä Smk 18.377,70. Kolmannekselle tästä maksusta olemme myöntäneet lykkäystä ensi toukokuun 15 päivään.

Vihosta löytyy kuitenkin merkintä 29/3 Maksettu Suomelle 18.377,70 ja myyty ruista 4.074 kg á 2.-= 8.148 mk.

Myllyyn tehty sähköremonttia kirjattu 30.3 pitkä lista erilaisia tarvikkeita; yli 600 m erilaista sähköjohtoa, rasioita, katkaisijoita, kiinnikkeitä, lampunpohjia yms.



Tämän kuvan aiheeksi arvelin ensin Fiina tai Eetu Hopiavuoren merkkipäiviä 1936, mutta osoittautui että kyseessä on keskellä olevan Hedvig Ala-Pirilän 80 vuotispäivät 9.2.1919, jolloin Hopiavuoret olivat vasta 40-vuotiaita vaikka vaikuttivat minusta vanhemmmilta.

Takana on Anna Hopiavuori, Aino Niinistö(Hopiavuori) Harald Niinistö, Aune Luhtasela (Hopiavuori) ja Helvi Tarpila (Hopiavuori) Edessä Hilikka ja Armas Hopiavuori.

11.4.1934 päättyy erään velan ja perinnän historia:

Keskinäisellä sopimuksella velasta maksetaan 5.000 mk ja kuitataan koko velka korkoineen maksetuksi.

Ilmari Koskenkorva lainaa Matti Penttilä-Ilkalta 1.1.1925 40.000 mk, korko 10 %. Velka liittyyneen Koskenkorvan Leipätehtaan toimintaan tai Ilmarin talon rakentamiseen?

Takaajiksi tulivat Juho Kuhna ja Mauno Koskenkorva sekä Lauri Västi.

Puolivuosikorkoja maksetaan 30.6 ja 31.12: 2.7.-25, 31.12.-25, 6.7.-26, 7.1.-27 + 1000 mk lyhennystä, 29.6.-27, 18.1.-28, 5.7.-28, 5.1.-29, 9.7.-29, korko oli laskenut 9 % v. 1928. 13.4.1931 laina siirretään korkoineen nimismies S.G. Koskimiehelle perintään

Irtisanomiset velallisille / takaajille: Ilmari Koskenkorvalle, 25.4.1931, Mauno Koskenkorva ja Lauri Västi 26.4.1931, Inkeri Kuhna ja alaikäinen Sirkka, Aatto, Mauri, Paavo, Suoma Koskenkorva 28.4.1931, Aili Mella 3.5.1931, Katri Koskenkorva 10.6.1931.

Nimismies hakee Ilmaria ja takaajia vastaan 39.000 mk velkaa 16.11.1931 Vaasan läänin maaherralta. Korkoa pitää maksaa 1.7.1930 lukien, aikaisemmat ovat vanhenneet.

Talollisen vaimon Aili Mellan luona Jämsänkosken pitäjän Patalan kylässä toimitetaan ulosottoyritys, mutta ei Juho Kuhnan kuolinpesälle kuuluvaa omaisuutta tavattu. Aili Mellan ilmoituksen mukaan on kuolinpesän omaisuus Ilmajoen pitäjässä. Toimitus todistajan Kalle Ahlgren, toimituskulut Smk 48.- Jämsä 8.12.1931.

Nimismies siirtää velat takaisin Matti Penttilä-Ilkalle 11.11.1932.

Lainaan tulleita maksuja: Mauno Koskenkorva 21.12.1932

1.000 mk, ulosoton kautta 11.4.1933 4.000 mk, irtaimen pakko-huutokaupasta 8.12.1933 2.776,43 mk.

Tästä ja monista muista velan perimisistä tuli melkoinen riesa perikunnalle, josta kirjan kirjeenvaihto kertoo monissa kohdin. Tämä velka mainitaan perinnönjaossa 1.8.1932 32.000 mk suuruisena, vaikka se on ollut silloin vielä 39.000 mk, mutta todennäköisesti Ilmarin osuutta erotettaessa 20.2.1932 oli sovittu kokonaisvelasta pesälle kuuluvan tämän osuuden. Velkaan tullut ulosoton kautta 4.000 mk kahdessa osassa, joka saattaa olla jakosuutta Ilmarin konkurssipesästä. Kuka maksoi tuon viimeisen sovintosumman 5.000 mk ei ole tiedossa, mutta varmaankin veljekset (talo) sen on suorittanut, oli-ko Ilmari mukana, jäi epävarmaksi. Näin etenkin silloin, jos velka oli Ilmarin taloon, joka kuului vielä kokonaisuuteen.

Lainaan tuli siten suorituksia niin, että Penttilä-Ilkan luottotappio oli 26.223 mk.

Muistivihossa on 12.4.-34 merkintä maksettu M. Penttilä-Ilkalle takausta 6.500 mk. Joten tämä saattoi olla 5.000 mk pääomaan

ja loput korkoa?

Oy Tähtä kirjoittaa 11.4.1934 kuivaajan remontista

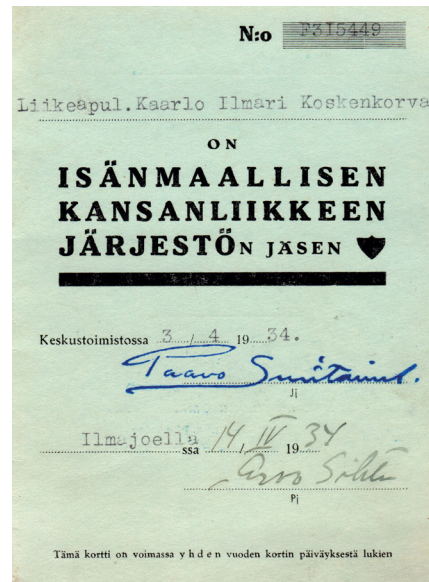
"Arvoisan kirjeenne johdosta ilmoitamme koht. että peltinen uunikuori maksaa 500.- rahtivapaasti Koskenkorvan asemalle. Savupiippu on kyllä muurattava tiilestä. Jos kiuas jotenkin uusi- taan, niin koettakaa saada se sellaiseksi, että lämmitys voidaan suorittaa eteisen puolelta. Ellei se ole mahdollista, niin oven alaosaan tai seinään on tehtävä isonlainen luukku (45 x 55-60 sm) jonka kautta ilma voidaan laskea kuivaamoon. Muuten eivät ilmatorvet voi kunnolla vetää. Ohessa sinikopio uudesta rakenteesta, jossa lämmitys sisältä. Toimitusaika on 2 viikkoa."

Mauno hahmottelee muistivihkoon huhtikuussa:

Posti- ja lennätinhallitukselle

Kunnioittavimmin pyydän edelleen jatkettua virkavapautta toukokuuksi sairauteni takia, jonka toteennäyttönä mukana seuraava lääkärintodistus. Pyydän saada pitää 2/3 osaa palkastani.

Vaasan lääninsairaалassa 17 pv huhtikuuta Katri Koskenkorva Postitoimiston hoitaja Pyhtäältä.



Suojeluskunnan toiminnasta kooste kiertokirjeestä 19.4.1934

3–4.5 klo 17–20.00 Jaosharjoituksia: Yli-Kuhnalassa I tulijaos. Honkalassa mittaajaokset. Päivölässä toimitusjaokset. Pojanluoman meijerillä ratsurijaokset. Herralan koululla Viesti-jaokset.

16.5. Vapaussodan päättymisen muistopäivä.

30.5. 16–19 Päälystön ampumaharjoitus luokalla kunnallistalolla.

1.5 ja 13.5 ampumatoimintaa, Kiväärakilpailu kerhon pokaalista yms.

25–27.5 Sk-järjestön kevätampumamestaruuskilpailut.

Urheilua: 13.5 maastajuoksua kyläpäälliköiden johdolla. 21.5 Piirin maastajuoksumestaruuskilpailut Töysässä.

Kirjeen kirjoitti Aluepäälikkö Lauri Västi.

(Suojeluskunta)		(Skarvo ja sen saamispäivä)		
Kuntoisuuslajit	Suoritusarja			Huomautuksia
	Tulos	Suorituspäivä	Ylivalvojan nimi	
a. Kiv. kenttäammunta tai pist. taisteluamm.				
b. Sotilasottelu				
c. Hiihtomarssi, 30 km	3:40 ^m	23.2.36	A. J. Hatti	
d. Marssi, 20 km.	3:25	2.9.35	A. J. Hatti	
tai 200 m. uinti.				

Suorittaja on kuntoisuusmerkkisääntöjen eri kohtien määräykset täyttäen ja vaaditut tulokset saavuttuaan nyt oikeutettu lunastamaan luokan kuntoisuusmerkin.

.....ssa,kuunp:nä v. 19.....

Koskenkorvan laulajain laulu: Maunon muistivihon viimeinen sivu:

Koskenkorva se on Yläpäässä paikalla parahalla,
kun se on jokitörmällä ja kosken partahalla.

Koskenkorvalta ei kuulu itku eikä nauku
vaan sieltä kuuluu, kosken pauhu ja laulajapoikain laulu.

Lähdepäs joskus sinäkin sinne kanssamme laulamaan
Kun sinä siellä kerran käyt, tulet aina sitä muistelemahan.

Muistikirjaan oli merkitty 27/1 – 26/4 1934 3 kk jaksolle seuraavaa:

Myllystä 8.500 mk.

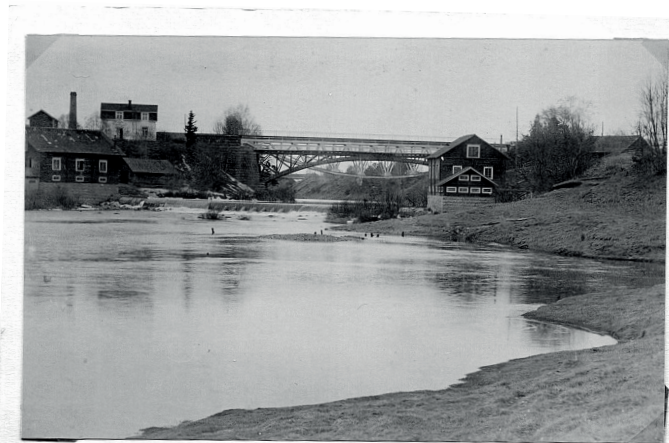
Talouteen 1.480, emäntä 550 (kesätakki 500) Mauno 200, Paavo 443, Mauri 220, Aatto 975 (500 (?) ja hampaat 320) Suoma 285 (Seinäjäki 100) Aili 25.- Katri Sairaalamaksu etukäteen 600, matkakuluja 235 ja lääkäri ja apteekki 532 Katri yhteensä 1.367 mk

Yhteensä 5.545 1.850 mk/kk (730 €/kk)

Muita huomioita: Karjan ruokinta ei kovin voimaperäistä ja apulantaostot tässä vielä varovaiset.

Myllyläri oli käynyt sähkökurssilla, osanottomaksu 50 mk + kahviraha 25 mk, Karjakolle liput Kylvölän iltamiin ja kahvirahaa 35 mk.

Olga Rahko haki maitoa 69 litraa maitoa kuukaudessa = 86 mk. Kukkia mummalle 14/2 30 mk (mikä juhla)



Mä usein lapsena ihmeissäni,
tuon kosken kuiskivan kuulini.
Sen aallot, tyrskyt ja pauhut näin
sen muille laulavien kuulini.
Sen riitto hämyssä illan mi,
omun unten helmahan sulki.
Se hiljaa lauloi kun sammuko
ja kummaat kullaten kulkui.

Lämpimät Ouseitit
Turvallista matkaa itsempään
Kaisa

Koskenpartaalla asuneen Seppä Sairon tyttären Kaisa Sairon ajatuksia Pukarankoskesta.

Aatto kirjoittaa Helsingistä 24.4.1934

Vastattiin kahteen kirjeeseen. Hilja oli ollut tyytyväinen vierailuun ja pahoiteltiin Katrin lisääntyviä kipuja ja Katri oli siis nyt siirretty sairaalaan, jossa saa vahvempia kipulääkkeitä.

Murehdiittiin sitä, kuinka hoksaisi mennä ajoissa lääkäriin, vaikka syöpää on vaikea löytää.

Sitten selvitettiin millaisia diopteritähtiä voisi Luna pienoiskivääriin hankkia. (on vieläkin tallella) Sitten puhuttiin taas radiosta ja Aatto kyselee millaisia vaatimuksia sen tulisi täyttää, niin hän voisi selvittää.

Sitten kysellään koska on reserviläisten valvontakokous ja ehtiikö tulla kotiin vai lähettääkö valtakirjan. Ampumakilpailuisa Aatto "satuin pääsemään toiseksi." 20 laukausta voittaja 180 ja Aatto 178.

Aatto aikoo hankkia harjoittelupaikkasta Tuomikylän koeasemalta käytännön kokemusta. "Olen ajatellut lähteä, jos vain jonkunlaista palkkaa saa, niin ettei tarvitse omastaan panna."

Kotiin luvattiin tulla kahden viikon päästä, kun ensin yksi tentti saadaan tentittyä.

"JK Ei pieni avustus pahaa tekisi! sama"

Katri kirjoittaa diakonissalaitokselta 1.5.1934

Rakkaat omaiset

"Kiitos kirjeistänne ! Ovathan ne valonpilkkuja täällä sairaalan yksitoikkoisesta ja mielestäni niin tarkoituksettomasta elämästä. Olen täällä vielä huomiseen saakka, luulen jaksavani sitten lähteä Kerolle. Ei hyödytä oikeastaan olla täällä koska painokin on vaan mennyt 47 kg. Ja tuo poski koteloituu siellä itsekseen. Nyt on suu niin kipeä kielikin melkein nahaton. Poski on turvonnut niin suureksi, aivan kuin iso kova peruna olisi kasvanut suun sisälle. Sen pitäisi sitten vähitellen pienentyä siellä. Saa sitten nähdä onko radiumilla ollut kyllin suurta vaikutusta siihen tai onko alkuperäinen ollut jo niin paha. Ei sitä juuri voi mennä edeltäpäin sanomaan sitä tai tätä.

Päivä kerrallaan ja valmiina vastaanottamaan mitä Herra antaa, elämää tai riutumista, siihen on vähitellen tottunut ja tyytynyt, että kaikki on hyväksymme vaan. Nyt olen tuntenut itseni aika terveeksi, väsymys vaan vähän painaa, kun olin niin monta päivää 39 asteen kuumeessa. Maija tulee hakemaan minua huomenna ja miltä nyt tuntuu, lähden Hiljan luo Pyhtäälle, joko huomenna tai ensi viikolla. Täytyy päästä taas lihomään, kaupungissa sitä ei tee. Kun täytyy taas tulla tänne 18–19 päivä tarkastukselle sekä röntgeniin kirurgille, niin katsoin viisaam-

maksi tehdä niin. Pyysin lomaa sekä helmi-, että maaliskuuksi. Että, on kyllä aikaa olla kotonakin. En tiedä ovatko sitten, miten myöntäneet sitä lomaa. Hanna-täti ja Maija ovat minua käyneet katsomassa, ei muut. Olin niin murheinen, kun olin kaupungissa, etten kellekkään soittanut tai käynyt katsomassa, ettei he tiedä, että olen täällä. Synkkä ihminen ei ole iloksi kellekkään, että ajattelin kantaa taakkaa yksinäni. Olen saanut jo kirkkautta mieleeni ja ehkä se kasvaa yhdessä kevään kirkkauden kanssa.

Kiitos Mauno huolenpidostasi, rahani riittävät taas tällä kertaa sentään. Täällä kyllä kiskovat, joka ainoasta nipistä ja napista maksun. Voikaa nyt oikein hyvin kaikin siellä ja olkaa reippaalla mielellä. Jumala kanssamme! Kaisa."

van taloa N:o 3, Ilmajoen pitäjän Kokkolankyyissä, varatuomari E. Boehmin kiinnitetyn saatavan, pääomaltaan 96,098 markkaa, suorittamiseksi. Tila, joka sijaitsee hyvällä liikepaikalla Koskenkorvan asemalla, käsittää 2,10 ha. viljeltyä maata ja on sillä 11 huonetta sisältävä tiilinen asuinrakennus ja sen yhteydessä tarpeelliset ulkohuonerakennukset sekä 3 huonetta sisältävä pienempi puinen asuinrakennus ja sen yhteydessä tarpeelliset ulkohuonerakennukset. Rakennukset hyvässä kunnossa. Paikka erittäin sopiva liikemiehille.

Samalla huomautetaan, että U. L. 5 luvussa mainittu saatava tai oikeus on ilmoitettava allekirjoittaneelle viimeistään ennen huutokauppoja pidettävissä velkojainkeskusteluissa.

Kauhajoella, Ilmajoen kirkkokuoron kruununvoudin virkahuoneessa. touko-

Ilmarin kivitalon seuraava huutokauppa Juho Antilan jälkeen on lehdessä 9.5, lisää asiasta Leipätehtaan tarinassa.



Kuvan vuosi 1934. Alhaalta Jussi Antila, Kosti Könni, Mauno, Ilmari, Aatto ja Kalevi ja vierssä Ukko Könni.

Maakiinteistöpankki lähettää kirjeen 26.5.1934

"Kirjeenne johdosta kuluva toukokuun 23 päivältä ilmoitamme, ettei luovutushinnan korkoja lisätä Teille myönnettyyn lainaan, vaan ovat mainitut korot maksettava Teille lähetetyn laskelman mukaan. Ellette korkoja suorita, emme tule kauppakirjaa Teille laatimaan, vaan voidaan tila luovuttaa asutustarkoituksiin."

Kuinka suuresta laskusta oli kyse ei selvinnyt, mutta toukokuussa tullessa kiertokirjeessä todetaan: "Ohessa laskelma Teille luovutetun tilan kauppahinnan korosta sekä muista suorittamistamme maksuista ja pyydämme lähettämään rahat meille ensi tilassa sekä viimeistään kuukauden kuluessa postileiman päivästä. Kun maksu on maksettu, laadimme kauppa-

kirjan sekä hankimme ensi tulevissa käräjissä Teille lainhuudon ja kiinnityksen sille osalle kauppahintaa, joka jää velaksi. Ellei asianmukaista suoritusta tapahdu, emme tule kauppakirjaa Teille kirjoittamaan, vaan voidaan luovutuspäätös peruuttaa ja tila luovuttaa jollekin toiselle henkilölle."

Tähän veljekset ovat varmaan vastanneet, ettei lain mukaan tilaa voida luovuttaa kuin lähisukulaiselle, ei kenelle tahansa ja siksi pankki tarkoittaa, että voidaan luovuttaa asutustarkoituksiin, joka oli lain mukainen toiminta.

Kun ajatellaan, että tila on ollut pakkohuutokaupassa ja kaikki ylimääräinen irtaimistokin on myyty eikä metsän myynnistäkään saada käteistä, kun ne on annettava pankille, eikä satoa ole saatavissa vielä kuukausiin, voidaan vain ajatella sitä tuskaa mistä tämän rahan pystyisi hankkimaan. Kuka lainaisi tilalle, jonka velkojista monet ovat juuri kärsineet luottotappiota.

Tilanteesta voisi vetää tällaisen johtopäätöksen: Tilalla oli velkaa vii-

meisen laskelman mukaan 1.4 milj mk. Tilasta myytiin pois maita ja irtaimistoa 309.000 mk edestä ja kauppahinta pankille oli 1.001.000 mk eli velkoja katosi tässä vain n. 100.000 mk eli helpotus ei ollut suuri. Tappioita tuli lähinnä yksityisille lainaajille kuten Penttilä-Ilkalle kuten edellä kerrottiin. Pankit saivat varmaan edelleen myynnin kautta saatavat melko lailla kasaan. Maakiinteistöpankin kuluja tuli monessa muodossa, mutta korko olisi juossut toki muistakin lainoista.

Kun Eero Kuhn, Matti Koskisen ja Eetu Hopiavuoren velkojat saivat kiinnittämättömistä saatavistaan 15-25 % eli tappiot olivat 85-75 % oli Koskenkorvan tilalta velkojille koituneet tappio vain 5-7 % koko määrästä, joskin joillekin tappiota tuli enemmän. Joten tila vastasi koko lailla velkoja ja vaikka uudet lainat olivat maksuohjelmaltaan helpommat, tuli niistä paljon rajoitteita toimintaan, etenkin metsän myyntiin.

HUOM! Tämä laskelma on kokonaisuudessaan maksutilaisuudessa näytettävä.

Laskelman määrän saattaa suorittaa taikka lähettää postitse vakuutetussa kirjeessä pankin konttorin. (Tavallisessa tai kirjatussa kirjeessä saapuvista rahalahetyksistä ei pankki vastaa). Suomen Pankki, säästöpankit, yksityispankit ja niiden haarakonttorit vastaanottavat myöskin suorituksia. Jos sakkokorkojen taikka muiden seikkojen suhteen syntyy epäselvyyttä, nehoitetaan lainaajia kääntymään pankin konttorin puoleen.

Jollei puolivuotismaksua soviteta viimeistään *Kesä* kuun 14 p:nä 1934 lasketaan päädomalta sakkokorkoa 2% *Kesä* kuun 1 p:nä 1934 suorituspäivään saakka.

OSAKEYHTIÖ MAAKIINTEISTÖPANKKI

N:o *346* Maksamatta oleva päädoma Smk. *842.657.70*

Mauno Paavola ja Matti Kuhn

5 % korkoa per <i>11.6</i> 1934	<i>11.886.20</i>
Sakkokorkoa 2 % päädomalta Smk:ltä	
kuun <i>11.6</i> p:nä 1934	kuun <i>11.6</i> p:nä 1934 eli <i>11.6</i>
Maksamatonta korkoa	
Maksamatonta sakkokorkoa	
Maksettu	
Päädoman kuoletus	<i>17.898.39</i>
Sekalaisia kuluja	
Yhteensä	<i>11.886.20</i>

Edellä *11.886.20* markkaa *20* penniä kullataan *11.6* p:nä 1934

W. Ki. Kesä kuun *11.6* p:nä 1934

Maakiinteistöpankki

Pankin toimintaa voi kuvata varsin karuksi, toki juuri sellaiseksi kuin juuri säädetty laki edellyttää. Lakia laadittaessa ei tunnetusti ole milloinkaan mietitty joustoja, vain rankaisuja, jos ei toimi sen mukaan.

Lauri Koskinen Killinkoskelta kirjoittaa 30.5.1934

"Veljekset Koskenkorva. Olen kuullut, että Teillä olisi sikala ja pyytäisin kysyä olisiko sieltä nyt saatavissa porsaita ja minkä ne olisivat ikäisiä ja hintaisia? Tarvitsisin niitä 5–6 kappaletta. Roh-

kenen odottaa arv. vastaus-
tanne ja piirrän
kunnioituksella
Lauri Koski-
nen."

Muistikirja toukokuulta 1934:

Myllystä tilitti
Koskela 1.100
ja Suomi 800
mk yhteensä
1.900 mk.

Talouteen
kirjattiin 340
mk ja perheen
jäsenille: Mau-
no 230 mk ja
kengät 100 mk,
Paavo 295 mk
ja kravatti 32 ,
Aatolle opiske-
luun 1.068 mk
ja muuten 210

mk, Emännän ja Suomen suoritukset olivat käyntejä Seinäjoella Katria katsomassa. Aili sai 20 mk.

Suomenlinnan keskus (20587) Mekaniikkokoulu Mek. oppilas Koskenkorva M.

Tilan vakuutusarvot 7.6.1934

Talon kiinteistöt 396.000.-, irtaimisto 120.500.-, Yksityisirtaimisto 48.000.-, Myllyn kiinteistö 101.500.- ja irtaimisto 100.000.- kaikki yhteensä 766.000 mk.

Ilmajoen Kirkko-
ja
Kansalliskuoron

KIRKKOKONSERTTI

Sunnuntaina heinäkuun 8 p:nä 1934, kello 13

Johtaa: Lauri Perttula

OHJELMA:

1. Toccata ja Fuuga, d-molli Bach
2. Mun ola käten', Herra Klemetti
3. Halleluja, orat. Messias Händel
4. Toccata, Adagio ja Fuuga, C-duuri Bach
5. Jeesu aarteheni, 11-os. Motelli Bach

Avustaa: Taiteilija Elis Martenson, (urut)

Pääsy 5:-

Koskenkorvan Osuuskauppa r.l.

Koskenkorva, 10 kuun 29 p:nä 193.

Puhelin 82

Postiosoite: Koskenkorva

Rautatieos.: Koskenkorva

Sähköosoite: Osuuskauppa

Päämyymälä: Asemalla

Säästökassa: Viljavarasto:

Sivumyymälät: Harjulla
Pietilässä.

Mauno Koskenkorva

Koskenkorva

Per Ylijalta % korkoa.

Sopimuksemme mukaan p:ltä lähetetty lukuunne

ja vastuullanne:

25/5	1 kg lankanauloja myllyyn	4:50	
26/5	1 " " "	4:50	
31/5	1 kp nokiluukku "	2:-	
	25 kg sementtiä "	15:-	
2/6	2 kp koneruuvia "	1:20	
6/6	sähkötarv.yhteensä "	7:-	
8/6	1 lt hihnahakoja 112 "	20:-	
	2 kp ruuvia "	1:50	
20/7	30 t. hihnahakoja "	10:50	
26/7	1 kg lankanauloja "	4:50	
3/8	1 lt hihnahakoja "	20:-	
10/8	1 kg nauvoja "	4:50	
19/5	Jäi rouvalta	4:75	95:20
	" "	4:-	
9/6	1 pk vanua 190. 14:50 ja asperin 2:-	18:50	
2/7	jäi ostoista 14:75 ja 2:25	17:-	
11/7	"- 1:- ja vuolletta 2/50	3:50	
26/7	1 pk maitovanua 190	14:50	
27/7	jäi Sirkalta	1:-	
21/8	1 pr sukat 11:- 24/8.1 pr sukat 32:-	43:-	
23/8	2 rl ompelulanka 4:- ja 1 kp.silkkipuolal:50	5:50	
	1 kp.esiliina 15:- ja 1 kp.pesin 1:50	16:50	
	9 m kartiinikangas 5/25	47:25	173:50

siirto

268:70

vastuunottoa, et hyväkärä.

Herman Tiitinen kirjoittaa Jämsästä 1.7.1934

Mauno hyvä

Oli kirjoittanut kirjeen Inkerille, mutta arveli, ettei hän olisi koto-
na, joten "siinä tapauksessa" pyydän sinua avaamaan sen kir-
jeen ja lukemaan.

Olisin hyvin kiitollinen, jos voisit asian siellä järjestää ja il-
moittaisit sitten minulle siitä, jos sanoisit kellomäärän. Ei meitä
täältä tule omaa väkeä muuta kuin 3, muita tuskin tulee sinne,
ehkä sisareni. Lapualta voinee tulla sinne 3–4 henkeä. En tiedä
tuleeko sieltä Ilmajoelta muita kuin teidän väki.

Eipä nyt muuta. Paljon terveisiä Herman (Tiitisten lapsen
Anjan? hautaus)

Tämän tiimoilta kirjattiin muistivihkoon: Tiitinen Haudankai-
vajalle 70.-, Tupakkaa tikkuja 20.- Kahvit kunnallistalolla 80.-,
? korvaus 201,50, apuneitosille 30.-, munista 9.-, kerma 14.- ja
ruokatarpeita talosta 78,50 kaikki yhteensä 513,00.

Se, missä on Saima Tiitisen ja lapsen hauta on vielä epäselvä. Muis-
tan, kun Sipi Tilus minut kerran ripitti Könnin sukkokouksessa, kun en
ole nostanut isoisän sisaren tohtorinna Tiitisen hautakiveä ylös. Yritän sen
vielä etsiä.

Ostettu 25 kananpoikaa 12/7 á 23 .- = 575 mk + rahti 10.-

Kananhoidosta kirjattiin seuraavaa: (osin epäselvää tekstiä) Aamulla kauraa 2–3 kourallista ja päivällä samoin. Illalla ruuheen 6 kourallista tunnin kuluttua pois. Illalla 4–5 aikaan seuraavan aamu pv. Perunaa, piimää, kuivarehua 1 osa, kalanmaksaöljyä 1 ruokalusikallinen.

Aina puhdas vesi, piimää saa pitää aamupäivällä 2–3 tuntia ja siksi aikaa vesi pois. Kuivarehua, näkinkuorta, karkeaa sanna aina saatavana.

Muninta-aikaan: Tipu A-munitusrehua. 1 kg Tipu A, 0,3 kg ohria kuorittua, 0,3 kg kaurajauhoa 0,3 kg vehnä lesettä seosta 8 g kanaa kohti aamulla. Illalla tunnin ajan niin paljon kuin syövät.

Eli tuossapa sitten koko Suomen päivä saatiin hyvin kulumaan!!

Muistikirjasta 1/6–9 /7 1934 1 kk

Myllystä 5.700 mk.

Talouteen 1.385, Mauno 120 (paita, lakki), Paavo 10, Aatto 555 (paita, sukat) Suoma 90 mk, Aili 337 (puku 317.-) Yhteensä 2497 mk/ kk (980 €)

Lisäksi perheelle annettiin rahaa Katrin sairaalakäynteihin seuraavasti: Sirkka 1 kerta / 20 mk, Aatto 1 / 14, Paavo 5 / 145, Mauri 4 / 110, Suoma 6 / 290, Mauno 4 / 84. Jolloin tässä kuussa meni poikkeuksellisen paljon, kun vielä Katrin sairaala maksuja maksettiin 700 mk edestä ja Katri itse 1.000 markalla.

Lisäksi mentiin vielä leirille Aatto 50.-, Mauno (100) ja Paavo (90) retkelle. Mauno vakuutusmaksu 102,50 ja aivan poikkeuksellinen kirjaus: Hiusvettä 40 mk.

Mutta tämän kuukauden aikana rakennettiin paljon. Menoja oli nauloissa Alajoen ladon lisäksi 58 kg á 4.50 = 261, punamultaa 13 kg á 3 mk/kg, ponttilautoja ostettiin ja varmasti muitakin kattoja korjattiin kuin pääarakennus urakalla ja katolle ostettu galvanoidut pellit, jotka seppä liitti yhteen, tuli varmaan päärakennuksen jiireihin ja piipun juuriin. Alajoen latoa tuskin maalattiin punamullalla ja sen katto tehtiin vielä oljista.

Väkirehuja ostettiin vain vähinsä kanoille ja pellolle salpietria 56 kg ja välilantaa 1.260 markalla.

Katri Eliina kuolee kasvosityöpään 19.8.

Hannukselat ja Haavistot lähettävät suruosanoton, jossa on kuva Ilmajoen kirkosta. Rukoushetki menossa.

Vaasan läänin Lääninsairaala
SEINÄJOKI
elo kuun 20 p:nä 1934

N:o	osasto	Hoito-aika	Päiviä	à	Smk.
1025	Keskikouva, Katri	16/4 - 19/6	76	50	3.800.-
		1/7 - 19/8	50	"	2.500.-
					6.300.-

1000. 3. 34. Lasku pyydetään palauttamaan kuittausta varten.

6.300 mk on nykyrahassa 2.600 euroa eli aikamoinen lasku. Katrin perukirjan valmistelupapereista selviää, että veljekset ovat maksaneet hautauskulut 3.492 mk ja hoitaneet Katrin maksuja mm merkittävät sairaalamaksut yhteensä 8.372 mk. Katrin saamat henkivakuutusmaksut riittävät korvaamaan nämä maksut.

Osanotto Pyhtäältä 21.8.1934

Hyvät ystävät Suren kanssanne Hilja Pyhtäässä 21.8.34

Harjoittelija Toivo kirjoittaa Rovaniemeltä 26.8.1934

"Lehdistä näin äskettäin Katrin kuolleen. Eipä ole kaikkien omien touhujen kesken viime aikoina teikäläisiä juuri muistelua, harjoitteluajastakin on jo kymmenen vuotta kulunut. Te kaikki ja Katri saitte sentään silloin olla melko suhtautuvaisia minua kohtaan, olihan vielä siskoni vähän vaikeasti hoidettava. Kaikesta siitä olen kiitollinen ja valitan etten ole paljoakaan ollut tilaisuudessa sitä osoittamaan. Katriakaan eivät kiitokseni enää tavoita ja Teillä muilla on hänen poistumisensa johdosta surua, johon pyydän ottaa osaa."

Toivo kertoo lyhyesti omasta elämästä, perhe vaimo ja 3- ja 1-v pojat ja saanut juuri kiertävän toimen sijaan tilapäisen toimen Kurkijoen maamiesopiston opettajana.

"Vuosi on täällä pohjoisessa tullut hyvä, paikoitellen aivan erinomainen. Viime vuosien kiristys alkaa muutenkin jo hellittää, niin että asukkaat alkavat taas elää."

Tuo viimeinen toteamus taisi olla laajemminkin merkki paremmista

vuosista? Toivo oli ehkä yksi niistä nuorista, jotka kirjoitteli Maunolle ja oli sitten harjoittelemassa tilalla, kuten kirjeistä ilmeni ja oli ehkä myös yksi niistä edellä penkillä istuneista pojista, mutta se miten sisko liittyi Koskenkorvan taloon, ei selvinnyt.

Ilmari käy töissä Alkoholiliikkeessä Seinäjoella puutarhatalolta käsin. Taloussyistä matka tehdään linja-autolla, joka lähtee 7.30 ja palaa 19.30. Elokuun loppupuolella vahvistuu Ilmarin paikka Oulu 2 Alkon myymälän hoitajana. Ilmari muistelee: "Valjastin nelipyöräisten eteen vanhan Pruunin ja Kalevin kanssa ajoimme sitten koko jäljellä olevan omaisuutemme ensin Seinäjoelle Ouluun lähetettäväksi. Oli noustu yksi porras korkeammalle Alkon henkilökunnan organisaatiossa."

Eli Ilmari asui "kivitalossa" toiseen huutokauppaan saakka ja sitten muutti Puistolaan.



Kaisu, Ilmari ja lapset sekä Suoma Katrin hautajaisten aikaan Puistolan portailla.

Katrin hautajaiskustannuksia maksettiin osuuskauppaan 30.8. 1934

Yhteiskulut olivat 796 mk 4 % alennuksen jälkeen. Laskulla oli monia leivontaan tarvittavia tarvikkeita, mutta myös ruokai-

luun oli varauduttu. Mukana oli myös Klubi 7 tupakkia ja tulitikkuja, eli kaikki oli huomioitu.

Seinäjoen ruumisarkkuliike laskuttaa arkusta 700 mk

Uuden Suomen ilmoitus 112 mk.

Osuuskunta Itikan laskussa oli 3 kg kuumasavu medwurstia, 16 kg soppalihaa, 8 kg luutonta paistia, 4,5 kg vasikanpaistia yhteensä 279,50 mk

Muistikirjaan Mauno kerää Katrin hautauskuluja: 20/8 150.-, 21/8 40.- 21/8 ruumiin haku Seinäjoelta 100.- 20/8 hautauskirjeet 115.-, ruumisarkku 700, sairaalaan 1.000 mk, posti-

<u>Hautajaisten kulut:</u>		
24/8-30	Ruumiin arkku	700.-
"	Ruumiin haku autalla Seinäjoelta	100.-
"	Hautauslupa	14.-
"	Haudonkauppalle	85.-
"	Hautauskustannuskirjeet	115.-
25/8	Postimerkit edellisiin	91.-
"	Hautajaistoimikunnan auto kyetään hauteen.	150.-
"	Kuolemansa ilmoitus uudelle leimalla postimaks.	115.-
"	— " Vaasasta ja Itikasta	161.-50
24/8	Kk. Haudonkaupasta favossa katearellä	190.-
"	— " Hautausm. muk.	796.-
"	Itikan loppu	279.-50
"	Puukkalaluston mukana Vainajastalle	58.-
"	7 kg. maito a 22/-	154.-
"	3 kg. kanan a 12/-	108.-
"	82 kg. maito a 1/25	102.-50
"	Häpkeläisten palkkoja: Hilja Grönholm 110.-	
"	M. Viitala 30.-, Aili Peltola 40.-, Aili Koski 20.-	
"	Helmi Räsäs 18.-, H. Talvitus 18.-, Irma Hämäläinen	
"	12.-, Sanna Koskenkorva 26.-, Yht.	274.- 1960.-
		<u>Yhd. 3492.-</u>

maksuja 21, 24/8 hautauslupa 14 Yhteensä 2.270 mk.

Lisäksi: Hautajaisten apul. palkat Hilja Grönholm 110.-, Maiju Viitala 30.-, Aili Peltola 40.-, Aili Koski 20.- = 200 mk. Autokyyti hautausmaalle ja takaisin 150.-, Lääkärinhoidosta 660 mk,



Itikan lasku 279.-, Osuuskaupan lasku 796.- Ruokakaluston vuokra 56.-, Haudan kaivajalle 85 .-, Sukuselvityksiä 3 kpl á 20 = 60 mk.

Katrin haudan kuvat 1.9. -34 65 mk

Katrin seppele 150 mk ja hautakivi 1.800 mk.

Ilmari lähettää kirjeen Oulusta 30.8.1934

Rakkaat omaiset

Ilmari oli matkannut Ouluun ja kirjoittaa, kun muuttokuorma on perillä ja ovat viihtyneet pienessä kodissaan, vaikka on vähän syrjässä ja ympärillä asuu sekalaista seurakuntaa. Kalevi oli kirjautumassa kouluun ja Eeva-Liisaa on villivarsana vaikeaa paimentaa.

Oli saatu kotoa uusia perunoita ja ohrakryyniä, joilla Kaisu on pitänyt hyvää huolta perheestä niin, että Ilmarikin on aivan lihonut.

"Teillä on siellä taas täysi työhöyry päällä. Hautajaiset ovat muisto vaan. Kaunis muisto jäi niistä meillekin. Usein olemme

täällä Teitä kaikkia muistaneet. No niin hyvää vointia teille kaikille ja rakkaat terveisemme. Ilmari perheineen"

Osoite oli Nuottasaarenkatu 2 Asunto Oy Kiila. Tänään paikalla näyttäisi olevan Teboilin suuri huoltoasema.

Kauppakirja 4.9.1934, jolla veljekset ostavat tilan pankilta:

Täten myy ja luovuttaa Osakeyhtiö Maakiinteistöpankki, jota tässä nimitetään myyjäksi, Ilmajoen kunnasta kotoisin oleville maanviljelijöille Mauno, Paavo ja Aatto Koskenkorvalle, joita tässä nimitetään ostajiksi, Maakiinteistöpankin sille lain mukaan kuuluvan oikeuden nojalla 20.10 -33 pidetyssä pakkohuutokaupasta Ilmajoen kunnan Kokkolan kylästä lunastaman seuraavan tilan: Koskenkorva Rn:o 3:58 ynnä mainitulla tilalle kuuluneen irtaimen omaisuuden, jonka P.A. Pohjola joulukuun 8 päivänä 1933 toimitetussa huutokaupassa oli myyjälle huutanut, sovitusta yhden miljoonan yhdentuhannen (1.001.000) Suomen markan kauppahinnasta, josta kiinteistönosalle lasketaan

KESKINÄINEN
HENKIVAKUUTUSYHTIÖ
SUOMI

HELSINKI

N:o 2358

Yllämainitulla numerolla merkitystä lainasta on tänään suoritettu 543.000 Smk:n

määrästä 7 1/2 % mukaan laskettu puolivuotuismaksu 20.362:50 Smk,

josta korkoa 7 % Smk:lle 535.676:17 ajalta 1/1 1934 - 1/1 1934 Smk 18.748 67

ja pääoman lyhennystä " 1.613 83

Smk 20.362 50

Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi

M. Kari... Esittelijä

Summan vastaanotti myyjä kuun 27 p:nä v. 1934

Tämän suorituksen jälkeen on lainan takaisin maksamaton pääoma Smk 534.062:34

HUOM! Kuitti ei ole pätevä, ellei yhtiön kassanhoitaja ole sitä allekirjoittanut ja merkinnyt siihen maksupäivää.

N:o 589. X. 32. 10

897.000 mk, ja muuten seuraavilla ehdoilla:

1) Kauppahinnasta suoritetaan rahassa kaupantekotilaisuudessa kolmetoistatuhattaneljästä kuusikymmentäneljä 00/00 (13.464) markkaa, mikä määrä täten ilman eri merkintää maksetuksi kuitataan.

2) Ostaja ottaa vastatakseen seuraavista kiinnitetyistä sitoumuksista: 1. Keskinäiselle Henkivakuutusyhtiö Suomelle 7.10.1929 tehdyn velkakirjan jäännösisällön viidensadankolmenkymmenenviidentuhannenkuudensadanseitsemänkymmenenkuuden (535.676) markan ja 19 pennin maksamisesta.

3) ostaja vastaa 2) kohdassa mainittujen sitoumusten mukaisten korkojen suorittamisesta ja muiden ehtojen täyttämisestä huutokauppapäivästä 20.10.1933 lukien.

4) Siitä osasta kauppahintaa, jota ei ole käteisesti tai edellä 2) kohdassa mainitulla tavalla suoritettu, antaa ostaja 22.8.1934 päivätyn myyjälle asetetun neljänsadanviidenkymmenenyhdentuhannenkahdeksansadanviidenkymmenenyhdeksän 81/100 (451.859,81) markan suuruisen 7,5 % korkoa kasvavan velkakirjan, ja saa myyjä hankkia velkakirjan vakuudeksi kiinteistö- ja metsäkiinnityksen edellä mainittuun kiinteistöön maksamattoman kauppahinnan etuoikeudelle tästä päivästä lukien ja irtaimistokiinnityksen kiinteistöllä olevaan maatalousirtaimistoon.

5) Myyjä vakuuttaa, etteivät kiinteistöä rasita muut kiinnitykset kuin edellä kohdassa 2) ja jäljempänä kohdassa 10) mainitut.

6) Ostaja vastaa niistä kiinteistöltä maksettavista veroista, palovakuutusmaksuista sekä eläke- ynnä muista rasituksista ja maksuista, jotka pakkohuutokaupassa ovat jääneet taikka myöhemmin tulevat myyjän vastattavaksi. Ostaja vastaa myöskin maanmittarin palkkiosta, jakotoimituksista johtuvista tilisuorituksista sekä kuivatus- ja muuttokustannuksista.

7) Ostaja valtuuttaa myyjän puolestaan hankkimaan hänen kustannuksellaan kiinteistön saannolle lainhuudon ja suorittaa ostaja vaadittaessa tästä johtuvat lainhuudatuskulut sekä edellä mainitun velkakirjan leimaveron ynnä muut kiinnityskulut.

8) Ostaja saa kiinteistön heti haltuunsa.

9) Kiinteistön ohella on myyty irtaimistoa.

10) Määräalan eroittamisoikeus pidätetään Suomen

Valtion rautateille välikirjassa joulukuun 15 päivästä 1931 mainittuun maa-alueeseen.

Tätä kauppakirjaa on tehty kaksi kappaletta, toinen ostajalle

Kauppakirja

Täten myy ja luovuttaa Osakeyhtiö Maakiinteistöpankki, jota tässä nimitetään myyjäksi,
Ilmajoen kunnasta kotoisin olevalle maanviljelijälle Mau-
no, Paavo ja Aatto Koskenkorvalle ja hänen vaimolleen _____
joita tässä nimitetään ostajaksi, Maakiinteistöpankin sille lain mukaan kuuluvan
oikeuden nojalla 20/10-33 pidetystä pakkohuutokaupasta Ilmajoen kunnan
Kokkolan kylässä lunastama n. seuraava n. tilan: Koskenkorva
58
RN:o 3 ynnä sen mainitulle tilalle kuuluneen irtaimen omaisuuden,
jonka P.A. Pohjola joulukuun 8 päivänä 1933 toimitetussa huutokaupassa
oli myyjälle huutanut, _____
kiinteistöllä olevina maatalousirtaimistoina, josta on laadittu eri luettelo, sovitusta yhdeksä-
miljoonayhdeksentuhannen (1.001.000) Suomen markan
kauppahinnasta, josta kiinteistön osalle lasketaan 897.000 markkaa, ja
muuten seuraavilla ehdoilla:

1) Kauppahinnasta suoritetaan rahassa kaupantekotilaisuudessa Kolmetoistatu-
hattaneljästä kuusikymmentäneljä & 0/100
(13.464:-) markkaa, mikä määrä täten ilman eri merkintää maksetuksi kuitataan.

2) Ostaja ottaa vastatakseen seuraavista kiinnitetyistä sitoumuksista: 1) Keskinäisel-
le Henkivakuutusyhtiö Suomelle 7/10 1929 tehdyn velkakirjan jäännös-
sisällön Viidensadankolmenkymmenenviidentuhannenkuudensadanseitsemän-
kymmenenkuuden (535.676) markan 19 pennin maksamisesta.

3) Ostaja vastaa 2) kohdassa mainittujen sitoumusten mukaisten korkojen suorittamisesta
ja muiden ehtojen täyttämisestä huutokauppapäivästä 20/10-33 lukien . _____
tai edellä 2) kohdassa mainitulla tavalla antaa / 22/8-34 päivä

4) Siitä osasta kauppahintaa, jota ei ole käteisesti suoritettu, tunnustaa ostaja myyjälle
asetetun Neljänsadanviidenkymmenenyhdeksansadanviidenkymmenenyhde-
& 81/100
(451.859,81) markan suuruisen, 7,5 %:n korkoa kasvavan velkakirjan, ja saa myyjä
hankkia velkakirjan vakuudeksi kiinteistö- ja metsäkiinnityksen edellämainittuun kiinteistöön
maksamattoman kauppahinnan etuoikeudella tästä päivästä lukien ja irtaimistokiinnityksen kiin-
teistöllä olevaan maatalousirtaimistoon.

5) Myyjä vakuuttaa, etteivät kiinteistöä rasita mitään kiinnitykset kuin edellä 2) koh-
dassa mainittu ja jäljempänä 10) kohdassa mainitut.

ja toinen myyjälle.

Helsingissä 4.9.1934

Osakeyhtiö Maakiinteistöpankki

valtakirjalla: Kaarlo Kahala

Edellä oleva kauppa hyväksytään, Aika ja paikka kuin yllä.

Mauno, Paavo ja Aatto Koskenkorva valtakirjalla Ilmari Hytönen

Että varatuomari Kaarlo Kahala ja hovioikeudenauskultantti Ilmari Hytönen omakätisesti ovat allekirjoittaneet edellä olevan kauppakirjan sekä että kauppakirja on oikea, todistaa

Helsingissä syyskuun 4 p:nä 1934

Viran puolesta: Lauri Tulonen Helsingin IV kaup. Viskaali

Todistajana läsnä ollut: V. Aarnio varatuomari Helsinki.

Valtakirja

osakeyhtiö Maakiinteistöpankki valtuuttaa varatuomari Kaarlo Kahalan täten puolestaan hyväksymään ja allekirjoittamaan edellä olevan kauppakirjan, kuittaamaan käteismaksun sekä vastaanottamaan 4) kohdassa mainitun velkakirjan.

Helsingissä syyskuun 4 p:nä 1934

Osakeyhtiö Maakiinteistöpankki

V. Arola

Pauli

Lahdensuu

1934 syyskuun 10 pv kihlakunnanoikeus myöntää lainhuudon.

Pankki lähettää Suomen metsänomistajain Keskinäisen metsäpaloyhdistyksen laskun metsien vakuuttamisesta (vakuutussumma 150.000 mk) 108 mk ja kertoo saaneensa siihen 25 % alennuksen.

Ostaja vastaa myöskin maanmittarin palkkioista, jakotoimituksista johtuvista tilisuuruksista sekä kuivatus- ja muuttokustannuksista.

7) Ostaja valtuuttaa myyjän puolestaan hankkimaan hänen kustannuksellaan kiinteistön saannolle lainhuudon, ja suorittaa ostaja vaadittaessa tästä johtuvat lainhuudatuskulut sekä edellämainitun velkakirjan leimaveron ynnä muut kiinnityskulut.

8) Ostaja saa kiinteistön heti haltuunsa.

9) Kiinteistön ohella ~~siinä~~ myyty irtaimistoa.

10) Määräalan eroittamisoikeus pidätetään Suomen Valtion rautateille välikirjassa joulukuun 15 päivästä 1931 mainittuun maa-alueeseen.

Tätä kauppakirjaa on tehty kaksi kappaletta, toinen ostajalle, toinen myyjälle.

Helsingissä, syyskuun 4 p:nä 1934

Osakeyhtiö Maakiinteistöpankki
Valtakirjalla:

Edelläoleva kauppa hyväksytään. Aika ja paikka kuin yllä.

Mauno, Paavo ja Aatto Koskenkorva
valtakirjalla Ilmari Hytönen

Että varatuomari Kaarlo Kahala ja hovioikeudenauskultantti Ilmari Hytönen

omakätisesti ovat allekirjoittaneet edelläolevan kauppakirjan sekä että kauppakirja on oikea, todistaa

Helsingissä, syyskuun 4 p:nä 1934

Todistajana läsnä ollut: Viran puolesta:

V. Aarnio *Lauri Tulonen*
varatuomari *kaupanvahvistaja*
Helsingin IV kaup.

Muistikirjassa jaksolla 27/7 – 21 / 9 1934 2 kk

Myllystä 4.700.-

Talouteen 1.100, Mauno 70, Paavo 10, Aatto 100, Mauri 500, Suoma 150, Emäntä 20 .- yht. 1.950 mk 975 / kk (365 €/kk)

Tätä jaksoa kuvaa Katrin viimeiset hetket ja sisarusten käynnit Seinäjoella: Suoma 6 kertaa (330 mk), Pojat eri kokoonpanossa 6 kertaa (215 mk), muista kuluista on edellä selvitys ja perukirjat. Suru ei sinällään tullut vihkosta esiin, mutta etenkin Suomen Seinäjoen matkat olivat varmaan Katrille tärkeitä. Sirkkan kertoma matka Seinäjoelle yhdessä emännän kanssa ei tule esille, mutta muistan hänen kertoneen matkasta ja Katrin kasvoista, jotka olivat aivan kääreiden peitossa ja heikolla äänellä Katri oli Sirkalle kuiskannut lujasti kädestä puristaen: "Pidät-hän äidistäsi huolta!"

Toisekseen kuivaajan remontti jatkuu ja ainakin

lautaa menee paljon, mutta myös Myllyssä on varsin paljon remonttia ja kustannuksia satojen markkojen edestä.

Syksyn tulon tunnistaa useista aurojen korjauslaskuista ja vaihto-osista. Junakyyti Luhtaselaan oli 2/9 28,50 mk ja Aino Hannukselan häät 9/8 joihin seppelä 100 mk.

Mauno ja Paavo liittyy metsästysseuraan (90 mk) ja hankkii luvat 2x30 mk. Maunolla on asioidenhoitomatkvoja Katrin tilanteen ulkopuolelta 4-5 kpl.

Lokakuun alussa muistikirjaan kirjattiin otsikolla Salin kalusto:

Sohva, kaappi, pöytä, 2-3 käsinojatuolia, 2 tuolia, sänkyä vuodevaatteineen, 3 tuolia, pöytä, kirjahylly pieni, kirjoja (1.000 mk), keittiökaappi, pöytä, 2 tuolia, karvalankamatto suuri, ryijy iso, taulu, peili ja 2 kynttilänjalkaa, mattoja, liinaa vaatteita, pitovaatteita, keittiö kalusto, ruokakalusto. (Lunastettiinko näitä V.M. Rengolta?)

Mauno saa kirjeen 25.10.1934 allekirjoitus tervehtäen Vanha setä. Kirje on repeytynyt

Postimerkki otettu repäisemällä kuten monissa kirjeissä ja syyllinen olen minä, joka olen keräillyt postimerkkejä ymmärtämättöminä.

Puhutaan Ilmarista ja lainasta, joka on 26.600 mk ja korko- ja on rästissä. Mainitaan Antila, jolla oli rahaa liian vähän uusintaan. Laina on maksettava kokonaan 13.12. "Sen vuoksi kehoitan teitä nyt toimimaan kaikella tarmolla, että se voidaan maksaa määräaikana. Minä olen puolestani koettanut tehdä velvollisuuteni. Jos me olisimme oikein eduksemme toimineet, niin me olisimme lainan saaneet maksaa heti asian alussa. Kyllä vielä tavataan, kun sade lakkaa."

Asia saattaa liittyä Ilmarin konkurssista huudettuun "kivitaloon", jossa bulvaanina toimi Juho Antila ja konkurssin kautta talo tulee uudelleen myyntiin. Tämä laina taisi jäädä huutokaupan ulkopuolelta hoidettavaksi ja lisäksi Hannuksela kirjoittaa tästä antaen pojille myös kritiikkiä.

1.11.1934 Mylly on tukenut Vapaussodan rintamamiesliiton toimintaa 100 mk:lla

Myllyn toiminnasta marraskuussa: (Mauno ollut varmaan tuuraamassa ja kirjannut ylös omaan muistiinpanoon, kun myllärit kirjaa omaansa?)

Perälä Korte-Aho 1 sk 29 kg jauhoja 20 taksa 10 mk, Teuva P. Suksi 2 / 80 / 47 / 24, Perälä Juho Anjala 2 / 68 / 47 / 24, Perälä Kaino Nurmela 2 / 62 / 45 / 23. Teuva Hugo Rinta-Komsu 2 / 70 / 45 / 23, Perälä livari Seppälä 4 / 140 / 90 / 43, Perälä Vilho Kaleva 4 / 160 / 90 / 43 . Näytti olevan Teuvalaisten päivä!

Kun mylläri tilittää muutaman päivän välein esim. 500 mk voisi päätellä, että asiakkaita on ollut keskimäärin 20-30 kpl.

Mauno saa mystisen kirjeen 10.11.1934 Hyvä Mauno Pyydän sinua saapua Seinäjoen asemalle huo-

OTE Aho-Nikkola lammaskantakirjasta.



Eläimen nimi *ms 27.*
kk. n:o synt. 19 *20/34.*
4 - karitsana *Kuunttia* ta-
lossa. Väri, villan laatu, y.m. *Valkea*
villa hiemoa
Paino kg.
Isä *Arho* kk. n:o
Synt. 19 *14/28.* 2 karitsana
Väri, villa y.m. *Valkean*

Tämä todistus seuraa aina eläintä omistajan vaihtuessa.

Ilmoitettujen tietojen luotettavuudesta vastaa:
Ilmajoen Raha kuun 12 p:nä 1934.
F.M. Aho-Nikkola

E. <i>Louhi</i> kk. n:o <i>21.</i> Synt. 19 <i>20.</i> karitsana Väri, villa y.m. <i>Valkea</i>	E. <i>Lisa</i> kk. n:o <i>15.</i> S. 19 <i>17.</i> karitsana I. kk. n:o S. 19 karitsana
I. <i>Häy</i> kk. n:o <i>09.</i> Synt. 19 <i>24.</i> 2 - karitsana Väri, villa y.m. <i>Valkea</i> <i>villa lyhytko</i>	E. <i>Lippa</i> kk. n:o <i>19.</i> S. 19 karitsana I. <i>Juhukank.</i> n:o <i>9.</i> S. 19 <i>19</i> karitsana <i>Valkea vanha karitsana</i>
E. <i>Lisa</i> kk. n:o Synt. 19 <i>14/28.</i> 3 - karitsana Väri, villa y.m.	E. <i>Arho</i> kk. n:o <i>21.</i> S. 19 karitsana I. <i>Juhukka</i> kk. n:o <i>9.</i> S. 19 karitsana
I. <i>Louhi</i> kk. n:o <i>25.</i> Synt. 19 <i>24/27.</i> 3 - karitsana Väri, villa y.m.	E. <i>Mauno</i> kk. n:o <i>100.</i> S. 19 <i>10</i> karitsana I. <i>Petteri</i> kk. n:o <i>58.</i> S. 19 <i>25</i> karitsana <i>III C.</i>

menna tiistaina sillä pikkujunalla, joka saapuu Seinäjoelle kello 2 j.p.p. Sinun kyllä täytyy lähteä samana päivänä, kun tämän kirjeen saat, mutta mitä sille voi. Tervehtien liikkoo Ha. (Hannuksela)

Mauno, Aatto ja Paavo vuokraa vesijohtolinjan kansakoulun tarpeisiin ja huollettavaksi 12.11.1934 200 mk kerta-maksua vastaan ja 100 vuoden ajaksi.

Kansakoulun johtokunnan puolesta sopimuksen allekirjoittaa: Sameli Ranto, Matti Salama, F. Koivulahti, Elina Piirto ja Eino Kiikka. Kunnanvaltuusto käsittelee asian.

Katri Koskenkorvan perunkirjoitus pidetään 18.11.1934 Pyhtään pitäjän Pappilan kylässä asuneen elokuun 19. päivänä kuolleen postitoimiston hoitajan Katri Eliina Juhontytär Koskenkorvan jälkeen.

Omaisina ovat sisarukset Aili, Suoma, Mauno, Paavo, Ilmari ja Aatto sekä puolisisarukset Mauri ja Sirkka.

Omaisuuksien ilmoittaa Mauno. Varoina on rahaa 1.200 mk ja henkivakuutuksia kolmessa osassa yhteensä 31.616 mk. Katriin asunto muodostui Salin kalustosta, jossa oli sohva, pöytiä, tuoleja, kaappi, keinutuoli, ryijy, 6 lattiamattoja, peili ja kynttilät, 5 taulua ja erikseen vielä karvalankamatto.



Rakas sisaremmen,
postitoimiston hoitaja

Katri Koskenkorva

Ilmajoen, nukkui kuolon-
uneen ankan taudin kärsit-
tyään Lääninsairaalassa elok.
19 p:nä 1934, 39 v. 9 kk. 25 p.
ikäisenä. Rakkaudella muiste-
levat:

Omaiset.

Oi Herra, suothan sa minul-
le, sun armos voimaksi mat-
kalle. Anteeksi anna, mua nos-
ta, kanna, vie perille.

5480

**Sydämelliset
kiitoksemme**

Ilmajoen Lotta-Svärd yhdistyk-
selle, **Koskenkorvan** kyläosas-
tolle, **Koskenkorvan** Lottavoi-
mistelijoille, sekakuorolle sekä
kaikille, jotka ovat kunnioitta-
neet **Katri Koskenkorvan** muis-
toa ja ottaneet osaa suruumme.

Omaiset.

Makuuhuoneen kalustoa sänky ja 6 tuolia, seinävaate ja keittiön kalustoa pöytä ja 2 tuolia keitto ja ruoka-astiat, liina- ja pitovaatteita. Myös vanha polkupyörä mainitaan ja naisten kello.

Omaisuuksien yhteensä 37.371 mk.

Velat ja vähennyksen osassa on Maunolta saatu laina 8.372,70, hautajaiskulut 3.492.- (niistä oli enemmän mainintaa hautajaisten kohdalla)

Jäännökseksi jäi Smk 24.459,55 mk, josta kukin pesän osakas maksoi perintöveroa 40 mk.

Rahavaroista jäi jäljelle 16.394,40, josta yhteisen sopimuksen mukaan käytettiin 13.300 mk Hanna Ilmomäeltä olevaan edelleen maksamatta olevaan Ilmarin takausvelkaan, josta tämän jälkeen loput annettiin anteeksi ja kiinnitys tilaan Leipätehdas 3:55 kuoletettiin. Viljo Ilmomäen alaikäisiltä lapsilta Annikki ja Hanna Ilmomäeltä jäi siis saamatta 26.700 mk. Kun

Leipätehtaan myynnistä saatiin 30.000 mk.

Lopusta jaettiin kuudelle sisarukselle 215,70 mk kullekin.

*Kaikki Katrin kirjeet kirjattuani saatoin sieluni silmin nähdä Katrin asunon ja elää hetken Katrin Pyhtäällä viettämiä vuosia ja tapahtumia siellä, Suoma kylässä hoitamassa taloutta ja Aatto kylässä niin kauvan, kuin keh-
taa.*

*Katrin elämä oli kaunis. Hänen ajatuksensa olivat hienoja niin vapaus-
sodan aikaan ja silloin, kun kodin kohtalo oli vaakalaudalla. Myös kivun ja
sairauden keskellä hän koki kirkkautta ja päätti kantaa kohtalonsa yksin,
ettei olisi vaivaksi ja ettei jäisi liikaa kiittolisuuden velkaa.*

*Kumpu olisimme joskus kohdanneet – ehkäpä vielä kohtaammekin,
esittihän Katri ajatuksen, että pois myydyt Könnin kellot ehkä vielä palaa-
vat takaisin ja sekin toteutui – jollain tapaan.*

Aatto kirjoittaa Helsingistä 19.11.1934

Kuulumisia ei ollut, joten Aatto meni suoraan vanhaan tuttuun asiaan. "Olen vähän ottanut selvää radiokoneista, kuten oli pu-
hetta."

Hinnat olivat toki laskeneet ja "kansanradion" saa 1.500 mk, kaksiputkisen 2.300 mk, mutta ne eivät tyydytä Aattoa. Paremmat maksaa 3.000 mk:sta aina 6.000 mk:aan.

Sitten Aatto on tehnyt näistä tarkan koosteen kuudesta eri mallista ja hinnoista sekä saatavista alennuksista.

Liikkeet eivät lähetä koneita maaseudulle testattavaksi, mutta Aatto voisi kokeilla, maksaa 15 mk / kaksi iltaa, mutta boxissa ei ole vaihtovirtaa, joten pitää löytyä vielä testipaikkakin.

Kotiinkin voisi ottaa testattavaksi Vaasasta tai Seinäjoelta koneita, mutta amerikkalaisia on vain Hesassa. Aatto oli käynyt radionäyttelyssäkin: "mutta siellä ei saa mitään selvää koneen äänestä, kun kaikki pauhaa yhtä aikaa." Asia jäi harkintaan.

Myös myllykivitehtaalla ja Nesslerillä oli käyty ja Aatto liittää kirjeeseen selosteen koneista ja hinnoista. (ei ollut enää mukana) Niitä kuitenkin kommentoitiin kirjeessä.

"Uusissa kuorimakoneissa on roottori (=pyörivä nivel?) nostaminen ja laskeminen järjestetty yhdestä käsipyörällä tapahtuvaksi, niin että justeeraaminen voidaan kädenkäänteessä suorittaa. Niissä on myös magneetti."

Koneita on K.M.L kone vuosimalli 1934 ja NKS-kone vuodelta 1933, josta parannukset vielä puuttuu. Ensimmäisen hinta 21.630 ja toisen 18.000 mk. Maksuaikoja ja korkoja oli moneen lähtöön valittavissa. Jossakin versiossa piti tulla maksaa erikseen 1 mk/kg.

"Nessler suositteli "murtosihtiä", että voisimme näyttää niille paskoille siellä Etelä-Pohjamaalla, kuinka hyvää jauhoa tehdään, kuten hän sanoi.

Tässä kirjassa on muutama palaute asiakkailta, joista nähdään, ettei vehnäjauhon teko ollut aivan helppoa hommaa.

Lisäksi pohditaan tuulettimen hankkimista, joka tuulettaa valssit ja sihdin kosteuden poistamiseksi. Lopuksi todetaan, että kallis juttu tästä tulee joka tapauksessa.

20.11.34 jatketaan lyijykynällä. Oli käyty Nesslerin kanssa Tikkurilassa katsomassa uutta vehnämyllyä. Aatto kuvasi myllyn osat ja voimakoneen ja toteaa:

"Myllyä hoiti yksin koko myllyn, ei tarvinnut muuta kuin kaataa tuuttiin ja sitten vedellä naruista ja muuten katsoa koneiden perään. Hyvää jauhoa tuli, eikä le-seihin jäänyt mitää!"

Aatto oli seurannut erään erän valmistumista tarkasti ja tulos oli: 78 kg ilmakeivää vehnää tuli 21 kg karkeaa, 23 kg puolikarkeaa ja yht. 12 kg hienoa ja grahamia, yhtä paljon kumpaakin. Siis yhteensä 56 kg jauhoja eli n 72 %. Hinta oli 45 p jyväkiloilta 100 kiloon, 35 p 300 kiloon ja 30 p yli 300 kg.

Aaton ehdotus oli: Hankitaan tasosihti suurempaa mallia (BB5), imuletkusuodatin tehtäisiin itse ja tuuletin ostettaisiin kotimaasta. Kärkileikkuri ostettaisiin sitten, kun varat antaa myöden.

Muistikirjan merkintöjä 22/9 – 27/11 1934

Myllyn tuloutus 11.550 mk

Talouteen 1.147, Emäntä 110, Sirkka 61 ja yhteismatkalle mukana Aili 400 mk, Aili 230 mk + kotitalousopistoon meno 1.410 mk,

Suoma 450 + Oulun matka 550.-, Mauno 400, Paavo 301 (kalossit) Aatto 905 (kalossit), Mauri 100 mk.

Yhteensä 6.064 eli 3.032 mk/kk (1.190 €/kk) tässä jaksossa paljon matkoja ja opiskelukuluja.

Tässä vaiheessa Aili meni Kauhajoen kotitalousopistoon, jota koulua käy sitten myös Koskenkorvan talon neljäs emäntä Päivi Koskenkorva.

Muita huomioita: Paavo, Aatto, Suoma ja emäntä ovat saaneet kalossit ja Suomen ja Ailin puvun teko 50 mk ja Ouluun Eeva-Liisan takkia on korjattu ja suutarikin on taas käynyt 27 mk. Vuosien varrella pyöriä on korjattu vuoron perään melko paljon, nyt Maunon pyörää kahteen otteeseen 55 mk:lla. Hammaslääkärillä ovat käyneet sekä Mauno että Paavo (130 +120 mk).

On matkattu Seinäjoella (4 kertaa) á 25 mk, junakyyti koesemalle 30.- autokyytejä 10-20 mk ja myllärin kanssa käyty tutustumassa Lapuan myllyyn 65 mk. Hopiavuorelle on menty 95 mk kustannuksin 7.10 ja häälahja oli 105 mk (kenenkä hää?)

Erityisen arvokkaita olivat hehkulamput 7 mk/kpl. Jäsenmaksuja maksettiin IKL:ään ja salaojayhdistykseen kumpaankin 36 mk.

Nauloja oli 15 kg / 2 kk ja jonkin verran muita rakennusmenoja, aika rauhallinen jakso, soijaa ostettiin 5 sakkia / 2 kk, joka kuvaa ruokinnan voimistumista navetas- ja myös esiintyy melko isoja apulanta laskuja, joten pellollakin voimaperäisyys lisääntyy ja paljon on kaivettu oja Syrjälän ja Viinamäen toimesta.

Reino Saarakkala loukkaantunut: lääkäri 85 mk, apteekkikulut 70.- autokyyti 6 mk. Neuvoja Mattilalle 75 mk metsän leimaus.

Tutustukaa meidän Jatkuva-syöttöjauhatusmenetelmään!

Tahdon mainita, että viime vuosina olemme rakentaneet uusia- ja uudistaneet vanhoja myllyjä Ruotsissa, Suomessa ja Norjassa yli 800 kappaletta, ja omaamme suurimman kokemuksen tällä alalla. Koneemme ovat korkeimmalla asteella mitä nykyään voi valmistaa ja myydään täydellä takuulla. Laitokset ovat helposti hoidetut, työkyky on suuri ja jauhun laatu erinomainen.

Viimeisestä suunnitelmastani pienestä valssisihtilaitoksesta kirjoittaa Maakansa sekä omistaja seuraavasti:

UUSI VEHNÄMYLLY VALKJÄRVELLÄ.
Lamminpään myllyssä mainioita jauhatus tuloksia.
Mylly varustettu uudenlaisilla koneilla.

Meillä on yleensä arveltu, ettei kotimaisesta vehnästä saada sellaisia jauhatus tuloksia ja jauhoja kuin ulkomailla vehnästä saadaan. Tällaisen mielipiteen muodostamisessa on kuitenkin otettava huomioon se seikka, että ehkä suurimpana syynä huonoihin tuloksiin on ollut se, ettei meillä ole ollut kunnollisia vehnämyllyjä. Meillä on ollut vain kaksi kunnollista vehnämyllyä ja nyttemmin, tarkemmin sanottuna viime vuoden lopulla on valmistunut kolmas tällainen, nimittäin Valkjärvellä sijaitseva Lamminpään Mylly. Tämä, uudenlaisilla puhdistus- ja kuorimalaitteilla varustettu valssimylly on kokeillessa antanut mainioita jauhatus tuloksia.

Kun myllyssä on jauhettu 100 kg. kotimaista vehnää, on siitä saatu jauhatus tulos seuraava: esipuhdistuksessa 1 kg. rikkaruohon siemeniä ja hiekkaa; puhdistus tuloksena 9 kg. pölyjauhoja; leseitä 16 kg.; rehu jauhoja 4 kg.; karkeita hiivaleipäjauhoja 9 kg.; hienoa hiivaleipäjauhoja 7 kg.; prima vehnä jauhoja 53 kg.

Lehtemmen toimituksella oli tilaisuus nähdä näitä jauhatus tuloksia ja täytyy tunnustaa, että ne olivat hyviä. Jo alkuperäinen vilja oli kaunistu, todistaen, että meilläkin kyetään kasvattamaan hyvää vehnää. Tästä viljasta jauhettu vehnä jauho oli erinomaisen valkeata ja hyvää, ulkomaisten veroista. Jauhasta paistettua vehnää olimme myös tilaisuudessa näkemään ja maistamaan ja oli se valkeata ja maukasta.

Täten minulla on ilo ilmoittaa, että Valssisihtilaitos jonka ostin Malmön Myllykone tehtaan edustaja Ins. P. Vilh. Nessleriltä toimii erinomaisesti ja olen siihen täysin tyytyväinen. Laitos joka työskentelee n.k. jatkuvan syöttöjauhatus menetelmän mukaan käsittää: Esipuhdistajan, kuorimakone N. K. S., valssituoli 600 x 300 ja tasosihdin. Suurin työkyky on ollut 190 kg. tunn. laskettuna vehnää sihtijauhoksi. Tulos 53% hyvää vehnä jauhoja ja 16% hiivaleipäjauhoja, kotimaisesta vehnästä.

Valkjärvellä, maaliskuun 29 p:nä 1931.

Lamminpään Mylly & Saha
J. A. Ramstedt.

Ins. P. Vilh. Nessler
Helsinki, Arkadiank. 14 b.

A/B Kvarnmaskiner
Malmö, (Ruotsi)

Pohjoismaiden suurin myllyrakennusliike

Suojeluskunnan harjoitukset jatkuvat 4-20 joulukuuta samalla kaavalla kuin toukokuussa, myös suorituspaikat olivat vakiot.

6.12.34 kello 9.00 kokoontuu suojeluskunta kunnallistalolle itsenäisyyspäivän kirkkoparaatia varten l:lle tulijaokselle lippujoukkueena kiväärit mukaan.

27-29.34 Viestiharjoituspäivät Kiikerrin Mms talolla. Tarkoitettu koko viestijaokselle sekä muihinkin jaoksiin kuuluville veisti-aliupseereille ja miehille.

Asetarkastus 3.12.34 klo 12-14. Kaikkien niiden aseet tarkastettava, joita ei ole tänä vuonna tarkastettu. Ei koske niitä, jotka ovat saaneet aseensa käyttöönsä tänä vuonna.

Hieta-aluetta mitataan uudestaan, kun sovittu alue ei tulekaan täyteen 3.12. klo 8.16 Koskenkorvan asemalla. Maantietä siirretään siten, että sovittu alue 34.550 m² tulee täyteen (nyt oli koossa vasta 30.751 m²)

Kirje lehmän myynnistä 24.12.1934 jouluaattona Kokkolasta

Herra M. Kuhna. Kirjeen mukana seuraa suoritus lehmästä ja pyytäisin, että saatte sen tulemaan torstai-iltana Ylistaron asemalle L. Kauko osoitteella, tilatkaa vaunu ajoissa ja laittakaa siitä kantakirjatodistus sinne vaunun seinään johonkin.

Kunnioittaen L. Kauko (2.900 mk rahaa seuraa)

Tehdään 29.12.1934 Kansallispankkiin 26.600 mk velka velallisena Mauno Koskenkorva ja takaajina lisäkki Hannuksela ja Paavo Koskenkorva. Kulut 400 mk. Korko 7 % korkoja maksetaan tasaisesti eikä ole myöhässä, se paljonko Ilmari maksoi koroista ei selvinnyt.

Velka maksetaan 1942 kahdessa erässä 19.10 20.000 mk ja 30.12. 6.600 mk, kun talous on lähtenyt nousuun.

Tässä varmaan laitettiin kuntoon asia, josta edellä lisäkki Hannuksela huomautti.

ALAVUDEN SÄÄSTÖPANKKI

KUITTILIPPU

Mauno Koskenkorva n. lainan N:o *6879*

Smk. *23.860.-* 1934 vuoden edellisen jälkimmäisen vuosipuoliskon

korko *F* %:n mukaan Smk. *867.-*

Sakkokorkoa *parantunut* " *3.-*

Pääoman lyhennystä " *3.790.-*

Summa Smk. *4.660.-*

Kuitataan, Alavus, *joulukuun 14* p:nä 1934.

Lainapääomaa on jällellä Smk. *20.070.-*

Alavuden Säästöpankki

Mauno Koskenkorva *Mauno*

Mauno hoitaa Eetu Hopiavuoren lainaa

Lainanhoitoja:

Ilmarille 2.1 200 mk ja maksettu Ilmarin panttia vastaan 965 mk.

Pankki hyväksyy 15.1.1934 tehdyn puukaupan Koskenkorvan sahan kanssa ehdolla, että suoritus tapahtuu pankille. 827 runkoa 13 mk / runko.

11/1 sahalta lähti pankille 3.584 mk.

Maksettu Aaton velan korkoa M. Penttilä-Ilkalle 400 mk

Maksettu 14.2. Ilmajoen Säästöpankin lyhennys ja korko 1.711,70

Mauno maksaa vekselin 27.2. ulosottoon.

Lunastettu vekseli Ilmajoen Säästöpankista 2.150 mk

Maksettu korkoa 10/7 Maakiinteistöpankille kor-

koja 17.182 mk. Maksettu Suomi yhtiölle korkoa 20.362,50 ja Maakiinteistöpankille korkoa 8.846,40 mk.

Työntekijöitä ja palkkoja 1934:

Työsuorituksia: Juho Mäntylä luonut porrasnevalla ojaa 156 syltä á 50 p = 80 mk, livari Laitanen 160 syltä = 80 mk ja 120 syltä = 60 mk. Sylvi Saarakkala 20 pv töissä á 6 .- = 120 mk. Heinäkuussa: Seelmi Matila perannut naurista 9145 m 183 mk, Sylvi Saarakkala 13013 mk 260,25 mk, Hilma Koski 4.050 m 81 mk.

Sameli Syrjälä luonut ojaa larvassa 526 syltä á 50 p = 263 ja samalle 9 päivää ladon korjausta (Alajoki) á 15 k = 135 mk.

S. Mattila leikannut ruista 79 jalkaa á 1,25 = 101 mk, Sofia Saarakkala 38 jalkaa á 1,25 = 49,50. Salomon Syrjälä 38 jalkaa, lisäkki Rajala 36 jalkaa, Sameli Syrjälä 43 jalkaa.

Sameli Syrjälä 105 jalkaa ruista á 1,50 = 151,25, 70 jalkaa heinän siementä á 70 p = 50.- 2 päivää heinätaissa á 15 = 30.- Samalle annettu myllystä rukiita 75 ltr 115 mk Rahana 116,25.

lisäkki Saarakkala luonut ojaa 870 syltä á 45 p = 39,15 ja 54

syltä á 40 p = 21,60 = 61 mk.

Sylvi Saarakkala 33 päivää työssä 4/9 saakka á 6,50 = 215 mk Leikannut vehnää 47 jalkaa á 90 p. Onni Koskela 5 pv ja Mauri Koskela 2 pv myllyllä á 25 mk.

Palkkamenot loppuvuodesta:

Sanna Leppiojalle 3.5 pv perunamaalla 50., H. Kuusisto 2,5 pv á 12.- 30 mk. Hilma Koski peruna ja naurismaalla 4,5 pv á 12 =54 mk. Hilta Mäkynen perunamaalla 3.5 pv 42 mk. Erkki Rajala leikannut ruista 38 jalkaa á 1/25 ja 47 jalkaa vehnää á 1,90 = 90 mk. Maksettu ohrilla myllystä 10/8. Seelmi Mattila 7 pv nauris ja perunamaalla á 12.- = 84 mk.

Sylvi Saarakkala 20.5 pv töissä á 10.- = 190 mk. Hessa Tammi perunamaalla 1,5 pv 18 mk. Hilta Mäkynen 2 pv pyykkiä 24 mk. Hilma Koski 3 pv perunajauhon teko á 12.- = 36 mk.

Sameli Syrjälä luonut larvassa ojaa 427 syltä á 45 p = 181,80 maksettu ohralla 90 mk, Arvi Viinamäki luonut ojaa larvassa 418 syltä á 45 p = 188,10 mk.

Sameli Syrjälä luonut ojaa kuivasalossa 300 syltä á 55 p = 165 mk ja 150 syltä á 60 p =90 mk. Arvo Viinamäki ojaa kuivasalossa 450 syltä á 55 p = 247,50 (kivennäismaata, kivistä, hinta korkeampi) Sameli teki myös vuosikausi luutia taloon kymmeniä kappaleita hinta 0.5 -1.75 mk/kpl.

Sameli Syrjälä luonut ojaa rannassa 135 syltä á 40 p = 55 mk. Sameli luonut ojaa rantaluhdassa 145 syltä á 60 P =87 MK, Arvi Viinamäki 297 syltä välivainiolla á 40 p = 119 mk ja rantaluhdassa 209 syltä á 60 p = 125 mk.

S. Niemelä myllys 2pv 50 mk, Onni Koskela 4 pv 100 mk ja myöhemmin 6 pv 150 mk (aikaisemmin korvaus oli 30.-/pv)

Lauri Jokinen työssä 10 pv á 12.- = 360 mk. 15/11 harjoittelijan lisäpalkkio 3 x 300 = 900 mk.

Sylvi Saarakkala 3 pv riihellä á 10 ja 16 pv tuvalla á 6.- = 126 mk. Viljo Perämäki ollut porrasnevalla töissä kesän kuluessa 10 pv á 18 mk = 180.-

Palkkakirjanpidosta 1934

Sameli Mattila talvikausi 225 mk/kk 1,5 hl ruista ja ohraa, pieksupohjat. Palkka 1.350 mk kirjataan 1.247 mk. Kesäkausi 300 mk/kk 1 hl ruista ja 2 hl ohraa. Maksettiin 1.800 mk kirjataan 1.675 mk.

Iivari Saarakkala talvikausi 1.400 mk ja 3 hl ruista ja ohraa, pieksupohjat. Kirjataan 1.270 mk. Kesäkausi 1.800 mk ja 3 hl ruista ja ohraa, sianporsas, laidunta, pyörtänö heinää, perunaa. Maksettiin 1.800 mk kirjataan 1.700 mk luonnossa 100 mk.

Reino Saarakkala talvikausi 175 mk/kk, kirjataan 470 mk 2.5 kk. Töissä 11 pv á 12 mk.

Jaakko Saarakkala 11.1 töihin 175 mk/kk maksettiin 4 kk, kesäkausi 300 mk/kk maksetaan 1.350 mk.

Matti Niemelä tuli töihin 20.11 palkka 150 mk/kk ja pieksupohjat. maksettiin 5 1/3 kk 800 mk rahana. Sameli Syrjälä 35 pv á 12 mk 420 mk.

Arvo Mattila 300 mk/kk palkka 5.7 kk 1.710 mk rahana.

Harjoittelija Toini Jalli 1.200 mk kirjattu 800 mk, Rauha Saarela 1.200 mk kirjattu 900 mk, Emma

Honkala 1.200 mk , kirjattu 875 mk. Karjakko Aino Yli-Kaatiala palkka 3.600 mk, kirjataan 2.450 mk luonnossa 1.150 mk.

Vuodelta 1934 maksoivat Veljekset Koskenkorva palkkoja 33.240 mk. (14.000 nykyeuroa)

Verolipun N:o 418		Verolipun N:o 42	
Nimi: Tal. I. Ingrid Kuhma		Nimi: Kuusisto Hilma	
Syltä: KOKKOLA Talo: Koskenkorva N:o 3		Syltä: OLA Talo: Koskenkorva N:o 3	
Ilmajoen kunnassa maksuunpantuja kunnallismaksuja v:na 1934 edellisen vuoden tulojen perusteella:		Ilmajoen kunnassa maksuunpantuja kunnallismaksuja v:na 1934 edellisen vuoden tulojen perusteella:	
Tuloveroa 150 veroäyryltä á Smk. 9:80 1.470 -		Tuloveroa 150 veroäyryltä á Smk. 9:80 1.470 -	
..... koirasta á Smk. 100:— -		 koirasta á Smk. 100:— -	
Ojautakunnan maksuja 106 -		Ojautakunnan maksuja -	
Yht. Smk. 1.576 -		Yht. Smk. 1.470 -	
Kantoajan jälkeen maksettaessa veron lisäystä lain mukaan -		Kantoajan jälkeen maksettaessa veron lisäystä -	
Yht. Smk.		Yht. Smk.	
Veronkanto toimitetaan Ilmajoen Säästöpankissa seuraavina aikoina:		Veronkanto toimitetaan Ilmajoen Säästöpankissa seuraavina aikoina:	
I kanto 25/5 — 11/6 -34		I kanto 25/5 — 11/6 -34	
II ,, 25/8 — 11/9 -34		II ,, 25/8 — 11/9 -34	
III ,, 25/11 — 11/12 -34		III ,, 25/11 — 11/12 -34	
Ensimmäinen erä Smk. 526.- kuitataan 7/10/1934		Ensimmäinen erä Smk. 490.- kuitataan 7/10/1934	
Merk. ILMAJOEN SÄÄSTÖPANKKI		Merk. ILMAJOEN SÄÄSTÖPANKKI	
Toinen erä Smk. 525.- kuitataan 10/10/1934		Toinen erä Smk. 490.- kuitataan 10/10/1934	
Merk. ILMAJOEN SÄÄSTÖPANKKI		Merk. ILMAJOEN SÄÄSTÖPANKKI	
Kolmas erä Smk. 525.- kuitataan 11/10/1934		Kolmas erä Smk. 490.- kuitataan 11/10/1934	
Merk. ILMAJOEN SÄÄSTÖPANKKI		Merk. ILMAJOEN SÄÄSTÖPANKKI	

Hintatietoja 1934:

5.2 sikaa myyty Itikalle yht. 164 kg á 7.- = 1.148 mk.

Osuuskaupan jauhatukset vuosi 1933 700 mk, samasta myllyyn koneöljyä 92 kg á 3.50 = 322 mk.

Katrille Helsinkiin rahaa 16.11. -34 545 mk. 25 paria luutia á 1,75 = 43,75 mk

Ostettu 1.3 timotein siementä ja apilansiementä 1.387,65 mk, puna-apilaa 2 kg 50 mk.

Koskenkorvan Saha maksaa puutilin 14.3. 103 m3 paperipuita 4.120 mk ja 240 m3 kaivospuita 5.760 mk yhteensä 9.880, joka maksu menee Maakiinteistöpankille.

Ylistaron koeasemalta ostettu Ruusunlehti perunaa 200 kg siemeneksi á 80 p = 162.- + rahti 11 mk, kuten Aatto suositteli.

Myyty heinää 20.4 4.593,80 mk säästökassaan 4.500 mk.

Frans Kannosto lasku 1.6 580 mk. Sianporsas 125 mk, 1 ½ hl ruista 225 mk rahana 315 mk.

Myyty Itikalle lehmä Lemmikki 1.350 mk ja sikoja 3 kpl 268 kg á 6.50 1.742 mk. Puhelinmaksuja 157,50 Kunnallisverot: talo 526 ja mylly 490 mk.

Hintoja. maitotili 22.5 3.581,95, petroli 1.83 mk/l ja bensa 3.75 mk/l, soija 108, superfosfaatti 43, kotkafosfaatti 45 ja kali 130 mk/säkki. Ohra 1,85 mk/kg ja ruis 140 mk/ 2 hl

Hautakivien kunnostus 220 mk. Katrille kirjoja Roosilta 50 ja kukkia Ketoselta 16 mk

Myyty kotoa kauraa 25.6 1.048 kg á 1 mk, myllystä 473 kg ruista á 1,90 = 898,70. Maksettu K. Aurasen kirjapainolle myllyn kuittivihoista 725 mk. osuuskaupan laskuista myllyn osuus 1.772.-

Kirollisverot 12.6 talo 150, mylly 120 = 270 mk

Jyllinkosken valo ja voima: Talo 1.365.- ja mylly 452 mk.

Kirjattiin astutukset: Kiltti 4/4, Metka 31/5, Pilvi 2/4, Rouva 13/5, Ruija 11/4, Sievä 14/5, Sata 13/4, Taika 27/4, Taru 23/5

Ostettu Eero Koskenkorvalta ruisolkia Alajoen ladolle 100 lyhdettä = 100 mk. Ladon korjaukseen kirjattiin myös 21 kg eri pituisia nauvoja.

Tarkastus yhdistys maksuja 24 lehmää, seppeleen nauhat "Aijalle" 25 mk

Päärakennus katettu 14.7 365 m2 á 2 mk urakalla = 730.- (asbetsilevyistä tehty katto)

Maksettu Katrin sairaalamaksuja 550 mk, 31.7 Katri itse maksanut 950 mk.

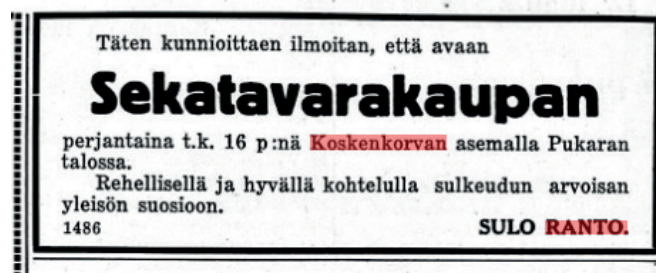
Myyty Itikalle 28.8. Itikalle 11 sikaa, elopaino 958 kg á 6,60 = 6.322,80. Kannostolle sepäntöistä 300 mk. Reino Saarakkalalle 29.8. 100 mk sotaväkeen

mennessä, lupasi maksaa talvella työlään.

Petrolia traktoriin 6.9. -34 41 ltr á 1,75 = 73 mk. Myyty myllystä 724 kg ruista á 2,10 = 1.646,40. Maksettu kunnan verot: 1015 mk.

Perniöstä ostetaan 5.9. siitoskarju 1.700 mk ja rautatie-rahti 104 mk.

Osuuskaupan jauhatukset 14.9 saakka 731 mk, myllylle remmiä 11,3 m á 40.- = 452 mk.



Kivitalon uusi toimija



Myyty myllystä ohraa 1 hl 90.- ja ruista Koskenkorvan Osk. 6.028 kg á 2,10 = 12.658,80 ja 4.503 kg ohraa 2.- = 9.006.- Maksettu apulanta lasku samalle 1.000 mk.

J. Kuhnan perikunnan tulo- ja omaisuusvero vuodelta 1933 845 mk. I erä 15.10. ja II erä 9.1.1935.

Maksettu myllyn valssin teroitus 6.10. 1.241 mk.

Eläinlääkärille lehmät ja siat 235 mk + apteekki 155.- + 88,60

Ostettu F. Aho-Nikolalta 3 uuhi lammasta ja pässi á 225.- = 900 mk.

Myllyn korjauksista 13.10 seppä Kannostolle 1.055 mk, josta maksettu rukiilla 1 hl ruista 150.-,

Omaisuusvero 423.-, Myyty myllystä ruista 364 kg á 1,90 = 691,60. Ilmoitus Ilmajoki lehdessä 85.-

Myyty 6.11.34 "Ruskia" hevonen itikkaan 200 mk.

Myyty 4.11 Louhi ohraa Osk. 1.066 kg á 2 mk = 2.136 mk. 46 kg jäteohraa 46 mk. Maksettu apulanta 1.630 mk ja myllyn laskuja 479,50 mk osuuskaupaan.

19.11. Koskenkorvan osuuskaupan jauhatusmaksut 17.000 kg ohran jauhatus á 7 p 1.190 mk, samalle myyty ohraa 800 kg á 1,40 = 112 mk.

Maksettu myllyn ilmoituskuluja: Vaasa 200, Ilkka 150, Lakeuden suunta 75, Kurikka 80 ja postimaksut edellisiin 11.-

Myyty 21.11 mullikka "Ylväs" Itikkaan 750 mk.

Keskimäelle nahan valmistamisesta 85 mk. Paavolle kello 225 mk.

Palovakuutusmaksut 27.11. 1.967 mk.

Maanviljelijäin konepaja myllyn töistä 65 mk ja autokyyti edelliseen 4.-

Maksettu harjoittelijoiden lisämaksu Korven koululle 900 mk.

Ostetaan 18.12.34 obligaatiota 2 kpl á 200 mk

24.12. ostettu radiokone 3.000 mk radio lupa 100 mk.

Myllylle ostetaan tarvikkeita Osuuskaupasta 29.12.1934 223 mk ja taloon puolelle kynttilä, kalossi ym. 95,15 mk.

Jyllinkosken sähkö veloittaa Myllyn (2 piiri no 2) valovirran käytöstä 15.5. – 31.12 138 kvt. 552 mk.

Veljekset Koskenkorva sama jakso valoon 97 kvt (388 mk) ja voimaan 146+200+98 -10% alennus yhteensä 1.397,80 mk.

Vuoden 1934 maitotilit: 21/1. 3.539,05 mk 23/2. 3.382,50 mk 23/3. 2.854,95 mk 23/4. 3.132,40 mk 22/6. 3.911,50 mk 23/7 3.428,55; mk 24/8. 3.541,30 mk 22/9. 4.026 mk 21/10. 3.731,45 mk 22/11. 3.769,40 mk 20/12. 4.001,80 mk.

Mauno valitaan Maamiesseuraliiton johtokuntaan, jossa rahastonhoitaja 1935-53, varapuheenjohtajana 1939-53, puheenjohtaja 1946 ja 1954-56.

Ilmari kirjoittaa Paavolle 24.1.1935

Paavon nimipäiviä onniteltiin. Suomen vointia kyseltiin, joko on sairaudesta toipunut. Ilmarin perheen terveydentila on kohtuullinen,

joskin Kalevilla kova yskä, kun jalat kastuu ulkoleikeissä. Kalevin koulumenestys käydään lävitse "ei ollut oikein huonoja, jos ei oikein hyväkään. Kumpi nyt tuollaisena pysyisi."

Eeva-Liisa leikki nukeilla ja jouluksi saadut nukken sänkyvaatteet olivat kovassa käytössä.

"Eipä taida nämä lapsiasiat huvittaa poikamiestä, siirrytään siis muihin asioihin."

Kiitettiin hyvistä perunoista. Tiitisen setä oli antanut kaikille savukekotelon kuten hienoilla herroilla. Oli mennyt uudelleen naimisiin "pannut päänsä paulaan", vaikka oli aina vannonut, ettei ikinä mene naimisiin. Laurosen täti, joka usein vieraili Ilmarin luona, oli ihmetellyt Hermannin toimia ja oli vähän epäilty, että Tiitinen olisi piirittänyt "meidän akkaväkeä kun se niitä kaffiserviisiä ym. niin on lähetellyt – mutta leikki sijansa saakoon."

Ilmarin päivät oli vietetty oman väen kesken ja Alkossa oli hiljaista vuodenvaihteen jälkeen.

Vilkastumista odotellaan ja kerrotaan kevään olevan Oulussa kaunis ja haastetaan Paavo käymään pääsiäisen aikaan, jolloin Ilmarilla on 5 pv loma.

Lopuksi luvattiin, että Kalevi kirjoittaa oikein musteella kaunokirjaimin Sirkalle kirjeen.



Muistikirjan merkintöjä joulukuu- 34 – maaliskuu -35.

Mylly tulouttaa 12.400 mk.

Talouteen 1.410.- Emäntä 780.- Mauno 235.-, Paavo 175.-, Suoma 302.-, Aatto 150.- yhteensä 3.052 mk 763 mk/kk (300 euroa/kk).

Lisäksi nimettyjä maksuja oli mm: Maunon ja Paavon puvun hankinta ja teko 183,50+ 236 + 210 mk yht. 629,50 mk kaksi pukua. (120 euroa/ puku)

Maunon kellonkorjaus 55.-, Myllyn suunnittelu matkat Aatto 200 mk, Mauno 60.-, Emännän turkin korjaus 80.-, Matkat Seinäjoelle oli taksoitettu 20 mk/reissu ja Vaasaan 85 mk ja päivälislippu oli 12 mk.

Tupakkaa vieraalle 15.-, Ailin oli lähtenyt Kauhajoen kotitalouskouluun, tarpeita koulun käsitöihin 100 mk ja lukukausimaksuja neljässä erässä yhteensä 1.250 mk.

Maunolle kumisaappaat 130.-, Puhelinhuone ja pikkukammari tapiseerattiin 126 mk. Sirkalle kenkiä kolmin kappalein yht. 136 mk ja henkivakuutuksen toinen osa 785 mk.

21.12. Mauno, Paavo ja Aatto meni Seinäjoella ja sai yhteisen budjetin 110 mk!

Joululahjoja keskusneidille 20.- myllylle 100.- ja naisväelle 130.- kirjoja jouluksi 166.-

Suoman sairastuminen 21.12 Lääkärikäynti autokyyteineen 110, apteekki 30.- ja kun vielä Paavolle hankittiin villapaita 95 mk:lla niin vuoden vaihteen hankinnat ovat tässä.



Mauno käy tutustumassa 4/4 Mattsonin myllyyn Kokkolassa 120 mk ja 12/4 Vaasassa samoilla asioilla 75 mk. Vaasasta kirjataan hankituksi 2 perunankuorinta-veistä ja 1 pyyheliinoven kuivausteline.

Myllyn asioista kirjataan kysymyksiä (myllärien esittämiä): Onko sihdin kierrosliku hyvin tarkkaa? Tar-

viiko täällä turpiini kierroslaskijaa? Löysä pyörä, puhdistajaan magneetti? Elevaattorin kuppiosat? Välipuhdistaja.

Muistikirjan mukaan maaliskuun 15 pv 1935 pidetyssä maamiesseuran talvikokouksessa, jossa läsnä 50 hlö, perustettiin naisosasto, jolle annettiin 500 mk toiminta-avustusta. (Mauno kirjoitti lehdistötiedotteen)

Mauno kaavailee paperille seuraavaa valtakirjaa toukokuussa 1935

Täten suostumme siihen, että Ilmajoen pitäjässä Koskenkorvan talon RN:o 3:58 maalla sijaitseva omistamamme asuinrakennus ulkorakennuksineen saadaan myydä meitä tämän enempää kuulematta ja niistä saadut rahat ovat käytettävä Ilmajoen Säästöpankissa olevan lainamme korkoon ja lyhennykseen. (kenen valtakirja ja mitkä rakennukset, voisiko olla livari Saarakkalan asiaa?)

Mystinen merkintä toukokuussa: Ilmari 291 .- Elantokustannusten kalleuden johdosta (4.000) ei otettu huomioon. Ehkä verotuksessa kaikki vähennykset ei mennyt läpi.

Seurakunnalle maksettiin veroja 17.6. Vuoden -34 taksoituksen perusteella Mylly maksoi 110 veroäyriä á Smk 0.80 = 88 mk.

J. Kuhnan perikunta/ Inkeri Kuhna 393 veroäyriä á 0.80 = 314,40 ja henkilömaksua 5 hengeltä á 5 mk = 25 mk Kaikkiaan 339,40 mk.

Osakeyhtiö Maakiinteistöpankki kirjoittaa 18.6.1935

Maanviljelijä Mauno ym. Koskenkorva Vastikään matkalta palatuani pyydän täten esittää kiitokset siitä ystävällisyydestä ja vieraanvaraisuudesta, mikä tuli Eestin Maapankin edustajien ja allekirjoittaneen osaksi tilallanne käydessämme. Kunnioittaen (allekirjoitus epäselvä)

Kuitin N:o 471
1934 vuoden maksut

Ilmajoen seurakunnalle.

Nimi: *Edt. Kaarlo Hm. Koskenkorva.*
Kylä: *Kokkolan k. Koskenkorva №3.*

Vuonna 1934 toimitetun kunnallistaksoituksen perusteella vuoden 1933 tuloista 110 veroäyriä á Smk. 80	88	-
Tämän vuoden henkilöuellon mukaan henkilö maksua 2 hengeltä á Smk. 5: -	10	-
Yht. Smk.	98	-

Kuitataan: Ilmajoella,
12. VI. 1934 *Matthi Penttilä*
Kirkonkanoittaja.

Mauno kaavailee kesän viljelyaloja: Juurikasvit 2,5 ha, peruna 1,7 ha, ohra 5,0 ha, kevätvehnä 1,0 ha, Kaura 11 ha, laidun 13,5 ha, kesanto 10,5 ha, heinä 30.8 ja ruis 6.5 ha yhteensä 81 ha.

Ilmari kirjoittaa Alkon paperille kirjeen 18.6.1935

Kirjeen mukana on 100 mk, joka tulee myöhässä, kun oli kaikenlaista maksua eikä tili piisannut. Aatto oli ollut sunnuntaina ja saanut kesätyön suokoeasemalta, jonka suot olivat aivan Oulun ympäristössä ja tulee myös kesälesken kanssa viettämään juhannusta.



Perhe oli jo matkannut aluksi Kauhavalle ja sitten

Koskenkorvalle, jonne Ilmarinkin mieli halaa, jos puutarhatalon kammareista pojat antaa hetkeksi tilaa.

Toïssä on kiirettä, juhannus tulossa!

Aatto kirjoittaa Lapin pitäjästä 18.7.1935

Oli tultu Oulun kautta, jossa oli oltu 2 pv Ilmarin luona ja Lapin pitäjässä oli hyvä majoitus ja ruoka ja helppo työ, vaikka päivän aikana ajetaan pyörällä 10 km ja kävellään toinen mokoma.

"Täällä ovat muuten olot aika lailla alkuperäisempiä kuin esim. Etelä-Pohjanmaalla. Maata nämä eivät osaa "pruukata" yleensä ollenkaan, tai eivät välitä. Heinänurmiakaan ei siemenetä ollenkaan, vaan annetaan luonnon siementää, arvaa sen minkälaisia tuloksia silloin saadaan."

Ilmajoella ruvettiin kylvämään kytöpellot rukiin jälkeen heinälle jo 1800-luvun alussa Ilmajoen Maamiesseuran opein ja todettiin, että heinäsaato oli 6-10 kertainen.

"Pelsossakin kasvoi erään talon laidun melkein pelkkää karhunsammalta."

Sitten Aatto miettii heinätöitä kotona ja sateisia ilmoja. Pohjoisessa oli kovat palkat, 35 mk päivässä ja 200 mk viikosta. Sitten Aatto toivoo: "Toivottavasti tulette toimeen, vaikka erin-

omainen niittomiehenne onkin vieraalla töissä."

Sitten oli ollut menoja ja lainattukin apumiehelle ja maksettu kuukauden palkka, joten rahat oli loppu ja pyydettiin, että jos Mauno lainaisi 350 mk, niin Ilmari voisi hoitaa Aaton lainan koron Säästöpankkiin. Olisi kirjoittanut jo aiemmin, mutta kun eräs, jonka piti maksaa vippinsä ei maksanutkaan niin kiire taas tuli.

Ja osoitteeksi riittää Lappi as. tulee perille, vaikka Aatto vaihtaisi majaakin.

Muistikirjasta 23/3-12/7 1935

Myllystä 7.600 mk.

Talouteen 1.691, Mauno 387 (lakki), Paavo 185 (paita), Emäntä 425 (puku 200) Suoma 606 (puku 200) Ailin kotitalouskoulun menot 852, kurssimaksut 600, 250 takki. Sirkka 115 (tanttu 60). Maurille oli maksettu traktorin montteerauksesta 150 mk. Yhteensä 5.261 mk 1.315 / kk (510 €/kk). Näissä tulee esille koulutuksen hinta ja nyt myös Suomen menot kasvoi selvästi ja Sirkallekin tulee tarpeita. Paavon menot ovat edelleen pienet 50 mk/ kk nykyrahassa 20 euroa/kk -sillä ei todellakaan juhlita!

Suurremontti Myllyllä oli menossa, navettaa on vuosien varrella ollut tosi vähän korjausmenoja nytkin vain 132 mk. Lautaa haettiin paljon ja sahattiin omista tukeista ja kun nauvoja meni 32 kg ja pärekatonauvoja monta lootaa niin Myllyn lisäksi saatettiin korjata myös muita kattoja.

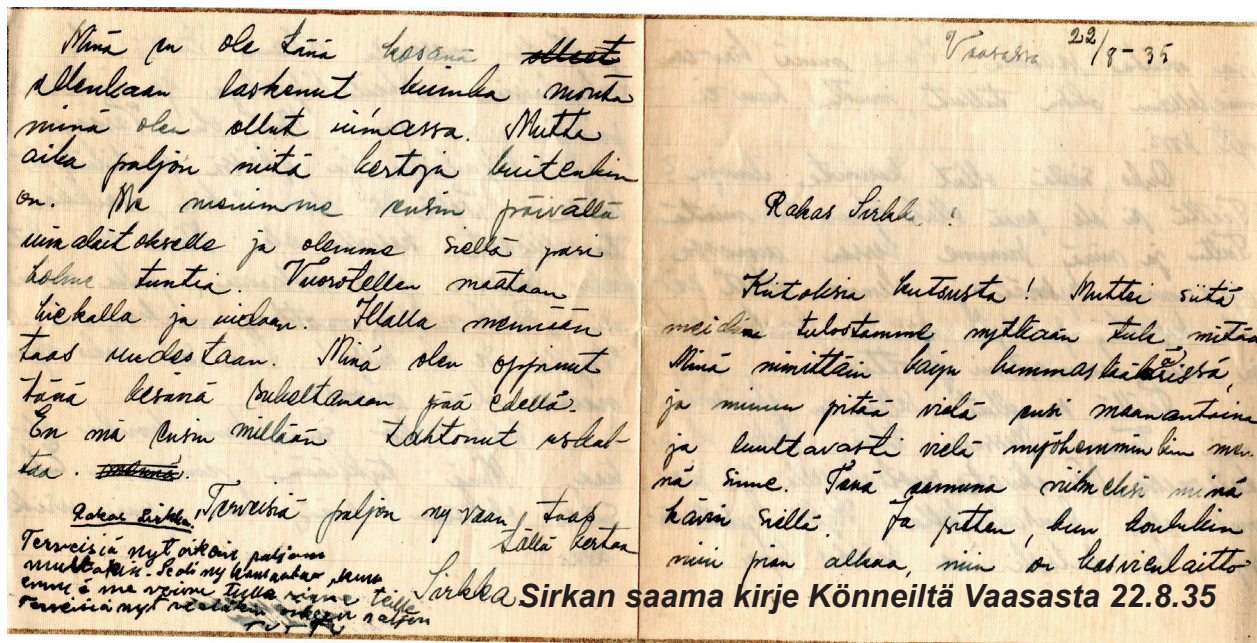
Karjan ruokinnan voimakkuus oli entinen vain n 1,3 säkkiä soijaa / kk, mutta maissia ostettiin kesällä reippaasti varmaankin sioille.

Polkupyörien korjaus pistää taas silmään: Paavo 30, Naistenpyörä 90, Mauno 16, Aatto 25 mk. Hammaslääkärillä käynnitkin jatkuvat nyt vuorossa Paavo 200 mk, mutta että Sirkkakin 200 mk, ei taidettu silloin laittaa hammastukia tms. Matkustettiin Maunon työmatkojen lisäksi Seinäjoelle 5 kertaa, Sirkkan Vaasan matka 70, mutta Suomen sama matka 200 mk.(Ouluun?)

Häälähjoja Saarakkalaan 24/3 40.- ja Kiikalle 1/5 80 mk ja Lempi Koskenkorvalle 11/6 75 mk.

Salaojakeskuksen jäseniä oltiin edelleen ja uusi jäsenyys Suojalostusyhdistys ja tietenkin karjantarkkailu Ayrshire yhdistyksessä kustansi merkittävästi 7-800 mk/ vuosi.

Muistikirjan lopussa oli laajat muistiinpanot Suomen armeijan rakenteesta ja ryhmityksistä eli suojeluskunnan koulutus jatkui, mutta vielä ei ollut ylimääräiset kertausharjoitukset?



26.8.1935 toimitettiin perinnönjako 19.8.1934 kuolleen Katri Eliina Juhon tytär Koskenkorvan jälkeen:

Perillisiä olivat sisarukset muuten itse, mutta alaikäisen Sirkan puolesta äiti Inkeri Kuhna.

Varoiksi luetaan perukirjan mukaisesti 33.099,20 mk ja menoiksi velka veljekset Koskenkorvalle 8.372 ja hautauskulut 3.492 ja muita menoja, jolloin säästöksi jää 18.736,50 mk. Säästöstä täyssisaret saa 2.732,40 ja puolisisaret 1.171,05 mk.

Irtain omaisuus jaettiin sopuisasti ja jälkeen päin arvioituna ei varmaan haettu tasajakoa, vaan jaettiin tarpeen mukaan. Aatto sai leposohvan, sängyn, 6 tuolia, pöydän ja sänkyvaatteita ja Mauno sai naisten kellon ja liinavaatteita ja taas toisaalta Sirkka sai salinkaluston, sohvan, 2 käsinojatuolia, 4 tuolia ja pöydän ja Mauri sai ryijyn. Rahavarojen käytöstä on kirjaus edellä.

Hilja Virtanen kirjoittaa Suomalle Pyhtäältä 28.8.1935

Häpeää kun ei ole saanut aikaan kirjettä, on ollut syitä ja teko-syitä ja samoja löytyy myös sille, ettei voi vastata kutsuun tulla Koskenkorvalle.

"Kaipa sinne suuresti. Olen monesti ajatellut, että kuinkahan kaunista jälleen siellä teillä on, löydän itseni kulkemassa

niitä tuttuja rakkaita polkuja siellä puutarhassa, poimimassa kukkia, syömässä marjoja, ihan korvissani kuulen hiekkakäytävien rapinan – mutta askeleeni vaan on niin painava. Nyt on yö. Serkkusi nukkuu tuolla ylhäällä ja toivoo kai minua nukkumaan. En unohda teitä, vaikka olisinkin harvasanainen. Hilja.

Hilja oli Katrin rakas ystävä, joka kävi Kat-ria katsomassa Koskenkorvalla ja jonka luona Katri viihtyi vaikeina sairausaikoina. Puhuttiin myös Maijasta, joka oli Suomen serkku, joka odotti Hiljaa?

Aatto kirjoittaa Utajärveltä 30.8.1935

Kesätyö oli vienyt 60 km päähän ja vielä Aatto aikoi olla töissä, että saisi vielä vaaterahat kokoon.

Ilmarin kanssa oli ollut hyvät lomat ja oli ehditty vähä piipahtaa Lauroselaan tädinkin luona, mutta sitten piti seurata radiosta maaotteluselostusta, joka oli niin hyvä kuin olisi paikan päällä ollut. (Suomi - Saksa maaottelu 26.8.1935)

Aatto murehti tilan korjuutilannetta ja myllyn remonttia ja oli kovasti katkera, kun oli lukenut lehdestä, että Arvo Sihtokin oli omaan myllyynsä laittamassa vehnäkoneita, vaikka tiesi, että me ollaan uusimassa koneita laajasti. "kävi vissiin kateeksi".

Hallat murehdutti Aattoja, joita oli ollut Lapissa, ettei vain vi-kuuttaisi kevätvehnää, että saataisiin jauhettavaa.

15 pv tienoolla arveli tulevansa, mutta "Elsan häihin on täältä liian pitkä matka. Onnitelkaa minunkin puolesta, Ilmarin ja Kaisun nimissä tulee kyllä sähkö."

osoite oli Utajärvi suotukija – niin paremmin löytyy perille.

Aatto kirjoittaa kortin Utajärveltä 10.9.1935.

H.V. Terveisiä lähetetään Oulujoen rannalta. Illalla mennään Ouluun, jossa muutama päivä Ilmarin ja Kaisun luona. Limin-gassakin käväistään ja kotiin tullaan sunnuntaina tai maanantaina, tavarat tulee matkatavarana ja Aatto lupaa ne itse hakea asemalta.

”Aijon tämän lukukauden lueskella kotoa päin, joten Helsinkiin lähtöä ei tarvitse erikoisesti valmistella.”

Myllyn ostamat koneet 21.9.1935

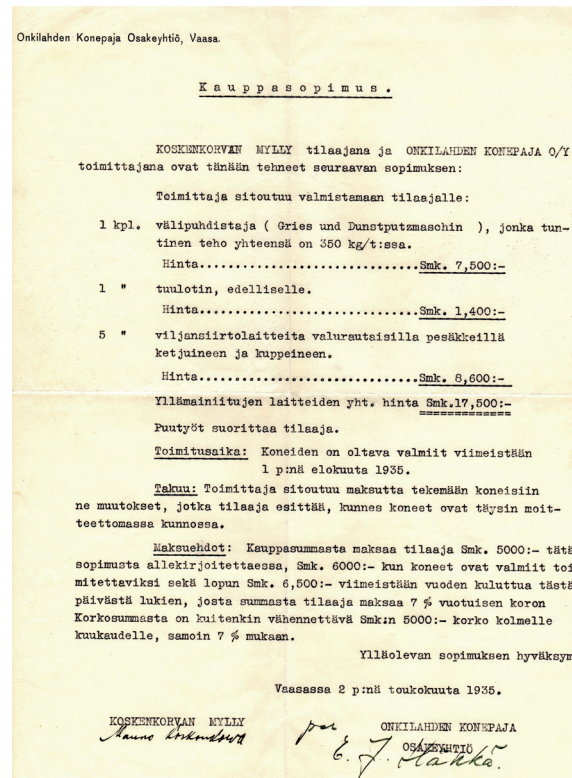
Onkilahden Konepaja toimittanut 2.5.35 1 kpl välipuhdistaja 7.500.-, 1 kpl tuuletin 1.400.-, Viljalevyaattoreita valurautaisilla pesäkkeillä ketjuineen 8.600 mk.

Maksuehdot: 5.000 mk maksettu 6.5.35, 5.000 mk maksettu 20.8.35, 7.500 maksettava viimeistään 2.5.36 + 7 % vuotuinen korko, josta saa vähentää 3 kk koron 5.000 markalle á 7 %.

Toinen lasku samalle päivälle.

1 kpl tasosihti 4-osainen 14.500 mk, 1 kpl ”vaasa” ohrankuorimakone 18.500 mk, 1 kpl letkusuodatinlaitte 4.500 mk. Maksuehdot: 7.000 mk hyvitetään vanhoista koneista, 5.000 mk maksettu 27.2.35, 5.000 mk maksettu 20.8.35, 20.500 maksettava viimeistään 1.8.36 + 7 % korko, josta saa vähentää 5 kk koron 5.000 markalle á 7 %.

Lokakuun 30 pv vielä lasku: 1 kpl välivaihto, akselit, laakerit hinnat 4.470.- kahdet ylimääräiset elevaattorin rautaosat ketjuineen 2.800 mk. Yht. 7.270.- maksettava 16.11.1935 yliajalta 8 % korko.



V.M. Renko antaa lausunnon Myllyn vahingosta (ei päiväystä)

Verrattuani Koskenkorvan Myllyn tilejä ajalta 1.9 -11.11 vuosilta 1933 ja 1934 vuoteen 1935 ja ottaen huomioon yhä lisääntyneen vehnän viljelyn ja käytön sekä lisäksi huomioiden myllyn muunkin kärsimän vahingon parhaana käyttöaikana täten pyynnöstä todistan, että myllyn kärsimä vahinko on n. 50.000 markkaa. V.M. Renko Liikkeenhoitaja Koskenkorvalla.

Iivari Saarakkala, työmies Koskenkorvalta nostaa Ilmajoen Säästöpankista 2.12.1935 lainaa 4.000 mk ja takaajina ovat Mauno ja Paavo, Sameli Salonen ja Eero Koskenkorva.

6.9.1939 velka sanotaan irti, siihen asti on maksettu vain korkoja. Takaajat maksaa 13.9. 4.008,70 mk.

Vuodelta 1935 on yksi puhelinelasku:

Perusmaksu oli 150 ja puhelusta 12.75 (kpl hinta 1.25 tai 1.50 mk) eli puhelua oli vuodessa 20 kpl. Kaukopuhelua 20.70 arvosta kaikki yhteensä 183,45 mk. Useita puhelua oli Onkilahden konepajalle, jonka koneilla remontoitiin Myllyä. Toinen tunnistettava puhelujen kohde oli kotitalouskoulu Kauhajoki (2 puhelua) (Aili oli koulussa vai oliko siellä morsiamia?) ja Ingves Vörå, Inkeri soitti äidille?

Ilmari kirjoittaa Oulusta 23.12. 1935

Eletään joulun merkeissä ja lapset ovat olleet aivan villinä Koskenkorvalta tulleesta paketista, ettei meinattu saada piiloon pukinpuussiin tarkoitettuja. Herkkuja oli tullut ja jauhoja, joista Kaisa leipoi pullaa ja nisuäijä. Kalevin kanssa oli käyty kuusi hakemassa torilta ja Oulun paketin toimittaisi perille Kivistö – ”mukava kaveri, jolle varmaan tarjotaan kahvikuppi tuojaasta” – joka oli tulossa kotiseudulle.

”No niin oikein hauskaa joulua teille kaikille meiltä kaikilta. Ilmari perheineen.

PS Kaisa sanoi, että tuosta kaffikupin antamisesta ei olisi tarvinnut puhua mitään, siellä se nyt kuitenkin on. Tässä tulee täältä pohjoisesta joulutervehdys joulupöytään.”



Lainanhoitoja 1935:

Osakeyhtiö Maakiinteistöpankin lainan no 84 lasku per 1.4.

Maksamatta pääomaa 445.944,55 5 % korko 11.209,45, kuoletus 5.574,30 = 16.783,75 maksettu ajallaan.

Lähetetty korkoa 30.3 Suomelle 19.005 mk ja maakiinteistöpankkiin 16.783,75.

Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi lainan no 2358 lasku per 1.4.

Lainan jäljellä oleva pääoma 534.062,34 7 % korko 1.10.34 – 1.1.35 9.346,09 ja 6.5 % korko 1.1. -1.4.35 8.678,51, Lainan lyhennys 980,40 = 19.005 mk maksettu ajallaan.

Mauno maksoi lainasta Alavuden Säästöpankille 12.6: Lainan pääoma 20.070 mk korko 7 -6.5 % 677.- + postikulu 3.- lyhennys 70 mk =750 mk.

Mauno maksaa Kansallispankin vekselikorkoja 29.6: 29.12 .29.6 ja 30.6 -7.8 + uusinta kulut 1.030,75 mk, josta Ilmari maksoi 500 mk.

Ilmarin lainoja, joissa Mauno ollut takaajana? Tämä oli ainoa kirjaus, jossa Ilmari maksoi näitä, tosin kirjeissä viitataan omien vekseleiden hoitamiseen ja rahan niukkuuteen.

Työntekijöitä ja palkkoja 1935:

Työsuorituksia keväällä ja alkukesällä: J ja S Niemelä myllyllä useaan otteeseen päivä palkka 25 mk. Seppä F. Kannostolle perunoita 420 kg á 30 p ja etumaksua 23/4 200 mk, 11/5 200 mk, 29/5 200 mk (tulossa olevaa myllyn korjausta).

Salomon Syrjälä levittänyt 810 kuormaa savea á 25 p = 202,50 maksettu ohraalla 100 mk.

Sanna Leppioja 23,5 pv työssä á 10 .- = 235 .- (etumaksuna otti tästä jo 200 mk) ja perunoilla maksettiin 20 mk. Ja uutta eturahaa 20 mk naurismaan perkuuta vastaan.

Porrasnevalle luotuja: J. Santaharju 71 syltä á 65 p = 47 mk, K. Viinamäki 176 syltä

á 47 p = 80 mk, A. Viinamäki 316 syltä á 47 p = 150 mk.

Nauriin perkauspalkat 17/7 1935: Seelmi Mattila 10019 m á 2 p = 208,30 , Sanna Leppioja 6735 m á 2 p = 134,70, Saarakalat 16.330 m á 2 p 326,60, Saarakalat 2136 m á 2 p 42,75 Yhteensä 704,35 mk.

Palkkakirjanpito 1935

Sameli Mattila talvikausi 225 mk/kk ja 1,5 hl ruista ja ohraa ja pieksupohjat ja maitoa. Palkka 1.350 mk kirjataan 1.110 mk rahassa ja 240 mk luonnossa. Kesäkausi 300 mk/kk ja 2 hl ruista ja ohraa. Tehnyt pyhä tallipäivää yht. 1.840 kirjataan 1.190 mk.

Iivari Saarakkala talvikausi 1.500 mk ja 3 hl ruista ja ohraa, pieksupohjat. Kirjattu 1.480 mk. Kesäkausi 1.800 mk ja 3 hl ruista ja ohraa sianporsas, laidunta, pyörtänö heinää ja perunoota. Palkka 1.800 mk kirjataan 1.045 mk

Reino Saarakkala 175 mk/kk, sotaväessä maksettu tammi-kuu 150 ja 3.175 mk yht. 675 mk. Kesäkausi 1.950 mk. kirjataan 1.390 mk.

Arvo Mattila talvikausi 175 mk/kk, palkka 1.050 mk. Kesäkausi 300 mk/kk palkka 1.800 mk.

Vieno Kullas 150 mk/kk maksetaan 6 kk 1.200 mk josta kirjataan 980 mk.

Harjoittelijat Meri Salola 1.200 mk kirjattu 750 mk, Bertta Ahlgren 1.200 mk kirjattu 950 mk.

Eino Routio 29.7 alkaen 300 mk/kk maksettiin 940 mk

Karjakko Aino Yli-Kaatiala 325 mk/kk.

Hintatietoja 1935:

Myyty Itikalle sikaa 425 kg á 9 mk 3.825.- Myyty ruista 231 kg á 2,05 = 473,55

26.1. Ostettu koneöljyä 172 kg á 3 mk maksettu jauhatuksesta 4.600 kg = 368 mk.

Inkeri tilaa etuannista Oy Neovius liikkeestä: Koti-hämäläinen no 1 ja 3 á 265 mk (ompelukoneita/lankoja) yht. 530 mk + postimaksu 12.50.

TAPATURMAVAKUUTUS-OSAKEYHTIÖ					
LOUHI					
Vakkirjan No	Uudistuskuitin No	Vakuutusaika	Vakuutusmaksu	Ennako- vak.maksu Smk.	Maksettava osuuteen
27300	102416	7.11.34-7.11.35	Helja Rosshenken	720.-	30.000
KOSKENKORVA, ANTI					
Vakuutuksenottaja on tänään suorittanut Tapaturma- vakuutus Osakeyhtiö LOUHELLE yllämainitun ennako- vakuutusmaksun lainmukaisesta tapaturmavakuutuksesta.					
Helja Rosshenken ssa, Joulukuun 10 p:nä 1934					
Julia Anttila Asiamies					
Kuitti on pätevä vain yhtiön asiamiehen tai kassanhoitajan allekirjoittamana.					

Lähet. 7.5 kg villoja á 24 mk yht. 180.-. Jää maksettavaa 362,50 mk.

Frans Kannisto korjaa myllyä 4.2: Kiwiparin rautaosat korjattu 675 mk + aineet 200 mk, nostorauta, hakkuja teroitettu, kaa-suhitsausta 175 mk. Laakerimetallia 50 mk, 45 tuntia kaluston korjausta á 10 mk. 13.2 korjausta 500 mk ja laakerit Osk.33 mk.

Myyty myllystä 14.2. Työväen Osk. 900 kg kaurajauhoja 900 kg á 1,13= 1.017 mk.

Mylly jatkaa ilmoittamista Ajan Suunta lehdessä helmikuussa.

Lihasta maksettiin 5.3. Osuuskunta Itikasta: Sianlihasta 7.50 ja lampaanlihasta 7.50 mk /kg. Helmikuussa myytiin 2.055 mk arvosta.

Helmikuussa tilityshinta oli vain 6 mk ja toisesta erästä 8.50 mk (laatuero?) ja kolmannelta 6.50.- Tammikuussa hinta oli 9 mk/kg.

Uusi sonni Andreas AY 6062 vakuutetaan 5.1.35

Ostettu pehkua 12 paalia 26.3 koeasemalta á 8,50 = 102 mk, myyty kauraa F Aho Nikkolalle 690 kg á 1,30 = 897 mk ja Ahoselle 186 kg 1,30 = 241.

Myyty tukkeja sahalle 29.3 48 kpl 956,25 mk. Maksettu sahauksesta sahalle 299,25.

Maaliskuun aikana kirjataan suoritetuksi Osuuskaupalle: Vehnäjauhoja 680 kg, ruista 1.500 kg, ohraa kuorittu 600 kg eli 10 hl, ja ohraa kuorineen 2.500 kg.

4.4 Porsaiden myyntihinta 100 mk/kpl.

Nuuhoojalle 16 tulipesää nuohottu 32 mk.

Sähkölaskut 1.1.–15.5. Mylly 157 kwt valoon 468 mk. Veljekset Koskenkorva 161 + 11 kwt valoon, 50 + 150+1 kwt voimaa – 10 % alennus kaikki yhteensä 1.253 mk.

Ostettu 29.4 193 kg Timantti kevät vehnänsiementä á 2,75 = 530,70, 5 kg alsikeapilan siementä á 30.-, myyty 11 porsasta Itikalle ja osuuskaupan apulanta 1.000 mk.

Mauno hakee myllyyn varaosan Onkilahden konepajalta Vaasasta 2.5 osa 39 mk ja kyyti 30.- 4.5 maksettu Onkilahdelle tilatuista koneista 5.000 mk.

Muistikirjan maininnat 5.5: keittiössä valkoinen pöytä jätettävä myymättä. Sukulaisille 1.000 mk hopiarahat?

Ostettiin obligaatioita 6.5 400 mk. Seppä Sairolle mullistajan korjaus 278 mk. 70 kg petrolia traktoriin á 1,98 = 138 mk.

Metsän istutukset 14.5 552,50 ja 28/5 298 mk, kalkitus neuvojalle kenttien järjestämisestä 40 mk.

Sipulia puutarhaan 30 mk, siemeniä puutarhaan 30, 2 kg lan-

tunsiementä á 30 mk, rehukaalin siemen 1,5 kg 45 mk . Osuuskaupalle maksettu velkaa 1.000 mk. Metsäpalovakuutus 795 mk. Bensaa traktoriin 9.75 mk (4 litran kanisteri ? eli 2,44 /l).

Kuoron konsertti 2.6 50 mk. Puhelinmaksu 183,50.

Myllyn korjaus menossa, Frans Kannisto laskuttaa 7.6: Hakujen teroitusta, traktorin osien korjausta, wäkirautoja ja hihnapyöriä, laakerimetallia. Höylän wäliwaihdo ja puuosain raudoitus ja asennus, Kiwiparin osain korjaus. 1.470 mk.

7/6 M Välimaalalle kärrynpuut 160 mk. T Arola maksanut huhti- ja toukokuun vuokraa á 100 mk = 200 (mikä asunto?)

Osuuskauppa jauhattanut touko/kesäkuu: Ohraa kuorittu 600 kg, Kauraa jauhettu 600 kg, maissia 800 kg, ruista 950 kg, kauraa 500 kg. Yhteensä 263 mk. Maksettu osuuskaupalle velkaa 500 mk ja ostettu 30 kg rehuhernettä 1,90 /kg.

Metsäojien suunnittelu 2/7–35 131 mk. Seppä Kannosto korjannut niittokonetta 645 mk. *Nimet Kannisto ja Kannosto vaihtelee laskuissa.*

Myyty Itikkaan sikoja 8/7 11 kpl elopaino 908 kg á 6,50 = 5.902 mk. Sianporsaan hinta 100 mk/ kpl.

Meijeritilit: 22.1. 3.353,75 ; 23.3 3.581,30; 23.4 4.054,20 ; 22.5 4.183,75. ; 21.6. 4.482,75 ; 22.7. 5.476,80.

Vuoden 1935 loppuvuoden muistikirjaa ei ollut, joten tiedoista puuttuu loppuvuoden tapahtumia mm. maitotilit.

Ilmari kirjoittaa Oulusta 6.1.1936

Onnellista uutta vuotta, paluu arkeen on Oulussakin edessä. Kovat on pakkaset ja paljon lunta ja Kalevi ollut kipeä. Naapurin oli tulossa valtava massatehdas. Toiminta lisääntyy eikä liikkeen lopettaminen ainakaan nyt ole uhkana.

Stora Enson tehdas perustettu paperin tekoon 1935 ja 2021 se alkaa tehdä kartonkia.

Kivistö oli käynyt Koskenkorvalla Aattona ja mannaryynit olivat olleet hyviä.

”Taitaa olla kilpailua vehnämyllyillä, kun niitähän on kohta, joka kylässä, luulisi kumminkin Koskenkorvan myllyn pitävän puolensa, kun on vuosikymmenien kokemus takanaan. Kyllä se isä aikanaan vaan sai paljon aikaan.”

”Se korko minua on murehuttanut. En voisi lähettää ennen kuin 15 pv t.k. Noita vanhoja veroja on ollut tukku ulosottomieheltä maksettavana ja on tässä joulun aikaan ollut vähän enemmän menoja kuin tavallisesti. Kun tässä pääsisi vielä yhden askeen ylemmäs, ei olisi mitään hätää.”

Ilmari kertoi tehneensä työt hyvin, ettei olisi herroilla moittimista, mutta nimitysasioissa on niin monta muuttujaa ja tekijää vaikuttamassa, joten toivoo vain sopii.

Näistä verorästikirjauksista ja ulosotosta voisi päätellä, ettei Ilmari hoida mitään leipätehtaan jäämistöjä ja takauksia, vaan ne ovat jäänet konkurssiin.

Myllyn ongelma – selvitys Onkilahden konepajalle 10.1.1936

Onkilahden konepajan konkurssipesä Vaasa Viitaten käytyihin neuvotteluihimme koskien mylylkoneiden hankintaa esitämme seuraavaa:

Kahden kauppasopimuksen perusteella, joista toinen allekirjoitettiin 27.2 -35 ja toinen 2.5 -35, tilasimme Onkilahden konepaja Oy:ltä seuraavat mylylkoneet: (laskulomake oli edellä)

Molemmissa sopimuksissa on mainittu, että koneiden on oltava valmiit viimeistään 1 p:nä elokuuta 1935. Myös on taattu vuoden takaus koneille. Onkilahden Konepaja oy on vastaanottanut meiltä seuraavat koneet: Kauraryynikoneen, ohraryynikoneen "Palmas" ja ryyninlitistäjän yht. 7.000 markan hinnasta, joten meidän maksettavaksemme jäi alun perin 42.000 mk.

Kun molemmille asianosaisille oli selvillä se, että Onkilahden Konepaja Oy:lle tulisi ensimmäisiä tällaisia mylylkoneita valmistessaan erinäisiä vaikeuksia, joita ei uusia koneita valmistettaessa voida välttää, niin sovittiin suullisesti siitä, että koneet toimitetaan meille jo ennen 1.8.-35, jotta voitaisiin kokeilla koneilla mahdollisimman ajoissa. Nyt kuitenkin ensimmäinen kone saapui vasta elokuun lopulla ja loput osa kerrallaan syys-, loka- ja marraskuun ajalla. Onkilahden Konepaja oy:n oli sopimuksen mukaan annettava ohjeet koneitten paikalleen asentamisesta. Mutta asentamista ei voitu kunnolla edes aloittaakaan ennen kuin koneet saapuivat ja kun nämä tulivat osa kerrallaan, jouduimme lopuksi yli- ja lisätyönä teettäessämme maksamaan huomattavia lisämaksuja. Kun Onkilahden Konepaja oy:ltä puuttui ammattikokemus vehnän jauhattamisessa, jouduimme jauhatusjärjestelmää kokeilemaan moneen kertaan ennen kuin se kelpasi ja saimme tietenkin maksaa turhat työ- ja

ainekulut. Koneet, jotka tänne lähetettiin, saatiin lähettää monet kerrat takaisin, koska olivat joko niin huonosti tehtyjä tai muuten sopimattomia. Tällaista uudestaan asentamista ja koneitten uusimista kesti aina marraskuun 11 p:ään saakka, jolloin voitiin ruveta jauhamaan.

Ja tämänkin jälkeen aina tähän saakka on koneita jouduttu korjailemaan ja paikkailemaan useat kerrat. Kun tämä kokeilu tapahtui parhaaseen myllytysaikaan, voinee jo ei ammattimies-

kin päätellä, että ne vahingot, jotka olemme kärsineet eivät ole pienet. Meillähän on jo useat vuodet ollut vehnämylly, ja sen vuoksi meidän on ollut sangen helppo verrata edellisten vuosien vastaavien kuukausien tuloksiin ja todeta, että olemme tänä vuonna kärsineet 45.000 mk vahingon.

Jos takaus näille koneille konkurssin takia raukeaa, on selvää, että joudumme niitä uusimaan.

Tähänastisten kokemusten perusteella ei voi ollenkaan luottaa koneitten toimintaan. Niinpä esim. elevaattorien valurautaiset pesäkkeet ovat liian pieniä, josta johtuu, että kuppia on tähän mennessä särkynyt tavattomasti. Lisäksi tämä pesäkkeiden pienuus rasittaa ketjuja, joten niidenkään kestävyys ei voi luottaa. Tasosihdin ravistusmekanismi on tähän mennessä uusittu ainakin neljä kertaa ja vielääkään se ei ole varma. Tasosihdin sisällä olevat jouset, jotka puhdistavat sihtikangasta, ovat myös osoittautuneet epävarmoiksi koska niistäkin yksi on jo katkenut repien sihtikankaasta suuren alan. Tasosihtiä jouduttaessa kuljettamaan useat kerrat Vaasan ja Koskenkorvan väliä, on sihtikangas repeytynyt monesta kohdin ja jouduttu sen vuoksi paljon paikkaamaan, joten sekin tulee uudistettavaksi aika pian. Ohrankuorimakoneen laakereista on osa jo uudistettu. Samoin jokaisen muuhun Onkilahden konepajan Oy:ltä tulleeeseen ko-



neeseen on jouduttu uusia osia tai korjauksia tekemään.

Kun nämä kaikki korjaustyöt on jouduttu tekemää jo näin lyhyen käyttöajan jälkeen, voitaneen pitää selvänä, että takauksen poisjääminen tietää meille suuria rahallisia menoja.

Onkilahden konepaja Oy:ltä on ulkopuolella sopimusten laskun mukaan tullut tavaraa 7.270 markan arvosta. Tästä summasta on kuitenkin insinööri Häkän kanssa tehdyn suullisen sopimuksen mukaan vähennettävä yhdet ylimääräiset elevaattorin rautaosat Smk 2.800.- Samoin oli välivaihdon hinta tilattaessa kork. Smk 3.000.-, mutta laskussa Smk 4.470.- joten siitäkkin olisi vähennettävä 1.470 mk. Olemme maksaneet Smk 20.000, joten jäännös on 31.000 mk.

Myllyn joutuessa parhaana käyttöaikana seisomaan olemme siitä johtuneen tappion lisäksi joutuneet nyt toteamaan, että olemme osittain menettäneet yleisön luottamuksen juuri näitten lukuisten epäonnistuneitten kokeilujen johdosta. Eikä ole suinkaan vähäiseksi arvioitava siitä johtuva tappio.

Kun kaiken edellä olevan ottaa huomioon, niin on tekemämme ehdotus, ettemme kärsimiemme tappioiden vuoksi maksaisi Onkilahden Konepaja oy:n konkurssipesälle mitään, katsottava sangen kohtuulliseksi ja olemme luopuneet enemmistä vaatimuksista sillä edellytyksellä, että sovinto saadaan aikaan ehdottamallamme tavalla.

Kunnioittaen Koskenkorvan Mylly p:sta Mauno Koskenkorva.

Onkilahden Konepaja Oy oli Vaasassa vuosina 1894-1936 toiminut metalliteollisuusyhtiö, jonka Wärtsilä osti 1936.

Konepajan toiminta alkoi 1894 korjauspajana. Vuonna 1897 aloitettiin höyrykattiloiden ja -koneiden valmistus ja vuonna 1899 konepajasta muodostettiin osakeyhtiö. Yhtiö aloitti 1903 myös laivojen rakentamisen ja korjauksen, kun sen telakka Vaasan Mansikkasaarella otettiin käyttöön.

1920-luvun alussa Onkilahden Konepaja Oy otti valmistusohjelmansa myös vaneri- ja sahateollisuuden koneet ja laitteet sekä tiehöylät. Tässä vaiheessa yhtiön palveluksessa oli noin 200 työntekijää ja sen myynti oli 4 miljoonaa markkaa. Onkilahden Konepaja Oy joutui 1930-luvun alussa taloudellisiin vaikeuksiin laajennettuaan voimakkaasti kankirautavalmiaan, josta tuli Suomen toiseksi suurin. Yhtiö joutui 1935 hakeutumaan konkurssiin ja seuraavana vuonna se siirtyi Wärtsilän haltuun.

Wärtsilä jatkoi Onkilahden Konepaja Oy:n laitosten toimintaa Vaasassa ja 1950-luvulla siellä alettiin valmistamaan laivojen dieselmootoreita.

Huono onni siis jatkuu. Aaton kanssa myllyn uudistamista suunniteltiin mutta valittiin väärä valmistaja. Myllyn tappiot tästä hankkeesta ja jauhuksen vähenemisestä oli arvatunkin yli 100.000 mk.

Ilmari kirjoittaa 20.2.1936

Tuli kylmiä terveisiä Pohjolasta, pakkasta pitkään yli 30 astetta. Edessä oli taas matka Helsinkiin Alkon johtajien kokoukseen, lähtö 25 pv ja paluumatkalla sunnuntaina voisi piipahtaa Koskenkorvalla päivän tai pari, ja perhe voisi tulla Kauhavan kautta samaa matkaa, jos sopii tulla hiihtolomalle.

Mauri siirretään 29.2.1936 Ilmailukoulusta Lentoasema 6:een, jossa lentokonemekaanikon tehtävä. Sieltä palaa takaisin kouluun samana vuonna.

Ilmari kirjoittaa Oulusta 9.3. 1936

Palautettiin valtakirja kuolinpesän selvitykseen. Hautajaisiin ei päästä ja perhe palasi kotiin juuri Koskenkorvalta, jossa oloon oli oltu hyvin tyytyväisiä.

”Olishan siellä ollut mukava olla saattamassa iso-äitiä viimeiseen lepoon, siellä mahtaa olla koko suku koolla, olemme kuitenkin täällä hengessä mukana.”

Hedvig Ala-Pirilä kuolee 3.3.1936, 97 v iässä.. Hän eli leskenä 19 vuotta ja Ala-Pirilän talo on myyty ja Hedvig on elänyt viime vuodet Västilässä.

Ilmari kirjoittaa Oulusta 26.3.1936

Pirilän mumman perintöasiasta oli kyselty, mutta Ilmari ei ollut vielä vastannut, ja ihmetteli että sieltä niinkin paljon tuli. ”Meillä oli ajatus kyllä sellainen, että Aatto ne rahat saa, jos sieltä jotain tulee. Aika paljonhan sieltä tulikin. Onpahan se raha Aatolle hyvään tarpeeseen, että pääsisi jatkamaan lukujaan. En ole ollenkaan ajatellutkaan, että pääsisin noin suuren summan omistajaksi. Sellaista ajatusta minulla kyllä oli, että saisi yhden 500 mk, että saisi itselleen pukukankaan, kun ei tässä tahdo oikein pystyä pukua laittamaan.”

”Olisi se Aili saanut Aattoja kans auttaa, sillä ovathan he hyvillä oksilla, eikä ole lapsia elätettävänä.”

Eeva-Liisalla oli syntymäpäivä ja Koskenkorvan paketti oli otettu vastaan suurella riemulla.

Perinnön määrä ei selvinnyt ja Ailin kirjeenvaihdosta ilmenee, että Aili antaa osansa Aatolle?

Pirilä Hedvig kirkkoväärt. Ilmajoen kunnan tulovero 7 veroäyriä á 9 .- = 63 mk maksettava kolmessa erässä, mutta tämä maksettu kerralla **22.5.1936** Ilmajoen Säästöpankkiin.

Suojeluskunnan ampumakilpailuihin määrättiin kirjeessä 12.6.1936



**Kirjeen mukaan ei oltu Hedvi-
gin hautajaisissa, muita talvi-
hautauksia ei löytynyt näille
vuosille?**

osan mannaryyneinä. Jauhamme myös kaikkea muuta viljaa.
Koskenkorvan Mylly

Aatto pistooliammun-
taan ja kaikki kolme
Mauno, Paavo ja Aatto
kivääriammuntaan. 10
laukauksen kisa sekä pis-
toolissa että kiväärissä.

7.4. oli tullut jaostohar-
joitukset, joita pidettiin 16
ja 17.4 Yli-Kuhnalassa I:n
ja II:n tulijaoksen, Honka-
lassa mittaajaos, Kiikerin
mms talolla Viestijaoksen,
Pojanluoman osuusmei-
jerillä ratsurijaokset har-
joitukset.

Mauno määrättiin Las-
ku- ja tasoharjoituksiin
20–23.4 joka päivä 15-19!

**25.8. Metsästyskortit
75 mk.**

Kaavaillaan Myllyn mai-
nosta: Jauhattaessan-
ne vehnän meillä saatte

JAUHATTAESSANNE VEHNÄNNE

meillä, saatte Osan MANNARYYNEINÄ.
Jauhamme myös kaikkea muuta viljaa.

Koskenkorvan Mylly.

Ilmari kirjoittaa Oulusta 21.9.1936

Koulut oli alkanut ja Kalevi meni kolmannelle luokalle. "Heinäto-
rin kouluun on lyhyt matka, joka on hyvä, kun sinne pitää men-

nä jo klo 8."

Nykyiseen asuntoon oli jätävä talveksi, kun ei ole vapaita
huoneita saatavissa. "Ah-
dasta on kuin Saarakkalan
rinnalla!"

Kaisu oli ollut puolukassa
ja kellarissa on purkkeja ja
pulloja talven varalle ja Ka-
levi huoltaa perunoita torilta
kappa kerrallaan, mutta "ne
tahtovat tehdä aina välipään!
Niin että kyllähän ne perunat
avosylin vastaanotettaisiin,
nyt kun ne tulisivat vielä kyl-
mässäkin vaunussa palettu-
matta perille. Kun olis saanut
20 kg vehnäjauhoja sieltä,
että olisi saanut sitä nisu-
puoltakin talveksi. Maksaisin
kyllä niistä. Kyllähän ohra-
ja ruisjauhoistakin niin suu-
ri apu olisi, jos niitä vähän
kumpiakin riittäisi olisimme
kiitollisia. Rahdit kyllä mak-
san."

"Tuntuu oudolta, että Väs-
tilän tätikin on poissa, taisi
olla siellä suuret hautajaiset.
Kuinka Maunon vatsa rupeaa toimimaan?

Osoite Nuottasaarenkatu 4

Sofia Västi kuolee 19.8.1936 vain 5 kk äitinsä jälkeen.
Hän hoiti tilaa leskenä 24 vuotta, eli tilojen historia oli hy-
vin samanlainen verraten Inkerin toimintaan. Vaikka vastuu
periaatteessa kesti vain Juhon kuolemasta poikien tilanos-
toon eli 5 vuotta, oli Inkeri vastuussa kotitalouden osalta
aina vuoteen -48 eli 20 vuotta ja sota-aikana vielä raskaam-
massa vastuussa kuin Sofia Västilästä.

Muistivihoista 8/8–26/10 1936 vajaa 3 kk

Myllystä Onni Koskela 4.400 mk ja Arvo Koskela 1.100 yhteen-
sä 5.500 mk. Hiljainen jakso, vaikeudet koneiden kanssa vie-
neet asiakkaita etenkin vehnän osalta, josta oli parhaat taksat.

KIRKKOJUHLA

ILMAJOEN KIRKOSSA
sunnuntaina 20. 9. -36 kello 19.

O H J E L M A :

- PRELUDI JA FUUGA J. S. Bach.
Urut: L. Perttula.
- Jeesus, elon', arturtenit! Sinä kuolit puolestani, Vaivoista mun
päästäkseni, Itses annoit vaivahan; Nyt en joudu enää vaivaan,
Periä saan riemut taivaan. Sulle, Jeesus, ilosen Annan siitä
kiitosken.
Hiljälisyydet, pilkkaamiset Olet, Jeesus, kestänyt, Tuskat keldat,
suominiset, Nuoret, köydät kärsinyt, Vaivoista mun vapaltaak-
ses. Synnin pauloist' irroittaakses. Sulle, Jeesus, j.n.e.
Kauheasti ruumis pyhän Annoit piestä, haavoittaa, Näin sä ha-
vat syntin' syvän Tahdolt' terveeks' parantaa, Sinä kannoit ki-
rouksen, Erit nui saisin sinuoksen. Sulle, Jeesus, j.n.e.
Vk. 53: 1, 2, 3.
(Seurakunta.)
- PUHE Kirkkoherra T. Toivio.
- a. Minä vaivainen mato ja matkamies Maasalo.
b. Pois armas päivä kului Maasalo.

Yksinäisiä. Y. Antila.

- a. Riemuiten Herraa palvelkaa Homilus.
b. Lavattu maa Linnavuori.
c. Rakollemme Petri.

Kuorolauluja. Ilmajoen kirkkokuoro.
Joht. L. Perttula.

- PUHE Pastori Lehtola.
- PAATOSLITURGIA.
- Ain' autu, Jeesus, vahvista Etten mä tiedä ahdasta Tykösi täällä
kultkeissan', Uupusi keskimatkalta!

Sin ristiä' olkoon saunan', Tukea heikkoudessan' Sin veres
sielun' puhdistus, Sin kuulos' uskon' uudistus!
Sin ansiosi aianan' Mulla' olkoon täällä verhonan', Johon
lunta polkansa, Mi sielun' kaiten vaaroissa. Vk. 257: 3, 4, 5.
(Seurakunta.)

KIRKKOJUHLA 20. 9. 36.

Pääsymaksu 3:-

Talouteen 1.500 mk. Emäntä 990, Mauno 290, Paavo 245, Aatto 150, Suoma 415 mk, Sirkka 490 (lukukausimaksu 250, sihteerikoulu Tampere?) Mauri 240, Aili Knut 650 (koulumaksu 400) yhteensä 4.970 mk eli 1.840 mk/kk (732 €/kk)

Meijeritilit: 22.8 6.791,30 mk, 23.9. 5.335 mk, 21.10 4.419 mk. Ruis 2.12 mk/kg, sika 7,75 mk/kg.

Myllyllä paljon remonttia 145 päivää á 30 mk (12 eri miestä) Naispäivä oli myös 30 mk, Hessa Tammi jopa 45 mk (navetta-työ) , tyttöjen palkat 14→ 20 mk, talon sisätyöt 24 mk/pv. Myllyn jauhatustyöt 35 mk/pv.

Osuuskaupan 30-vuotisjuhla 28.11.1936 Avaussanat:

S.O.K:n hallintoneuvoston herra puheenjohtaja, arvoisat kutsuvieraat, arvoisa osuustoimintaväki.

Osuustoiminta on kuin vainio, jolta ei mitään satoja voida korjata, jollei sitä ole ahkerin väsymättömin käsin työskennellen muokattu.

Sen menestyminen riippuu pääasiallisesti kansanjoukkojen kasvavasta kyvystä itse hoitaa taloudellisia asioitaan sekä ajatella ja toimia yhteishyvän vaatimusten mukaisesti. Suuret tulokset eivät polkemalla nouse maasta vaan vasta aikojen kulluttua.

Edellä lausuttu, joka on otettu kansainvälisen osuustoimintalehden ensimmäisestä numerosta, sopii mielestäni erinomaisesti myös Koskenkorvan osuuskaupan vaiheisiin. Tämän seudun asukkaathan ovat jo sangen varhain – ennen varsinaista osuustoiminta liikettä – ymmärtäneet, että ainoastaan yhteisvoimin voidaan parhaiten omia taloudellisia asioita parantaa ja eteenpäin viedä. Ja niin on lähdetty ensin pienestä ja vaatimattomasta alusta ja sitten kokemusten lisääntymisessä on vähitellen ankaran työn kautta päästy siihen missä nykyään ollaan.

Kuten tunnettua perustettiin osuustoimintaliikkeen alkuaikoina Ilmajoellekin useita pieniä osuuskauppoja, joista osa myöhemmin on liittynyt yhteen. Niinpä Ilmajoen Yläpäässäkin toimi kaksi nimittäin Pietilän ja Harjun osuuskaupat sangen kauan erillisinä. Kummankin kaupan kehitys on ollut tasaista ja varmaa. Tämä eteenpäin meneminen kuitenkin osoittaa, että näitten osuuskauppain alueella asuva väestö on kyennyt hoitamaan kaupallisia asioitaan ja osoittanut yhteisymmärrystä, joka on osuustoimintaliikkeessä välttämätön.

Kaupat perustettiin etupäässä kulutustarvikkeiden jakelua varten ja tavoitteet, jotka silloin asetettiin, että ostaja voi olla varuutettu tavarankäytön laadusta ja hinnan halpuudesta sekä myös siitä, ettei häntä yritetä pettää, ovat jo aikoja sitten saavutetut.

Siitähän olemme kaikki yksimielisiä, että nykyinen osuuskauppamme pystyy meitä tyydyttämään, halusimmepa melkein mitä tahansa.

Pietilän ja Harjun osuuskauppojen yhdyttyä on selvästi voimakas nousu huomattavissa. Varsinkin maataloustuotteiden ja tarvikkeiden välittämisessä on osuuskauppamme tehnyt varsin merkityksellistä työtä paikkakunnallamme. Olihan täällä kylläkin osakeyhtiö, joka myöskin välitti maamiehen tuotteita ja tarvikkeita, mutta sitten vasta kun tämäkin oston kautta siirtyi osuuskaupalle, voi sanoa, että maamiehen etu on tullut täysin valvotuksi.

Osuuskauppamme maksaa maataloustuotteistamme korkeimman markkinahinnan. Perunahan on esim. verrattain uusi myyntiartikkeli, viljelys-sopimuksien kautta on osuuskauppa koettanut sen hintaa ja menekkiä parantaa. Kun on tarvittu laatu puhdasta siementä, on sitä hankittu mahdollisimman halpaan hintaan. Varsinkin tätä kautta on osuuskauppa huomattavasti parantanut paikkakunnan viljanlaatuja, ja samalla ovat kovin kirjavat siemenlaadut yhdenmukaistuneet. Niinpä viime keväänä esim. välitettiin paikkakunnalle laatu puhdasta keväthehnää yli 10.000 kiloa,



ja nyt syksyllä ovat maamiehet pystyneet myymään ensiluokkaista tavaraa ja saanut myös ensiluokkaisien hinnan, mitä ei ole suinkaan vähäiseksi arvioitava. Myös maatalous tarvikkeita saadaan halpaan hintaan ja hyvillä maksuehdoilla.

Tässä on vain lyhyesti ja vaillinaisesti kosketeltu kaupallista toimintaa. Kun vertaa osuuskauppamme alkuaikojen saavutuksia nykyisiin, niin täytyy sanoa, että kehitys on ollut valtava. Liikevaihdossa päästään yli 5 miljoonan. Kiinteistöjä omistaa osuuskauppa palovakuutusarvoltaan yli miljoonan arvosta. Tämä kaikki on saavutettu vain sillä, että on oltu uskollisia osuustoiminta aatteelle.

Kun näin vuosikymmeniä on yhteen hiileen puhallettu, on syytäkin juhlaa ja tarkastella työn tuloksia. Meillä on vielä kaksinkertainen syy juhlintaan, olemmehan saaneet uuden ajan-



mukaisen ja upean toimitalon asemalle.

Samalla kun ajattelemme kulunutta 30-vuotiskautta, tuo se meille velvoituksen edelleenkin yhä lujemmin liittyä osuustoiminta aatteen ympärille, voidaksemme mekin osaltamme edistää paikkakuntamme sekä henkistä, että aineellista vaurastumista.

Hallituksen puolesta pyydän lausua kaikki sydämellisesti ter-

vetulleeksi tähän juhlaan.

Mauno Koskenkorva, puheenjohtaja

Eri organisaatioissa olivat mukana samat henkilöt ja jossain vaiheessa meijerin, osuuskaupan ja osuuskassan kokoukset pidettiin yhtä aikaa, kuten etenkin jäsenkunta oli lähes sama. Säästettiin aikaa ja kahvituskustannuksia, kuten joku asian tiimoilta totesi. Maunokin oli osuuskaupan hallituksen puheenjohtaja, meijerin tilintarkastaja ja osuuskassan hallintoneuvoston puheenjohtaja.

Pyydän Teitä ystävällisesti saapumaan
TUULIKKI PÖLKYN ja poikani
MAURI KOSKENKORVAN
VIHKIÄISIIN

Ilmajoen Koskenkorvalle lauantaina marraskuun
7 p:nä 1936, klo 14.

INKERI KUHNA

Maurin ja Tuulikin häät 7.11.1936

Häät vietettiin Koskenkorvalla salissa ja kutsuttujen joukko oli varsin pieni. Annikki Tuominen muisteli, että vihkimisen toimitti Johannes Lauronen, mutta hän kuoli jo 1930 ja vihkijänä olisi voinut olla Tuure Toivio. Vihkiminen tapahtui vihkiröijyn päällä, joka on Juho Koskenkorvan tyttären Päivin hallussa tällä hetkellä. Seuraavalla sivulla on hääkuva.

Muita kuvia ei tilaisuudesta ole, joten sama tyyli tuntuu jatkuvan Koskenkorvan häissä, eli vain muutamista löytyy kuvia, mikä sitten onkin ollut tähän syynä?

Ilmari kirjoittaa 22.12.1936

Joulu on tulossa, kiirettä kaikkialla talvea ei vain kuulu. "Kalevilta leikattiin kitarisat. Heikoksi vei pojan, ei vaan tahdo tulla punaa poskille" Mietittiin Kalevin toimittamista jouluksi Kosken-



korvalle, mutta jätettiin ajatus hiihtolomalle.

"Liikkeessä on nyt niin kiirettä, että en ehdi enempää. Hauskaa joulua Teille kaikille. Monet ennen yhdessä vietetyt joulut muistuvat aina mieleen, Hyvät voinnit ja terveisiä sinne kaikille. Ilmari

Hyvää joulua Teille kaikille ! Kaisu

Lainanhoitoja 1936:

Maksettu velkaa osuuskauppaan 27.8 3.000 mk Maksettu velkaa osuuskauppaan 9.9. 4.000 mk

12.12–36 Alavuden säästöpankkiin korkoa 320.-

31.12. 1936 maksettu korkoa Ilmarin velasta 997,50 mk.

Maksettu korkoa Suomi yhtiölle 19.107,95 mk.

Suomi-yhtiön ja maakiinteistöpankin lainat hoidettu ajallaan.

Työntekijöitä ja palkkoja 1936:

Sanna Leppioja 28.10 -36 7 pv sisällä á 10.- ja 6 pv ulkona á 14.- = 154 mk ruisjauhoja 6 kg á 13.- maitoa 4 kg 5.-, kuorittua maitoa 16 kannua 16 .- = 34 mk maksetaan rahassa 120 mk.

11.11. ojankaivuusta Larvassa: lisakki Saarakkala 465 syltä á 55 p = 256 mk, lisakki Rautio 593 syltä á 55 p = 326 mk, Reino Saarakkala 310 syltä á 55 p = 155 mk.

Myllyltä tilittää Onni ja Arvo Koskela ja tuuraajina Matti Latvala 3 pv á 30.- ja Sulo Niemelä 9 pv á 25 mk ovatko vielä harjoitteluvaiheessa. 19.11 maksettu Frans Kannostolle myllyn korjauspalkkaa 1.700 mk. (Onkilahden koneet reistaa taas?)

Palkkakirjanpito 1936

Sameli Mattila talvikausi 1.425 mk ja 1,5 hl ruista ja ohraa ja 1 syli rimoja. Palkka 1.425 mk kirjataan 1.307 mk. Kesäkausi 300 mk /kk 2 hl ruista ja ohraa ja sianporsas. Palkat 1.800 mk kirjataan 1.330 mk.

Reino Saarakkala talvikausi 200 mk/kk, maksettiin 1.200 mk. Kesäkausi 375 mk/kk , tapaturma sattuu ja kirjataan 1.531 mk. Korvausta 200 mk ja matkakuluja 56 mk.

Eino Routio talvikausi 175 mk/kk maksettiin 1.050 mk. Kesäkausi 4 kk 1.080 mk.

Ilvari Saarakkala talvikausi 1.600 mk, 3 hl ruista ja ohraa 1 syli rimoja. Palkka 1.600 kirjataan 1.450 mk. Oli otettu etukäteen 505 mk ylimääräistä josta 400 mk meni hautajaisiin. Kesäkausi 2.000 mk 3 hl ruista ja ohraa, sianporsas, laidunta, pyörtäno heinää. Kirjataan 1.135 mk.

Harjoittelija Alli Kivistö 1.200 mk, Aino Mäenpää 1.200 mk.

Karjako Bertta Joensyrjä tulee töihin 1.5.36 350 mk/kk palkka 2.000 mk.

Paavo Hietikko tuli töihin 28.8.36 palkka 275 mk/kk maksettiin 590 mk.

Hintatietoja 1936:

Myyty 31.10. Osk:lle Kevätvehnää 4.738 kg á 3,10, Louhiohraa 3.719 kg á 2,10, Pander ohraa 2.531 kg á 2,15, Ruista 7 kg á 2,95 mk kaikki yhteensä 28.062,90. Kunnallisverot Talo 330 mk, mylly 1.100 mk.

Myllyn ilmoitukset 26.11. Vaasa 125 mk ja Ilkka 100 mk ja myyty sian porsas 100 mk.

Meijeritili 21.11. 4.579,85 mk 22.12. 3.713,90 mk.

Maitotinkiläiseksi kirjataan ensi kerran 20.11.36 Eino Kiikka

maidosta 106 mk, uusi koulun opettaja.

Vuodelta 1936 oli todella vähän kuitteja ja muistivihkoja tal-
lella, mutta muita dokumentteja kylläkin.

**Suomi-Yhtiön ja maakiinteistöpankin puolivuotiserään
n. 31.000 mk tarvittiin maitoa 31.000 litraa, voita 1.937 kg,
ohraa 14.000 kg, ruista 11.000 kg tai 3.500 kg sianlihaa.**

Muistikirjasta 27/10 -36 – 11/1 1937

Myllystä 6.150 mk. Myllärinä nyt Onni ja Arvo Koskela.

Talouteen 1.820. Emäntä 720 + Sirkka 150 + 250 lukukausi-
maksu ja 50 kirjoihin (mikä koulu), Mauno 240, Paa-
vo 140, Mauri 25, Suoma 305 mk yhteensä 3.690
mk 1.476/kk (570 €/kk)

Merkintöjä: Eläinlääkäri ja lääkkeet 740 mk (taval-
lista enemmän), Poikien housujen teko 77 ja Paavon
villapaita 65 mk. Sirkkan vakuutusmaksu oli 803 mk ja
pyörän korjaus 35 mk. Kyytejä oli lähialueelle 7 kpl
ja Maunon reissu myllyn asioissa Vaasaan 90 mk.
Tuomari Talvitien neuvoista 35 mk.

Joululahjoja miehille ja naisille 460 mk, kirjoja 177
mk ja joulumuistaminen mylläreille 100 mk. Saattoi
olla, että piikatyton Sanna Leppiojan häitä vietettiin
talossa jossain muodossa: palkkoja hääapulaisille
210 ja Sannalle hääkimppu puutarhasta 22 mk.

Vaasa-Lehti kirjoittaa 1.1. 1937 :

”Emäntä Inkeri Kuhna 50-vuotias. Viisikymmen-
tä vuotta täyttää 2.1. emäntä Inkeri Kuhna Ilmajoen
Koskenkorvalla. Inkeri Kuhna os. Blomberg, on
syntynyt Lapväärtissä. Hän antautui meijerialalle ja
valmistui meijeriköksi sekä sai ensimmäisen toimi-
paikkansa Ilmajoen Yläpään meijerissä. Kaksi vuot-
ta siellä oltuaan hän meni avioliittoon maanvilj. Juho
Kuhnan kanssa ja tuli suuren Koskenkorvan talon
emännäksi. Tällä paikalla hän onkin suorittanut var-
sinaisen elämäntehtävänsä, jo kolmisenkymmentä vuotta suu-
ren talouden toimeliaana emäntänä ja huolehtivana, väsymät-
tömänä perheenäitinä. Ruotsalaisesta ympäristöstä lähteneenä
on hän valistuneena, rauhallisena luonteena hyvin sopeutunut
uuden kotipaikkansa suomalaiseen ympäristöön ja täysin eläy-
tynyt sen maailmaan ja rientoihin.

Emännyystehtäviensä ohella on häneltä riittänyt aikaa lukui-

siin yhteisiin edistys- ja valistusharrastuksiin. Hän on jo pitkän
ajan ollut Etelä-Pohjanmaan kansaopiston johtokunnassa siten
läheisesti ottaen osaa opiston työn vaalimiseen. Edelleen on
hän mukana seurakunnan diakonaatti- ja lähetystoiminnassa,
lottatyössä ja maamiesseuran naisosaston hommissa. Ilmajoen
monien suurjuhlien pääemäntänä hän on myös suorittanut
vaativan työn. Kanttoriperheestä lähteneenä on hän ottanut
osaa lauluharrastuksiin ollen mm. aikanaan mukana Juho Kuh-
na-vainajan johtamassa kuorossa. Vieraanvarainen koti onkin
vuosikymmenien aikana vastaanottanut lukuisat harjoitukset ja
kokoukset suojiinsa.



Vilpittömänä, ystävällisenä kanssa ihmisenä, toimellisena ja
valoisa kodin emäntänä ja yhteisten rientojen harrastajana
on Inkeri Kuhna saanut osakseen ympäristönsä jakamattoman
kunnioituksen ja kiintymyksen. Yhdymme hänen merkkipäivänä
kohdistuviin onnitteluihin!”

Ilmajoki-lehti tyytyi kirjoittamaan saman paljon lyhyemmin
lausein vähän myöhemmin.

Tässä välissä voimme käsitellä Kuhnan ja Etelä-Pohjanmaan kansanopiston yhteistaivalta ja lasten kolutustietoja kootummin. Niistä on toki mainintoja aikajanalla eri luvuissa, samoin kuvia opiston johtokunnasta ja opiskelijoistakin.



Yhteinen taival alkaa jo Ala-Pirilästä, jossa on opiston toinen koulutila Ala-Hannukselan jälkeen 3 vuotta. Tässä ensimmäinen Ala-Pirilän käsityökurssi 1893-94. Tässä on toinen löydetty kuva Ala-Pirilän kaksikerroksisesta päärakennuksesta, josta toisaalla on kuva joen puolelta. (Kiitos vinkistä Terhi Pirilä-Porvali)
Ensimmäiseen johtokuntaan kirjataan 1891 Sofia Ala-Pirilä, mutta kun hän oli vasta 18 v olisiko sittenkin kyseessä Hedvig Ala-Pirilä. Tosin yhteenvedossa kumpaakaan ei merkitä mukana olleeksi johtokunnassa? Sen sijaan Eliina Kuhna (Ala-Pirilä) valittiin johtokuntaan 1898 30-vuotiaana ja on mukana yhteenvedossa.



Pian opisto siirtyy omalle tontilleen Korpisaareen ja sille rakennetaan omat tilat vuosien varrella. Tässä poikien puutyötilat ja asuntola, joka palaa 1964.

Johtokunnassa toimivat:

Eliina Kuhna 1898 - 1906 8 v

Juho Kuhna 1906 - 1928 22 v

Inkeri Kuhna 1937 - 1953 16 v

Edellä olleessa syntymäpäiväjutussa Inkerin todetaan 1937 olleen jo vuosi johtokunnassa, mutta oli tietenkin jo Juhon aikana mukana toiminnassa ja hankkimassa varoja eri toiminnoilla. Kun Inkeri jää pois, laitos muuttaa nimensä Kansaopistosta Etelä-Pohjanmaan Opistoksi ja rinnalla toimi jo Korpisaaren Säätiö jonka hallituksessa Inkeri vielä jatkaa.

Kansanopiston kurssin sukulaisista kävi:

1892-93 Juho Ala-Pirilä, Eetu Hopiavuori, Juho Västi.

1893-94 Fiina Hopiavuori (Ala-Pirilä)

1903-04 Saimi Kuhna (Tiitinen), Viljo Västi.

1908-09 Suoma Kuhna (Koskenkorva).

1917-18 Paavo Koskenkorva.

1928-29 Mauri Koskenkorva.

Aili kävi kansakoulun jälkeen Wetterhofin työkoulun ja valmistui käsityönopettajaksi.

Suoma kävi kansakoulun jälkeen kansanopiston ja sitten Reitkalin puutarhakoulun.

Katri kävi kansakoulun jälkeen postifröökynä kurssin Vaasassa.

Mauno kävi kansakoulun jälkeen 5 luokkaa Lapuan yhteiskoulua ja armeijan jälkeen maamieskoulua Kauhajoella.

Paavo kävi kansakoulun jälkeen kansanopiston ja armeijan.

Ilmari kävi kansakoulun jälkeen Lapuan ja Seinäjoen yhteiskoulun 5 luokkaa ja kauppakoulua Tampereella ja armeijan.

Aatto kävi ylioppilaaksi asti Seinäjoen yhteiskoulussa/lyseossa ja agronomiksi Helsingissä ja armeijan.

Mauri kävi kansakoulun jälkeen kansanopiston ja armeijan kautta mekaniikkakoulun ja toimi armeijassa.

Sirkka luki Ilmajoella ylioppilaaksi asti ja sen jälkeen Tampereella sihteerikurssin tai vastaavan.

Kasvattitytär Aili kävi ainakin emäntäkoulun Kauhajoella kansakoulun lisäksi.



Vaikka tilalta toimitettiin ruokatarpeita eniten Karjalakoululle, myös opiston ruokala sai elintarpeita tilalta kaikkein vaikeimpina aikoina.

Puukauppasopimus 8.1.1937

Ostaja Wiik & Höglund / Jalmari Pietilä. Metsähoidollista koh-
teista paperipuuta pienin latvaläpimitta 8 cm kantohinta 100 mk
/m3 etumaksua 50 %.

Maakiinteistöpankki hyväksyy kaupan ehdolla, että kauppahinta maksetaan pankkiin myyjän tilille 19.1.1937.

Aatto kirjoittaa Helsingistä 25.1.1937

H.V. Terveiset täältäpäin. Ei ole tullut kirjoiteltua, kun ei ole asiaa, joten kortti riitti. Opiskelu on alkanut hyvin ja asunto entinen Töölönkatu 30 b 27, talvesta ei tietoa, vain sen verran pakkasta "että on raikas hengittää."

Tilan naapurin Koskenkorvan sahan toiminnasta löytyi mielenkiintoinen juttu vuodelta 1937.

Vasemmistoa tukeva Pohjanmaankansa-lehti hyökkää sahaa ja johtaja Sihtoa vastaan moittien työoloja, palkkoja ja työhön-ottomenetelmiä. Työntekijöiltä kysellään henkilötietoja, palkkaa maksetaan riittämättömät 16-24 mk päivässä ja kehoitetaan tilaamaan IKL- lehteä ja keskittämään ostokset yksityiskauppaan tai osuuskauppaan E-liikkeen sijasta ja vielä laitetaan työntekijät pakkosäästämään ansioistaan.

"Lakeus" lehdessä nimimerkki "Fascisti" vastaa sahan maksavan 30-40 mk päivässä ja tukee kyllä Lakeuden lehden tilaajia ja on hankkinut paikallisista kaupoista ostoetuuksia työntekijöilleen ja opettanut säästäväisyyttä, joka on täysin vapaaehtois- ta ja säästöt työntekijöiden käytössä. Lehti kertoo, että nämä kaikki toimet on tarkoitettu parantamaan työntekijän asemaa ja sekös marxilaisia harmittaa, kun samalla heidän otteensa työ- väestä heltiää, kun pääsevät taloudellisesti vahvempaan asemaan.

Jotenkin vaikuttaa siltä, ettei mitään uutta tälläkään sektorilla, kun vielä pahimpana kaskena riidassa oli se, että saha koko ajan pyrki parantamaan sahauksen tulosta ja tehostamaan kaikkien työntekoa, joka ei sekään ole koskaan ollut kovin suosittu tavoite – kaikille?

Ilkka-lehti kertoi 16.3.1937 Raittiuden ystävien kokouksesta:

30-vuotiskunniakirjan sai Inkeri Kuhna ja 20-vuotiskunniakirjat Mauno ja Paavo Koskenkorva.

Myllyllä remonttia, töistä kirjattu muistikirjaan 11.4.1937:

Matti Latvala veistänyt parrua 107 m á 1.- 4 pv töissä á 30.-, lisäksi Kuusela 10 pv töissä á 40.-, Erkki Niemi 12 pv á 40.- Työnjohdosta maksettu Kustaa Vahalalle 900 mk 3 viikon ajalta. Lisää töitä Niemi, Kuusela ja Savolainen 30.4 yhteensä 940 mk. Ja 8.5. Rajala, Ojala, Kuusela, Niemi ja Savolainen yht. 980 mk . Lisää maksettiin 15.5. Rajamäki, Laitila, Niemi, Kuusela,



Ojala, Salama, Rajala yht. 1.500 mk. Seppää Frans Kannistoa tarvittiin useassa osassa 18.5. 400 mk ja 7.6 200 mk, myös Seppä Frigård takoi 340 mk edestä. Monttööri J. Savolaiselle 331 tuntia á 10 mk ja matkakuluja yht. 3.800 mk. Palkkoja yhteensä 13.272 mk

Erillinen yhteenveto Myllyn kuluista: Sihti Ruotsista 20.141,20 mk, sitten luetellaan runsaasti eri laskuja laakereista lautoihin, elevaattorikupeista hihnapyöriin ja vielä runsaasti eri nimikkeitä osuuskaupan laskussa, jonka yhteissumma 8.285 mk, Vaasan teräkselle useita laskuja ja loppusummaksi tulee 60.160,25 mk.

Kun muistetaan 1936 olleet ongelmat Onkilahden konepajan kanssa ja nämä kulut, niin Myllyyn on satsattu todella paljon, vaikka taloudellinen tilanne on ollut vaikea.



Maakiinteistöpankki lähettää kirjeen 16.4.1937

Mauno, Paavo ja Aatto Koskenkorva

Täten ilmoitamme, että olemme Etelä-Pohjanmaan metsänhoitolautakunnalle suorittaneet luetteloimismaksua lakimääräisen 451 markkaa ja 90 penniä valvoessamme metsänkäyttörajoituksen noudattamista. Pyydämme kohteliaimmin Teitä ensi tilas-

sa lähettämään meille k.o. määrä.

Aatto kirjoittaa Nivalasta 6.6.1937

Nivalassa on aloitettu suotutkimus tohtori Kivisen johdolla, ja Aattokin oli jo päässyt vauhtiin.

Aatto asuu Nivalan keskustassa matkustajakoti Lepolassa. Seutu näyttää vauraalta, mutta taitaa olla köyhää, kun veroäyri on 16 mk ja pakkohuutokauppoja on edelleen. Suopeltoja on 20.000 ha, joten tutkittavaa riittää. Oli yritetty soittaa Ilmarille liikkeeseen, mutta oli ollut juuri syömässä, joten pitää kirjoittaa, jos vaikka lähtisi käymään, "Ouluun pääsee täältä sekä junalla että linja-autolla."

Taustaa Aaton kertomalle: 1930-luvun suuri lamakausi heijastui Suomessa pulana ja levottomuuksina. Nivalassa tyytymättömyys leimahti "konikapinaksi" kesäkuussa 1932.

Suuri lama alkoi New Yorkin pörssiromahduksesta lokakuussa 1929. Vaikutukset levisivät nopeasti muualle maailmaan.

Suomessa pulakautta kesti vuodesta 1929 vuoteen 1933. Pahimmillaan se oli helmikuussa 1932, jolloin työttöminä oli yli 90 tuhatta henkeä.

Tämä aikahan oli myös Koskenkorvan tilan perikuntavaiheen vaikeuksien taustalla vaikka se ei suoraan materiaalista tullut esille.

Työttöminä oli noin 5,4 prosenttia työikäisestä väestöstä. Työttömyyttä lääkittiin työmailla, joilla rakennettiin maanteitä ja perattiin jokia.

Kesällä 1932 syttynyt Nivalan konikapina sai alkunsa maanviljelijä Sigfrid Ruuttusen aliravitusta tammasta. Lääkäri määräsi sen tapettavaksi näivetystautisena, vaikka eläimestä ei otettu asian vahvistamiseksi veri-koetta.

Ruuttunen jätti tamman henkiin ja määrättiin pidätettäväksi eläinrääk-käyksestä. Suuttuneet talonpojat kokoontuivat Nivalan asemalle vastus-

tamaan pidätystä. Taustalla olivat taloudellinen ahdinko ja lukuisat pakkohuutokaupat.

Virkavallan otteet kärjistikö tapahtumien kulkua. Lopulta 230 henkeä pidätettiin ja vankilaan passitettiin kahdeksantoista ihmistä, jotka armahdettiin pian. Pulamiesten oma Kansanpuolue osallistui vuoden 1933 vaaleihin.

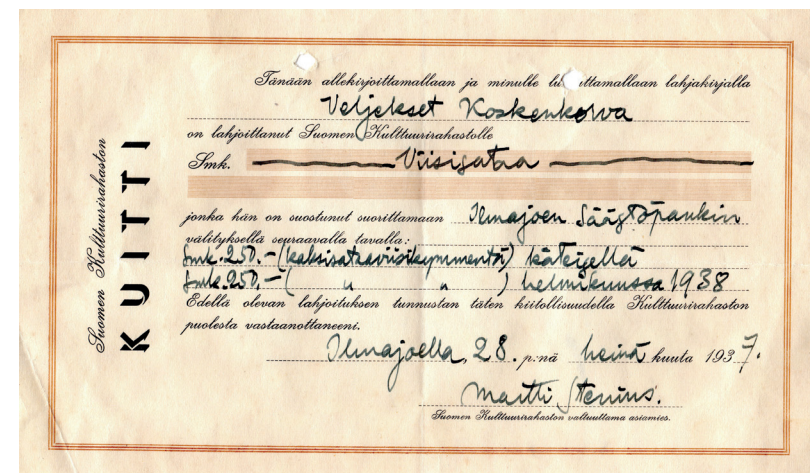
Aatto kirjoittaa Nivalassa 18.7.1937

On oltu täällä 1,5 kk ja työntouhussa menee. Kun tulee soilta 7 aikaan ja tekee happamuusmääritykset ja kirjalliset työt, ei turhaa aikaa jää.

Aatto murehtii kodon heinätoita ja onko myllyyn tullut lisää vehnien jauhattajia.

"Niissä taloissa, joissa olen ollut, on ollut hyvin puheliasta väkeä, niin että joutoajat ovat kuluneet hyvin. Muuten täällä Nivalassa tulisi kyllä toimeen, mutta ruokapuoli on heikonlaista, hyvin yksipuolista ja suolaista. Leipää, voita, maitoa, viiliä ja kananmunia, siinä pääruuat. Sitten on puuroa tai velliä, joskus perunavoita, välistä paistettua tai keitettyä lihaa paljaaltaan. Näkyyhän tuohonkin tottuvan, kun pääsee alkuun. Asuin tätä ennen Kyösti Vilkuna-vainajan veljen talossa ja siellähän olikin parempaa."

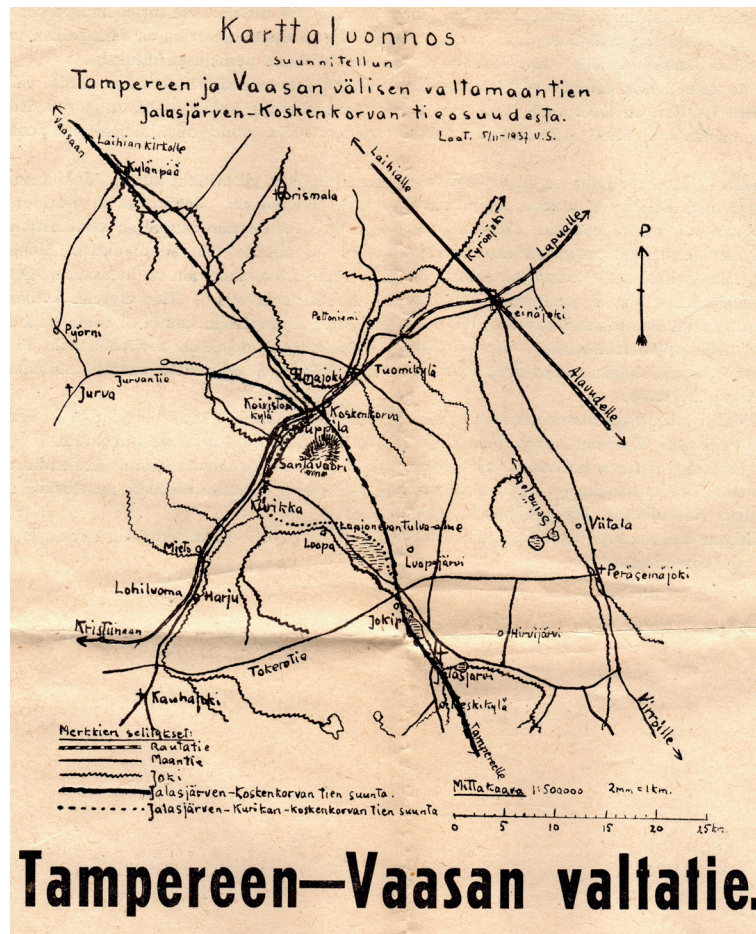
Juhannus oli oltu Oulussa Ilmarin luona ja tarkastajakin oli käynyt. Lupasivat lisää määrärahaa ja työsuhte jatkuisi elokuulle. "Lupasinhan olla sen ajan, koska siitäkin tulee nätti summa lisää." Osoitteeksi riittää pelkkä Nivala as !



Merkittävästi Koskenkorvan tilan vaiheisiin olisi vaikuttanut 1937 aloitettu valtatie 3 suunnittelu välillä Tampere-Vaasa ja siitä osuus Koskenkorva-Jalasjärvi.

Oheisessa kartassa näkyy kaksi vaihtoehtoa, joista Koskenkorvalta suoraan joen yli ja Santavuoren idästä kiertävää linjaa pidettiin parhaana.

Katkoviivalla merkitty Kurikan kautta (nykyinen linja) menevä tie oli 6 km pidempi ja kulkee Lapionevan tulvapeltojen kautta. Koskenkorvan kohdassa sillalle on hyvä kovapohjainen paikka, kun toisen linjan siltä joudutaan rakentamaan huojuvan liejusaven päälle, jossa kova pohja on 60 m syvyydessä. Tien rakentaminen kovalle pohjalle on helpompaa ja Koskenkorvan soravarat on helposti kuljetettavissa Jalasjärvelle, jossa soran puutetta. Tie ruokkii puukuljetuksia Koskenkorvan asemalle,



jossa valmiita varastoalueita, joita Kurikan asemalla ei ole.

Jo aikanaan 1910 tehdyn Suupohjan radan linjaus ja siihen käytetty peltoala ja tilan soraharju vaikuttivat paljon tilan toimintaan, mutta toivat tilalle myös uusia mahdollisuuksia. Tämä tie-linja toteutuessaan olisi pirstonut tilan peltoja ja metsää todella laajasti, se olisi saattanut kulkea jopa pitkittäin tilan sarkaa monta kilometriä, joten onneksi tämä linjaus ei tullut päätökseksi. Luultavasti Kurikka oli tästä päätöksestä vielä tyytyväisempi.

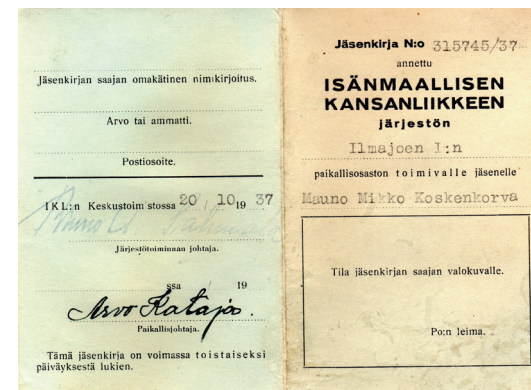
Mauno liittyy IKL:n jäseneksi 20.10.1937

Jäsenkirjan no 315745/37 Ilmajoen I:n osasto. Paikallisjohtaja Arvo Kataja.

Lapuanliikkeen muistutuksista on paljon kirjoitettu ja tapahtui sellainen myös Koskenkorvalla. Reijo Latva-Ranto kertoi tapahtumasta seuraavasti: "Taistontalon tantereella asusti Taavetti ja Manta Jauhiainen, jonka vahva aate oli tunnettu ja jota julistettiin samalla kun harjoitettiin kaljakauppaa hiekkakuopan partaalla. Taavetti oli jäänyt kylille ratahankkeen jälkeen ja savolaisena oli jutuissaan tyypillinen ja vastuu jäi aina kuulijoille.

Jälleen kerran oli pieni tupa täynnä kaljan ja vähän vahvemmankin juo-

man hakijaa, kun ovelle ilmestyi mustapaitainen mies, jota kukaan ei tunnistanut kyläaseksi. "Olis isännälle asiaa, kerkiääskö lähtiä?" Isäntä toteaa hövelisti että "...toki kohta tästä keritään ja lähetään toki toki.." Ja lähti miehen perässä ulos ehkä kauppa-asiat mielessä, mutta pihalla odotti auto ja kolme mustapaitaa lisää ja niin Taavettia vietiin au-



toon ja matka suuntautui aina Vittingille asti, jossa vasta päästettiin pihalle ilman housuja ja kenkiä.

Sille taipaleelle jäi Taavetin aatteen syvin olemus."

Seuraavan sivun lehtijutusta voitte lukea toisenkin yhteenoton.

Ilmari kirjoittaa Oulusta 9.11.1937

Hyvät veljet!

Syksy mennyt nopeasti, lasten koulut menevät hyvin. Eeva-Liisaa on jo kehuttukin, vaikka laskento on vähän vaikeaa. Ahdas-

ta on asunnossa, mutta koulu on lähellä.

Liike on kasvanut niin, että tulee yksi työntekijä lisää. Eteenpäinmenoa sekin, mutta etelään pääsystä ei ole tietoa.

Herttua oli ottamassa sivuvirkana viljavaraston johtajan paikan, jos saa Alkolta luvan, joten ei ole Seinäjoelle vielä pääsyä pitkään aikaan. Nykyisessä paikassa on kiva olla, kun on lämmin ja kaikki asianmukaisessa kunnossa.

Kotoa oli taas tullut säkkikaupalla ruokatavaroita, jolloin Kalevi totesi, ettei ainakaan nälkään kuolla. "Kaikki ruokatavarakin on niin kallistunut. Me virkamiehet emme oikein tykkää siitä. Vaikka toiselta puolen tuntuu hyvältä, kun nousee, sillä ei kai se ole helppoa velkaisen talonkaan kanssa taistella."

Onnittelemme Kisailijoita ja sen painisydäntä A. Haavistoa!

Kiitos pojille hiestä ja vaivasta!

. — **Ilkivaltaa** harjoitettiin Ilmajoen sos.-dem. työväentalolla vaalipäivää vasten yöllä tervaaamalla Marx'in kuvan, joka on mainitun talon seinällä. Me olemme tietysti eri mieltä tuohon mieheen nähden, joka siirsi työväen asian luokkataistelun kaltevalle pinnalle ja toi siihen sen materialistisen uskontoa vieroksuvan suunnan, joka marxilaisuudelle on ominaista, mutta kysyä sopii, oliko tervasuti taistelussa tätä maailmankatsomusta vastaan sopivin ase.

— **Lapuanliikkeen** paikallisosasto perustettu Ilmajoen viine sunnuntaina. Johtokuntaan kuuluvat: Niilo Pirilä, Arvo Sihto, Antti Lauronen, Juho Antila, Vilho Firiä, var. Iivari Koivisto, Isak Nikkola, Arvo Kataja, Isak Valkama, Verner Halkosaari ja Eero Nokso. Tilintarkastajat: Toivo Taivalmaa ja Arvo Kokko, varalle Mauno Koskenkorva ja Tuomas Mettomäki.

Toimikunta kokouksessaan valitsi puheenjohtajakseen Niilo Pirilän, varapuheenjohtajakseen Arvo Sihton, rahastonhoitajakseen A. Laurosen ja kirjuriin Vilho Pirilän.

Kirjettä jatkettiin 15.11, kun Kivistö oli käynyt tarkastamassa ja hyvin meni ja Ilmari oli saanut paikallisjohtajalta hyvät arviot ja uusia johtajapaikkoja oli tulossa Forssaan ja Iisalmeen, joita sitten alettiin jännittää, että osuuko ylennys kohdalle: "Pyrkijöitä on kyllä paljon. Saa nyt sitten nähdä, kova on kilpailu joka alalla. Noita lukeneita, kun tuppaa joka alalle. Alkossa tämä on nyt toistaiseksi meidän keskeinen, ettei nuolaistaisi ennen kuin tipahtaa."

Radiossa oli ollut tuttua väkeä esiintymässä. Ilmari ei ollut kuullut, kun oli juuri silloin ollut tarkastaja, mutta kotona oli kuunneltu innostuneesti. (mikä oli tämä?)

Ilmarin perinteinen joulukirje 23.12.1937

"Rauhallista joulua teille kaikille." Joulu tulee taas kiireet joka puolella. Koulut loppunut ja Eeva-Liisan ensi lukukausi ja hyvä todistus.

"Teillä on siellä koko perhe koolle kuusen ympärillä. Muistuu mieleen joulusauna, jouluruoka ja jouluilta. Lapsuuden joulu ei se mielestäni häviä. Niissä merkeissä mekin täällä joulua vietämme jo neljättä vuotta."

Inkeri valitaan uudelleen Korpisaaren säätiön hallitukseen 23.12.1937

Koskenkorvan Mylly	Omist. Velj. Koskenkorva.
Os. Koskenkorva . Puh.	Suorittaa vehnän, kauran, rukiin ja ohran jauhatusta sekä kaura- ja ohraryynien valmistusta tunnetusti hyvin.
Rautateitse lähetetty vilja toimitetaan myllylle ja takaisin korvauksetta.	<i>Maakunnan vanhimpana vehnävalssimyllynä</i> voimme pitkäaikaiseen kokemukseen perustuen taata työn ensiluokkaisen laadun. Vehnänjauhatusta suoritetaan joka maanantai, tiistai, keskiviikko ja torstai.

Lainanhoitoja 1937:

Korkoja Henkivakuutusyhtiö Suomelle 30.4. 5.030 mk. Muuten ohjelman mukaan.

31.12. KOP Ilmarin vekseliin 960 mk. Mikä oli tämä vekseli ja lähettikö Ilmari rahat sen hoitoon, ei selvinnyt kuin joiltain osin.

Työntekijöitä ja palkkoja 1937:

Palkan vaihtelua:

Tupatöissä 20 pv á 10.- perunan nakkelu ja pyykkipäiviä 12.5 pv á 12.-, lantaa levittämässä 7 pv á 15.- (kirvesmiespäivät olivat 30-40 /pv osaamisen mukaan, muurari 60 mk /pv)

Sanna Leppioja 6 pv pykillä ja puutarhassa á 13 mk ja 12 pv tuvassa á 10.- = 198 mk. Niemelä Jussi myllyllä 2 pv á 30 mk.

Palkkakirjanpito 1937

Paavo Hietikko talvikausi 200 mk/kk. Palkka 1.800 mk kirjataan 1.630 mk. Kesäkausi 375 mk/kk maksettiin 2.300 mk kirjataan 1.560 mk.

Iivari Saarakkala talvikausi 1.800 mk 3 hl ruista ja ohraa. Kirjataan 1.630 mk. Kesäkausi 2.500 mk ja 3 hl ruista ja ohraa sianporsas, laidunta ja pyörtänä heinää. Kirjataan 1.630 eli luonnossa maksettiin 870 mk

Sameli Mattila talvikausi 1.500 mk ja 2 hl ruista ja ohraa, kirjataan 1.398. Kesäkausi 370 mk/kk 2,5 hl ruista ja ohraa ja sianporsas, kokomaitoa meni 166 ltr á 1 mk. Kirjataan 1.530 mk. 125 kannua kuorittua maitoa

Reino Saarakkala talvikausi 270 mk/kk, kirjataan 1.620 mk. Kesäkausi 450 mk/kk vain 0.5 kk töissä. Tilalle tuli Olavi Laitinen 19.7 15 mk / pv. Maksettiin 86 pv 1.462 mk.

Karjakko Bertta Joensyrjä 400 mk/kk ja kanalan kirjapidosta 50 mk. Kirjattu 30.10 2.900 mk.

Hintatietoja 1937:

Lehti-ilmoituksia myllyltä 21.1.37 : Kurikka lehdelle 159 mk, Ilmajoki lehti 105 +17.50 mk

Sonnin hoitomaksua nostettiin 12.1.1937 1.500 mk, yhdistyksen saama tuki oli 497 mk.



Tämän kuvan ottamisaika lienee 1937. Maurin ja Tuulikin häät ovat olleet marraskuussa -36. Penkillä vasemmalta Kaisu, Ida Könni, Inkeri, Tuulikki, Suoma ja hoidokki Aatto.

Takana vasemmalta Mauri, Eeva-Liisa, Sirkka, Paavo, Kalevi, Mauno, Ilmari ja Kosti Könni. Aatto Saarakkalan mukanaolo saattaa kuitenkin kertoa siitä, että kuva on vuodelta 1938 jolloin juhannuksena hänen isänsä kuolee tapaturmassa ja Aatto otettiin hoidokiksi.

Palovakuutusmaksut 1937 Talosta 1.075.- ja myllystä 754 .- Sianliha 11,50 mk/kg

21.4.37 kuitataan osuuskaupan velkaa myymällä heinää 4.250 kg á 45 penniä 1.912,50 mk.

Lotta astutettu Frans Piirron oriilla 17.5.1937 75 mk.

Viljavuustutkimuksen mukaan suositellaan 31.5.1937 kalkitusta muutamille lohkoille vaativille kasveille 1–3.000 kg / ha.

Hintapoimintoja ja maitomääriä vuodelta 1937: maitoa kg / hinta /kg penniä

Kesäkuu 7.964 97,8 p, Heinäkuu 6.862 103,5 p, Elokuu 6.526 106,6 p Syyskuu 4.884 kg 119,9 p, Lokakuu 4.734 110,4 p, joulukuu 6.565 102,4 p. Voikilo 20 → 28 mk.

Meijeritili 22.1. 4.573,95 mk Meijeritili 23.4. 5.354,75 mk

Karjuporsas Orisbergin kartano 400 mk, sianliha 9 mk/kg (9→12,50) Lehmä 6 mk (6→9), Hieho 7.50, sonni 9 mk/kg.

Ruis 2.30 mk/kg, Kaura 1,60 mk/kg, Ohra 1,35 mk/kg, Maissi 1,90, soijasäkki 182 mk, säkki kalia 140 ja kuonakalia 58 mk.

10/12 Itikkaan 20 sikaa á 12,50 kg. Lehmä Kiltti 983 mk.

Ostettu kaksi osaketta Koskenkorvan Urheilukenttä oy:ssä á 50 mk = 100 mk.

Skandinaviska kredit / Joku rehu firma (?) 400 kg á 11.75 = 4.684 mk. Osuuskau-
pan jauhatuksia syksyllä 932,95 mk

Maakiinteistöpankin ja Suomyhtiöiden puolivuotishoitomaksut; n. 31.000 mk, jota varten pitää myydä 30.500 litraa maitoa (kesäkuusta- lokakuulle), sianlihaa 3.555 kg, 14.000 kg ruista tai 1.280 kg voita.

Muistikirjassa 12/11 1937 – 15/1 1938

Myllystä iso suoritus 12.100 mk. Vehnän jauhattajat ovat palanneet vaikeiden vuosien ja konerikkojen jälkeen.

Talouteen 1.170, Emäntä 530, Sirkka 55 ja 250 lukukausimaksu, Mauno 408, Paavo 158, Aatto 318 , ja Suoma 260 mk yhteensä 3.149 mk 1.574 mk/kk (580 €/kk).

Muita merkintöjä: Paavolle housut ja pusero 160, Sirkalle takki 500 ja Suomalle 490 mk. Joululahjoja 548 mk naiset ja 290 mk miehet, kirjoja 269 mk ja mylläreiden joulurahat 200 mk. Vierastupakkaa ostetaan edelleen 18 mk:lla ja poikien matka Kauhavalle 135 mk. Muita autokyytejä oli vain 3 lähinnä Seinäjoella eli Ilmajoelle mentiin hevosella tai pyörällä, joka saat-



Myllyt arviolta vuonna 1936-37 . Myllytupa paa 25.8.1938

toi olla kovista huoltomääristä päätellen käytössä, kun Kop:ssa käytiin vekseleitä hoitamassa?

14/2 muistikirjassa on laskelmaa Maatalousneuvojan palkkauksesta: Matkakuluja 150, palkka 1.500.- muita menoja 116 yht. 1.776 mk. Tulolaskelma oli sekava mutta loppusumma 2.704,10 josta avustuksia suurin osa, toimitusmaksuja tiloilta vain 245 mk, mutta lopputulos 928,10 mk plussalla.

Vastaava kotitalousneuvojan laskelma vuokra 170, papereita 22 ja palkka 900 = 1.092. Tuloja oli toimitusmaksuja 225 ja miinuksella 867 mk? Avustuksia käytettiin myös tähän.

Muistikirjasta 17/1 – 21/4 1938 3 kk

Myllystä 11.700 mk.

Talouteen 1.400, Emäntä 390, Sirkka 176, Mauno 445, Paavo 410, Aatto 500, Suoma 520 Yhteensä 3.841 mk. 1.280

mk/kk (460 €/kk). Nyt yhteiseen kassaan nostetaan vähemmän ja pienempinä ja tarkkoina summina ja lapsille menevät summat ovat isompia ja pyöreitä summia. Kokonaismäärä on keskimääraisten alempi.

Myllytuvan (myllärien Arvon ja Onnin asunto) remontti jatkuu, menot 410 mk, remontoitiin myös Suomen huonetta ja keittiötä. Töissä oli Eero Kuhna 6 viikkoa maalaten, maalia ostettiin pienissä erissä, toistakymmentä kertaa yhteensä nämä tekivät 1.573 mk.

Nyt korjattiin Maunon pyörää 35 mk ja tupakin ostossa ei ollut enää mainintaa vieraille?

Matkoja tehtiin kolmessa kuukaudessa vain 3 kpl ja yksi matka Vaasaan. Huvimatkoina oli Sirkkan hiihtolomamatka 100 mk, Aatolle Helsingin reissuun 400 mk, Suomalle matkalle lisälleen Ilmarin ja Kaisun luokse 500 mk.

Sirkalle hankittiin pukukangas 150 mk ja kengät 120 mk, Maunolle takki 110 mk, pojille merkkejä 100 mk. Hopiavuoren tädille (Fiina) 30.1.-38 lahja ja kukkia 240 mk. Ja murheenkryyni radio korjauksia 354 mk ja lupamaksu edelleen 100 mk/v.

Eläinlääkärimenoa oli melkoiset 1.270 mk, maissia ostettiin lisärehuksi 2.324 kg á 1,90 = 4.415,60 mk ja soijaa (jonka hinta oli nyt 182–178 mk/ säkki, noussut puolella) 10 sakkia eli tavallinen tahti 1 säkki /viikko, mutta kaikkiaan karjanruokinta oli vahvempaa.

Ehdotus myllyn taksoiksi: Jyvärahti sellaisenaan (joku prosentti mikä?) Raharahdit: Kaura 5 .-, ruis 5 mk puhdistettu ja muut 4 mk, ohra 10 mk. Kauraryynit 4 mk tai 10 mk, jos kuoret takaisin.

Tulo- ja omaisuus 1938 (lautakunnan arvo suluissa)

I lk pelto 16.6 ha	8.300	(8.300)
II lk 48,4	19.300	(19.300)
III lk 18,0	4.950	(4.950)
Metsä II lk 73 ha á 105,	7.770	
III lk 80 ha á 70,	5.600	
IV lk 20 ha á 35	700	
V 5 ha á 17,50,	87,50.	
Omasta asunnosta 4.000 mk, vuokria 2.200 mk oma työ 17.100 mk.		
Velkain korot 42.186,26, omaisuus vero 166,50, henkivakuutus 1.000 mk.		

Varat: talo 535.000 (600.000.-) koneet ja kalusto 69,070 .- (69,070.-)

Mylly ja vesioikeus (400.000 mk)

Arvon vähennykset mk (Poistot):

Myllyrakennus 65.000 -5 % (3.250.-)

½ betonista 65.000 -3 % (1.950.-)

2 vesiturbiinia 40.000 -5 % (2.000.-)

kauraryynikoneet 5.000 -5 % (250.-)

4 kiviparia 12.000 -10 % (1.200.-)

Vehnäjauholaite 100.000 -8 % (8.000.-)

muu kalusto 10.000 -4 % (4.000.-)

Arvot yhteensä 287.000 mk (poist. 17.050 mk)

Puhdastulo talosta 70.007.- vähennykset 43.352.-

Puhdastulo myllystä 4.998.-

Veronalainen tulo 31.600 mk, omaisuus 137.000 mk.

Tulovero 680 mk, omaisuusvero 26,10 mk

yhteensä 706,10 mk + perush.v. (?) 141,20 = 847,30 mk.

Verojen määrä oli siis hyvin kohtuullinen ja kertoo ettei toiminta ollut Myllyllä kovin kannattavaa? Joskin paljon oli poistoja. Tästäkin Maunolla oli valitus lähdössä Vaasan läänin tulo- ja omaisuusverotuksen tarkastuslautakunnalle.

Verotuksen määrästä valitetaan Katrin kirjeissä, kun on vain muutama kuukausi, kun ei tarvi maksaa veroja. Mauno alkaa myös tuskastua veroihin, kun talous tulee kuntoon ja sotatoimet tuovat koko ajan lisää velvoitteita.

Työtapartumia löytyi muistiinpanoista kaksi: Jussi Niemelän ja Matti Saarakkalan onnettomuudet ja tietenkin Juho Kuhnän oma onnettomuus 1923, jolloin putosi puutarhatalon rakennustellingeiltä.

Jussi Niemelän onnettomuudesta ei ollut kuvausta vuonna 1932, mutta vammaa hoidettiin Vaasan sairaalaan myöten, joten vakavampi sattumus oli esim. luunmurtuma tms.

Toinen vahinko sattui Matti Saarakkalalle 1932, joka oli niin vakava, että hän sain tapaturmaeläkkeen 1933 monen vaiheen ja useiden kyselyjen jälkeen.

Vakavin tapahtuma oli sitten Matin veljen livari Saarakkalan kuolemaan johtanut tapahtuma, josta lehtileike kertoo varsin seikkaperäisesti.

Siitä ilmenee myös livarin työura talon palveluksessa, 19 vuotta, joka on selvästi pisin.

KAKSI IHMISHENGEN

vaatinutta onnettomuutta.

Poikanen hukkui Jalasjärvellä. Koskenkorvalla sai mies surmansa putoessaan puusta.

Eilen klo 15 aikaan sattui Jalasjärvellä Kosken ja Ilvesjoen rajamailla ikävä hukkumisonnettomuus, joka vaati pikkupojan hengen. Sanottuun aikaan oli 7-vuotias Toivo Koskimäki toisen samanikäisen poikasen kanssa palaamassa marjasta, jolloin he päästäkseen lyhintä tietä kotiin, menivät mainitussa paikassa olevan kosken luo aikomuksella kiviä myöten päästä toiselle rannalle. Tällöin toinen pojista onnistuikin pääsemään onnellisesti yli, mutta Toivo Koskimäki luiskahti jokeen eräältä kiveä, ja uimataidottomana painui pohjaan. Hänet saatiin puolentunnin kulluttua ylös, ja lääkäri saapui paikalle tunnin kuluttua, mutta tunnin tekohengityksen jälkeen oli pakko todeta, että Toivo Koskimäki oli menettänyt henkensä.

Perjantai-illalla tapahtui Ilmajoen Koskenkorvalla harvinaislaatuinen kuolemantuottanut onnettomuus, josta meille on kerrottu seuraavaa:

*

Perjantai-iltana klo 20 aikaan oli työm. Iivari Saarakkala saapunut työpaikastaan velj. Koskenkorvan talosta kotiinsa. Juotuaan kahvin sekä luettuaan sanomalehteä, oli Saarakkala sanonut vaimolleen lähtevänsä vastaksia hakemaan metsästä. Vaimonsa varoitti häntä lähtemästä, sanoen, että Saarakkala saattaa pudota puusta. Hänellä

oli nim. ollut tapana taitella vastaksia nousemalla puuhun. Saarakkala lähti kuitenkin metsään. Kun häntä ei iltamyöhäänkään kuulunut palaavaksi, alkoi kotiväki epäillä pahinta. Mutta arvelivat, että ankara ukkossade on pakoittanut Saarakkalan hakemaan suojaa jostain, ja että hän kyllä myöhemmin palaisi kotiin. Kun Saarakkalaa ei kuitenkaan aamuun mennessä kuulunut palaavaksi, ilmoitettiin tapauksesta m.m. Saarakkalan työpaikkaan sekä samalla poliisiviranomaisille. Metsään, jonne kadonneen arveltiin menneen, lähdettiin häntä etsimään. Kolmen tunnin etsiskelyn jälkeen klo 11 aikaan eilen aamulla löydettiin Saarakkala kuolleena makaamassa Santavuoren laitteella erään isohkon koivun juurella. Toimitetussa tutkimuksessa todettiin, että onnettomuuden uhri oli pudonnut 5—6 m korkeudelta koivusta ja saanut pudotessaan päähänsä, olkapäähänsä sekä käsivarteensa vaikeita vammoja. Kuolema ei liene seurannut heti, vaan on Saarakkala joutunut käymään kuolin-kamppailunsa yksinään metsässä, ukkosen parhaillaan raivotessa.

Saarakkala, joka oli 49-vuotias oli tunnettu työteliäänä miehenä, mitä todistaa sekin, että hän oli ollut saman talon palveluksessa 19 vuotta. Vainajaa jäi suremaan vaimo ja 6 lasta.



mennessä, aivan metsän rajassa.

Edellä on kerrottu livarin työsopimuksesta ja siitä, että ison perheen tarpeisiin merkittävä osa palkasta maksettiin luonnossa ja mm pyörtänöheinien mukana olo viittaa siihen, että heillä oli jonkun verran karjaa. Lapset ovat runsaasti myös mukana mm. naurismaan perkauksissa jne.

KIITÄMME

nöyrimmästi Koskenkorvan perhettä Ilmajoella rakkaan isämme hautauksesta ja kaikesta muusta vaivannäöstä. Jumala vaivanne palkitkoon.

Vaasassa 10 p. elok. 1938.

Iivari Saarakkalan lapset.

8744

Aatto ylennetään reservin luutnantiksi 16.5. 1938

Aatto kirjoittaa Nivalasta 29.6.1938
H.V.

Sotilaspiiri oli lähettänyt Lkp-määräyskirjeen kertausharjoituksiin saapumisesta 19.10 -17.11.1938. Tämä oli jo neljäs liikemääräys ja taas uuteen virkaan. "Nim. tsto upseeriksi, josta en edes tiedä mitä se tarkoittaa. Samalla tuli pari ohjesääntöä, joista toinen käsittelee huoltoasioita. Se viittaa siihen, että joudun jonkinlaiseksi huoltoupseeriksi. Tuo oli ikävä tieto, että joudun jo näin aikaisin kertausharjoituksiin. Hyvällä onnella voin kyllä siihen

mennessä jo valmistua. Paneehan se toiselta puolelta kiirettä opiskeluun. Lykkäys lienee vaikea saada."

Sitten tarvittiin Maunon apua, kun sotilaspassi oli kotona

Myöhemmin kerrotaan Saarakkalan torpan ostosta takaisin taloon. Torppa oli larvan pitkän kujan oikealla puolelle larvaan



mustan kaapin yläosassa ja edellinen määräys, joka on upseeripassin takana. Jos vaikka heti ne saisi postiin, "mieluummin postivaunuun, etteivät huomaa sen jääneen kotiin. Sehän pitäisi olla aina mukana."

Kumisaappaat olivat olleet tarpeen ja lisälmeen oltiin menossa maanantaihin saakka ja Ilmari oli puhelimeen kertonut, että Hannukselan paappa oli siellä käymässä.

Aatto oli mukana paljon Ilmajoen suojeluskunnan harjoituksissa, joista tässä kaksi kuvaa.

Edellä kerrottiin suojeluskunnan harjoituksista, joilla Suomen taisteluvalmiutta pidettiin yllä ja näissä kuvissa näkyy, että omin varoin oli hankittu myös asialliset varusteet koko veljeksien kommealle joukolle.

Yläkuvassa on mukana Veikko Pirilä, jonka rooli sotaan valmistautumisessa oli merkittävä, mutta etenkin sodan päät-



Vasemmalta Veikko Pirilä, Mauno, Aatto, Peltokangas ja Rintasalo.



Kosti Könni, Paavo, Ilmari, Mauno, Aatto ja Jussi Antila

tymiseen liittyvässä asekatkentaajutussa hän oli syytettynä ja sai tuomionkin, joka siihen aikaan oli oikeastaan korkein kunniamerkki, joka turvasi Suomen itsenäisyyttä sodan jälkeisten vaaran vuosien aikaan.

Mauno kutsutaan Lapuan maatalousnäytelyn 7-10.7.1938 palkintotuomariksi:

II Pääosastolla: Maatalouskoneet, -työkoneet ja -välineet. Kutsuja oli puheenjohtaja Lars Björkenheim, muina jäseninä Professori Paavo Pero (Hki), kunnallisneuvos T.E. Alajoki, (Lapua) agronomi L. Noppari (Kauhajoki).

"Rohkenen kääntyä puoleenne, että saapuisitte Lapualle 7.7.38 klo 9 näyttelyn toimistoon."

Muistikirjasta 26/4-31/7 1938

Myllystä 7.000 mk.

Talouteen 2.445, Emäntä 1.500, Sirkka 185, Mauno 175, Paavo 570, Aatto 650, Suoma 550 mk yhteensä 6.075 mk 2.025/ kk (730 €/kk) menot ovat melko korkeat ja emännän 1.000 mk otto poikkeuksellinen, samoin Paavon 500 mk, Aaton



oli: vanua osuuskaupasta 15–30 mk, joka toistuu kahden viikon välein, myös hevosenkenkien hankinta 16-24 mk tai sepitys jäi usein syrjään samoin pieniä koneen korjauksia ja myös piensienet puutarhaan jäivät kirjaamatta.

Iltapäivällä 25.8. 1938 sytty jokitörmällä sijainneen myllytuvan pärekatto tuleen.

Klo 18.00 aikaan liekit löivät jo yläkerran päätyikkunoista ulos. Yläkerran lautaosuus, jossa myllärin asunto, tuhoutuu irtaimistoinen kokonaan, mutta alakertaan juuri muuttaneen J.H Roosin kemikaali- ja paperikaupan varasto saadaan valtaosin pelastettua. Vahingoiksi arvellaan 50–60.000 mk, ja lehden mukaan vakuutukset vastaavat vahinkoa.

Radan takana oleva sahan rimavarasto ja myös saha olivat tuulen alla uhattuina.

Tästä lisää mm. kuvia Koskelan mylläreistä kertovassa osuudessa.

koulumenoista lisää kirjeissä.

Muita mainintoja: Sirkkan lukukausimaksu 500 mk ja takki 350 mk. Matkoja Seinäjoelle oli vain 2 ja yksi vierailu Katilassa 78 mk. Polkupyörällä ajettiin ja Maunun pyörää taas korjattiin 32 mk:lla. Mustakallion läksiäislahjaan 150 mk ja karjakon kesäloman ruokarahaa 100 mk. *Monissa jaksoissa on mainintoja herätyskellojen korjaus- ja hankintakuluista ja taas oli osto 30 mk. Mahtoiko talonväki vai rengit käsitellä niitä rajusti.*

Monista menoista ei tule kirjattua mitään ja yksi sellainen

Tulipalo Koskenkorvalla.

**KAKSIKERROKSIINEN MYLLY.
TUPA, JOSSA OLI KAKSI
LIIKETTÄ, TUHOITUI.**

Irtaimistosta jäi osa liekkeihin.

Eilen illalla kellon lähetessä 18 huomattiin tulenliekkien tunkeutuvan ulos Ilmajoen Koskenkorvalla veljekset Mauno ja Paavo Koskenkorvan omistaman Koskenkorvan Myllyn sillankorvassa olevan myllytuvan yläkerran ikkunoista. Paikalle saatiin nopeasti sammutusväkeä, jolla oli käytettävissään useita käsiruiskuja, ja vettäkin oli viereisessä joessa riittävästi. Tuli oli kuitenkin saanut jo niin suuren vallan, että rakennusta ei voitu enää pelastaa vaan paloi se poroksi. Tuulen alla rautatien toisella puolella parinkymmenen metrin päässä palavasta talosta sijaitsevat Koskenkorvan Sahan rimapinot, joita samoin kuin sahaakin tulenkipinät koko palon ajan vakavasti uhkasivat. Rautatien ratapölkkyt jo alkoivat savuta.

Kovin ponnistuksin saatiin tulen leviäminen rajoitetuksi. Myllytuvan ulkokartano saatiin samaten varjelluksi.

Palaneen rakennuksen alakerta oli hirsistä ja sijaitsi siinä J. H. Roosin kirjakaupan sivuliike, jossa oli kirjakaupan rinnalla kemikaliliike. Liikkeet oli vasta hiljakkoin muutettu tähän taloon, niin että ne olivat ehtineet vain kaksi päivää olla auki. Suurin osa liikkeiden varastoista saatiin pelastetuksi, mutta tulen saaliiksi jäi osa varastoa, joka ei ollut vakuutettu. Yläkerta oli laudoista ja asui siellä mylläri Onni Koskela perheineen kaksi huonetta käsittävissä huoneistossa. Koskelan irtaimisto, joka lie-
nee ollut pienestä summasta vakuutettu, tuhoutui kokonaan.

Tuli oli saanut alkunsa pärekatalle lentäneestä kipinästä. Rakennus oli vakuutettu.

Rakennuksen purku-urakan hinta 475 mk ja purkamisen tapahtuu 10/9 Rakennusta oli juuri remontoitu ja vaikutti, että myös muurari oli ollut töissä – oliko veto parempi ja kipinä lensi pärekatalle.

Vakuutusyhtiö korvaa palosta 21.9.38 17.900 mk, eli sen verran lehtiutinen tiesi!

Saha maksaa vuokraa eri alueista mm myllytuvasta eli siellä oli sahan rimavarastoa.

**Ilmari kirjoittaa lisälmes-
ta 31.8.1938, sunnuntaina.**

Kiitellään viimeisestä vierailusta ja kerrotaan virkistyneenä, aloitetaan syksyn ja talven vastaanottoa.

Eeva-Liisa kaipasi kave-
reita Koskenkorvalta, Kalevi kävi kalassa ja saanutkin monet kalasopat, Kaisu oli sairastanut ja lääkäriäkin oli tarvittu, mutta sitten jo ollaan normaalissa, kun emäntä taas hoitaa huusholli.

Aatto oli kotona ja sairaus oli mennyt ohi ilman pahempia ja toivotettiin onnea opiskelun loppukiriin.

"Siellä on kiirettä töiden kanssa. Yksi loppuu niin toinen alkaa. Kunhan nyt vaan kaikki menisi hyvin.

Sydämelliset kiitokset viimeisestä! Terveisin Kaisu"

Ilmarin muutto Oulusta lisälmeen ei tarkentunut Ilmarin muisteloistakaan. Kerrotaan edellisessä kirjeessä,



että 1937 joulukuun neljäs Oulussa ja todennäköinen muuttoaika on 1938 alkuvuodesta.

Ilmarin muisteluissa kerrotaan, että lisälmen asunto oli iso Ouluun verraten, mutta heikkokuntoinen ja se remontoitiin. Eeva-Liisakin oli ensi kerran nähnyt ruskakan. Ylimääräinen huone vuokrattiin. Ulkoverossa, mutta vesi tuli ja meni ja saunottiin ns. kasarmien saunassa.

Muutettiin parempaan asuntoon Päiviönkatu 37, jossa asui ”kunnollista väkeä” ja koululaisia oli runsaasti.

Kuva-Tupa elokuvateatteri perustetaan 1938.

Elokuvia pyöritetään vuoteen 1970. Kävijöitä oli alkuvuosina etenkin Kurikasta, josta junavuorot sopivat hyvin esitysaikoihin, kunhan vain hyppäsi junasta, kun se pysähtyi ottamaan vettä ja oikaisi siitä pellon poikki Kuvatuvalle.

Trahteerissa on aitan kuistilla kuvatuvan penkkirivi numero 9, jossa istuskelen aurinkonlaskun aikaan muistelemassa koettuja

elokuvanautintoja. Kerran oli houkutteleva ilmoitus seinällä, jossa oli ihan paljasta pintaa ja siitä sitten ruinaamaan elokuvarahaa ja kun elokuvan nimi oli ”Puupaltto” niin äiti kyseli, etteihän se ole liian jännittävä? Aatto Saarakkala kuiskasi minulle niin lujaa, että äitikin kuuli: ”Se on Martti seksikuva” ja niin jäi lippuraha saamatta!

Muistikirjassa 1/8–11/10 1938 2 kk

Myllystä 15.000 mk eli 7.500 mk /kk hyvä tulos, mutta vielä petraa.

Talouteen 2.215, Emäntä 310, Sirkka 570, Mauno 135, Paavo 135, Aatto 223, Mauri 50, Suoma 510 mk yhteensä 4.148 eli 2.074 mk/kk (750 €) tasaista menoa.

Muita merkintöjä: Inkeri oli lääkärissä ja sairaalassa 500 mk, Sirkalle kirjoja 305 mk, Maurille kengät 72 mk, Metsästykselliset 75 mk. Tupakkaa 48.50 mk ja kiväärinvaihto 300 mk.

Paavon polkupyörään 150 mk remontti ja Mauno varautuu yö”jalkaan”, valot pyörään 124 mk. Karjakon kämppeä remontoitiin tapetilla ja maalilla 200 mk ja saunaa laajemmin tarvikkeita 315 mk ja muurari Kaunismäelle 4 pv á 50 mk.

Tilalle tuotiin myös 4 autokuormaa kiviä á 20 mk – ei tietoa mihin?

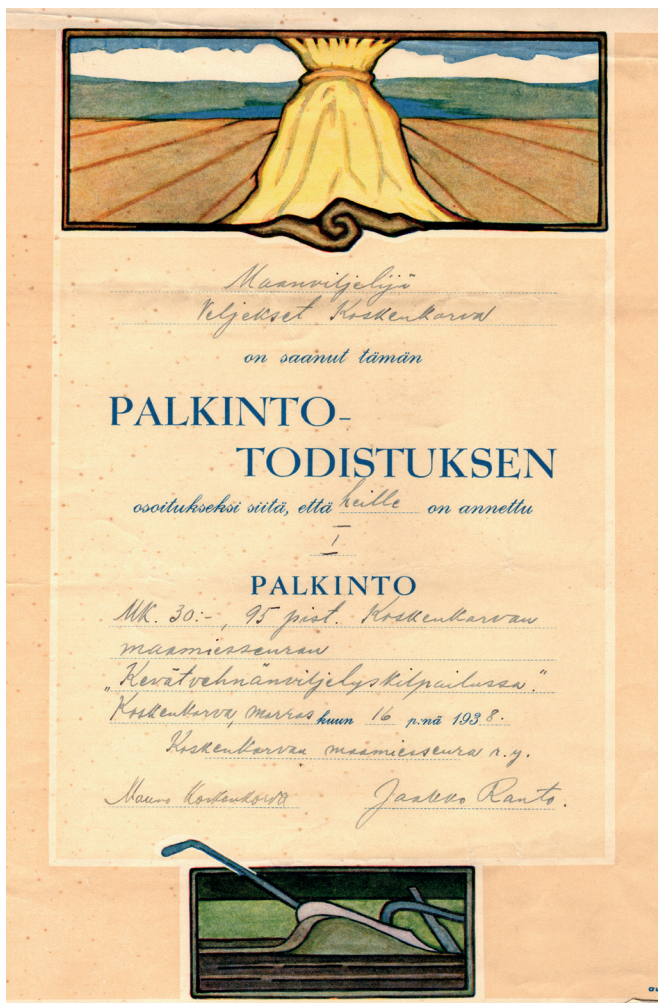
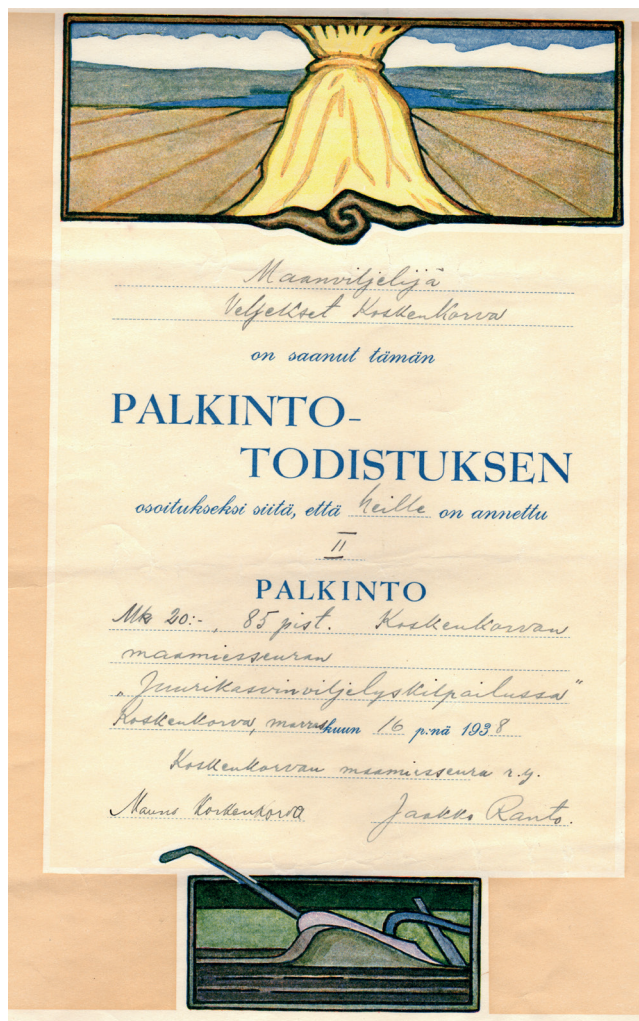
Iivari Saarakkalan hautajaismenoja 462 ja nauha 15 mk. Arku mainittu edellä. Maininta myös: Pelastusarmeijalle 50 mk ja sotaveteraanikeräys 40 mk (Vapaussota).

Inkerin emännyydestä kertoo Eila Marttila

Kotilieden artikkelissa 1958 otsikolla Kolme emäntääni, jossa hän muistelee kotitalousoppien harjoitteluajoja, ajankohdasta ei mainita tarkasti.

”Toinen emäntäni, Inkeri Kuhna Ilmajoelta, oli lähtöisin kanttoriperheestä, valmistunut meijerikokki ja siitä hän yllätykseksi ympäristölleen, kenties itselleenkin, tuli emännäksi ja äitipuoleksi isoon, kehityksen kärkipäässä kulkevaan taloon. Hän oli lunas-





tanut emännän arvonsa jo osittain aikuisten lasten ja väkensä silmissä täsmällisyydellä, ahkeruudella, turhien puheiden puhumattomuudella.

Vaatimuksista suurimman hän pani aina itselleen. Me tytöt tunsimme joka hetki, että emäntä hallitsi osuutensa, me olimme alkavia ja opettavia, meidän piti yrittää parastamme. Tämän emännän suusta ei kuulunut koskaan säröistä sanaa. Hän oli todella hieno ihminen, sanoi samanaikaisesti talossa ollut tyttö tavatessamme vuosi myöhemmin.

Minulla on siis ollut ilo omistaa kolme erittäin hyvää emäntää. Voiko heidänlaisiaan ylipäänsä olla? Kaikki kolme emäntääni olivat, osuessani heidän koteihinsa, jo kypsän iän ihmisiä, miten monta mutkaa heidän kunkin matkassaan oli siihen men-

nessä ollut, sitä voin yrittää vain aavistella."

Eila Marttila oli karjakkona 1.4 1938 - 30.12.1940 (19-21 vuotiaana), kun veljekset Mauno ja Paavo hoitivat tilaa ja Inkeriä kutsuttiin edelleen emännäksi. Myöhemmin hän esiintyy Sirkkan ja Inkerin suosikkina Maunon emännäksi, josta myöhemmin lisää.

Maamiesseuraliiton juhlaillat 26.11.-38: Tulot 745 mk menoja, Honkavaara 100, soittokunta 150, vuokrat 295, tanssi 100, kukkia ym 143 yhteensä menot 788. Tappiota tuli.

Osuuskaupan laskuerittely vuodelta -38: (n ½ vuotta?) Ostokset 25.326 mk josta: Kasvinviljely 10.351, Nautakarja 7.184,35, Sikatalous 6.026,90, Muut menot 33, korkomenot 178, Ruokatalous 408,25, yksityismenot 1.144,50 mk.

Muistikirjasta 12/10 1938 - 6/1 1939 (vähän yli 2 kk)

Myllystä Arvo Koskela 8.800 mk, Onni Koskela 13.800 mk yhteensä 22.600 mk.

Talouteen 2.120, Mauno 580, Paavo 150, Aatto 2.320, Emäntä 370, Suoma 1.030, Sirkka 850 (lukukausimaksuja) yhteensä 7.420 mk 3.533 mk/kk (1.300 €/kk tavalliseen kaksinkertainen)

Maunon pukutarpeet 133 mk ja teko 276 mk, Aaton lainan korkoa 412 mk. Myllytyöpäivät Niemelä nousu 30 → 35 mk/pv, tehtiin toistakymmentä – kiire oli myllyllä.

Hintoja maito 1,50 mk/litra, porsas 100 mk, sopimusohra 2,40 (HI paino 69, kosteus 13,8, itävyys 99)

Joululahjat naiset ja Aatto Saarakkala 430 mk, miehet 310 mk, kirjoja kaikille 245 mk. Myllärit 200 mk.

Lainanhoitoja 1938:

KOP vekseli lyhen. 3.000 ja korko 59 mk.

Vakuutusyhtiö Suomi todistaa 12.1.1938, että lainaa on jäljellä 522.193,11 mk.

Eero Kuhnalle 5.3 50 mk, 12. 3 100 mk.

Lyhennetty myllyvekseliä KOP 10/4 1.500 mk ja korko 31,55 per 10.7.1938.

Maksettu korkoja Suomelle 18.326,25 ja Maakiinteistöpankille 14.261,50 sekä 2.000 euron vekseli osuuskaupalle.

Korko Alavuden Säästöpankki 17/6 500 mk.

Korkoja KOP Ilmarin lainaan 30.6 847,50 mk.

11.7 lunastettu vekseli KOP 1.500 mk.

Maksettu korkoa maakiinteistöpankille 30.9. 14.122,15 mk.

Työntekijöitä ja palkkoja 1938:

25.1 ilmoitettu työntekijät vakuutukseen:

Tilan koko pinta-ala 260,5 ha, viljelty 83 ha metsä 177,5 ha. Tilalla käytetään puimakonetta 15 pv ja halkosirkkeliä 14 pv vuodessa. Vakuutuspakon ulkopuolella miehiä 3 yht. 630 pv vuodessa, naisia 2 yht. 585 pv vuodessa. Renkiä 4 kpl 956 työpä. vuodessa luontaisedut 7.648 mk ja rahapalkka 12.128 = 19.776.-

Karjakko 351 työpä. luontaisetu 2.900 mk rahapalkka 3.800 mk = 6.700 mk.

Päivä- ja urakkatöissä 3 rahapalkka 1.435, harjoittelijat 2 kpl 754 työpä. 5.720 luontaisedut ja 2.200 palkkaa = 7.920 mk

Kaikki yhteensä 35.851.

Työpäivistä laskettuna oma väki teki talon töistä 37 % ja palkkaväki 63 %.

Myllyn palkkakulut veroilmoituksessa: Arvo Koskela mylläri luontaisetu 900 mk rahapalkka 8.300 mk = 9.200 mk, Onni Koskela luontaisetu 600 mk, rahapalkka 7.400 mk = 8.000 mk. Tilapäisiä apulaisia rahapalkka 690 mk Yhteensä 17.890 mk. Lopuksi mainitaan luontaisedusta: 1 huoneen asunto 600 ja 2 huoneen asunto 900 mk – Onni yksi huone yläkerta, Arvo kaksi huonetta alakerta. Ja juuri ennen tulipaloa Arvo muuttaa puutarhataloon siksi aikaa, kun oma asunto valmistuu. Arvo Koskela maidosta 8/2 94 litra á 1,50 = 141 mk. (muilta perittiin 1,75)

21.3 maksettu maalarintöistä 6 viikon ajalta 686 mk.

Erkki Niemi 5 pv rakennushommissa á 35 mk = 175 mk.

Reino Saarakkala töissä 25,5 pv á 20 mk = 510 mk. Impi Reinikka 10 pv navettatöissä á 15 mk = 150 mk.

Aino Kivistö töissä 26,5 pv á 10.- maksettiin jauhoilla ja pe-

runoilla 85 mk.

Erkki Niemi 13 pv muurausta ja rappautusta á 50 mk = 715 mk. (Oliko navetan remonttia vai sikalan.)

18.5 Erkki Niemelle rehutornien muokkauksesta urakalla 750 mk.

A. Koskelle 12,5 pv apulaisena lehmien lypsyssä 125 mk.

Jenny Kvist töissä 16,5 pv á 20.- = 330. Anni Kvist 27 pv á 13.- ja 14,5 pv 10.- = 641 mk, josta porsas 160 mk, ohrajauhoja 10.- ja maitoa 16.- = 186 loppu rahana.

Salomon Syrjä leikannut ruista 95 jalkaa á 2.- = 190 mk, maksettu rukiilla 75 mk.

Palkkakirjanpitoa 13.8 Jaarikka leikannut 75 jalkaa ruista á 2.- = 150 josta vuokra 50.-. Anni Kvist 20 jalkaa á 2.-, A. Viinamäki 75 jalkaa = 150.-, I. Rautio 90 jalkaa = 180.-, josta rukiilla 75 mk, S. Mattila 107 jalkaa = 214 mk, E. Rautio 33 jalkaa = 66.-, Hakala 60 jalkaa = 120.- J. Kvist 40 jalkaa = 80.-. 16/8 A. Viinamäki 65 jalkaa = 130 mk. Aino Haapamäki 16.5 pv heinätois- sä, 1 pv perunamaalla, 52 jalkaa ruista ja 5 pv kauran leikkooilla.

Myllyn punamultausurakka 24.8 250 mk.

Vehnän leikkaus 7/9 Jaarikka 100 pystykokkosta á 1.-, maksoi huoneen vuokran, S Mattila 144 kokkosta.

Vehnän leikkaus jatkuu 12/9 K. Kenomäki 47 kokkosta á 1 mk, R. Kvisti 10 päivää töissä á 25.- = 250.- A. Viinamäki 112 kokkosta á 1.- Janne Kvist töissä 25,5 pv á 20 mk = 510 mk., josta maksettiin maidolla 16 ltr á 1,50 = 24 mk.

Lokakuun töitä: Perunamaalla Aatto Kivistö 2,5 pv Hilma Koski 3,5 pv á 25 mk. Aini Kvist 37 pv töissä á 20.- Maija Koskenkorva 3 pv perunamaalla 75 mk. M. Jaarikka perunamaalla 3,5 pv maksoi vuokran 10/10–10/11. Aili Hietikko 2 pv. Elma Hakala 2 p, Hessa Tammi 3,5 pv, M. Koskela 3,5 pv, A. Viinamäki 3.5 pv, S. Mattila 2 pv, Hilta Mäkynen 3,5 pv, Velj. Karjanmaa 4.5 pv.

Haapamäen räkninki 165 pv á 20.- 1 pv 20.-, 52 jalkaa á 2.-, 6 pv maalausta á 30.-, 1,5 pv perunamaalla 0.5 pv tornien puhdistus kaikki yhteensä 787 mk. Vuokra huhtis- syyskuu 6 kk á 150 mk = 900, sähkömaksu 97 mk (Hietikon torppa?) jäi vähän maksun puolelle.

24.9 -20.10 -39 Hakala töissä 22 pv á 25 mk = 550. ottanut rahaa 300 mk ½ hl ruista 70, ½ hl ohraa 50.- jäännös 130 mk.

Palkkakirjanpidosta 1938

Sameli Mattila talvikausi 1.600 mk ja 3 hl ruista ja ohraa, maitoa 150 ltr, kirjataan 1.620 mk. Kesäkausi 370 mk ja 3 hl ruista ja

ohraa, porsas ja kuorma heinää 164 ltr maitoa, kirjataan 1.323 mk.

Paavo Hietikko talvikausi 260 mk /kk kirjattu 1.570 mk.

Iivari Saarakkala talvikausi 2.200 mk ja 3 hl ruista ja ohraa, kuorma heinää, kirjataan 2.200 mk. Kesäkausi 2.700 mk 3 hl ruista ja ohraa, sianporsas, laidunta ja pyörtäno heinää. kirjataan 1.240 mk. (kausi katkesi onnettomuuteen)

Olavi Laitinen talvikausi 275 mk/kk kirjattu 1.650 mk, kesäkausi 450 mk/kk kirjataan 1.770 mk.

Hugo Rautio tuli töihin 4.5. 400 mk/kk töissä 14.5 pv maksettiin 235 mk. Viljo Mattila tuli töihin 27.5 325 mk/kk maksettiin 1.510 mk, kirjattu 920 mk.

Karjakko Bertta Joensyrjä 450 mk /kk kirjattu 6 kk 2.800 mk. Uusi karjakko 1.4. Eila Marttila 375 mk/kk kirjataan 1.600 mk.

Harjoittelija Impi Reinikka 7 kk 300 mk kirjataan 1.700 mk. Lempi Antila 2.000 mk, josta koululle tulee lähettää 500 mk ennen 1.11 (tämä oli käytäntö tästä eteenpäin)

Sanni Leppiojalla työpäiviä 12 pv á 10.- „Sanni Leppioja 1.5 alkaen 300 mk/kk ja 50 ltr maitoa ja 60 ltr kuorittua maitoa/kk palkka 1.500 mk kirjataan 1.200 mk.

Hintatietoja 1938:

Metsäpalovakuutus 645 mk 17.1.

Myllyn tapaturmavakuutus 421,20 talon 582 mk.

Jyllinkosken valo ja voima 26.1. Talo 919, mylly 372 = 1.655 mk (600 €) Itikan jäsenmaksu 420 mk.

Ostettu 9/2 maissia 988 kg á 1,90 = 1.877,20 lisää 28/2 562 kg, lisää 5/3 323 kg, lisää 18/3 451 kg. Ostettu karjuporsas Björkenheimiltä 434 mk, rahti 3 mk.

Myyty ruista 8/3 6.720 kg á 2,30 = 1.545,60 maksettu myllynkivi 1.985 mk, myllyn menoja 225 mk ja 200 mk/ 4 harjaa, myyty Itikkaan Silpoja Norja-lehmät 2.846 mk ja 2 sikaa

118 kg á 12 mk = 1416 koko tili 4.262.-

Hintatietoja ja määriä 1938: Maitoa kg / hinta penniä / kilo

Tammikuu 6.506 102 p, Helmikuu 6.333 99 p, Toukokuu 7.711 95,1 p, Kesäkuu 7.048 kg 103,7 p, Heinäkuu 6.054 110 p, Elokuu 5.343 109,1 p, Syyskuu 4.414 118,7 p, Lokakuu 4.087 114,4 p, Marraskuu 5.044 119,8 p, Joulukuu 6.290 117,6 p Voikilo 25→ 37 mk/kilo.

Tinkiläisiä osuuskaupan Rengot 114 ltr á 1,75 = 199,50.-

Lammas 23 mk, nauta 8,50→9 mk, lehmä 6 → 6.50 mk, sonni 9,25 mk, sika 13 mk/ kg.

Ruis 2.10 mk, vehnä 2.20 mk, ohra 1,40 mk, peruna 0.82 mk/ kg.

Myyty sonni Jehu 21.9. 3.500 mk ja Salvia hevonen 15.2 10.000 mk.



Kuvan vuosi ei ole tiedossa, mutta jos se on 1938, niin rattailla on uusi karjakko Eila Marttila 1.4 alkaen ja harjoittelijat ovat Impi Reinikka ja Lempi Anttila ja kolmas voisi olla Sanni Leppioja, joka tuli töihin 1.5.

Niilo Haapamäki maksoi 6/4 -38 vuokrarästejä lokakuu -37 85.-, 2-3 kk/ 38 á 150.- sekä sähkömaksun 19 mk = 404 mk.

Itikkaan myyty Riemu 1.170,50 ja hieho 984. Palovakuutusmaksut talo 1.049,70 Mylly 752,55 mk.

Traktoriin 160 kg petrolia 24.4 á 2.05, 20 kg mobilea öljyä ja 31 ltr bensiniä = 477 mk. Maksettu velkaa osuuskauppaan 4.000 mk.

Rautaa 3.5 26 kg á 3,50, 5 sk sementtiä, 200 kg kalkkia = 340 mk Myyty iso sika Nisulalle 725 mk. Peittausainetta 1 kg á 100 mk.

Jauhatustuloksesta kirjattiin: 162 kg nettopiano vehnää siitä tuli: 97 kg hienoa, 14 kg karkea leipä, 28 kg muuta ja lesettä 20 kg.

Tammen lankkuja haettu: 10 kpl 4,5 m x 6", 6 kpl 3 m x 6", 3 kpl 4 m x 5,5", 5 kpl 4 m 5,5", 4 kpl 4,5 m x 5,5".

Ilmajoen raittiusjuhliin 18.5 25 mk. IKL jäsenmaksu 36 mk.

Voin hinta 37 mk/kg Osin merkinnät ovat epäselviä eikä enää niin tarkkoja kuin aikaisemmin. Osuuskaupan velkaa maksetaan 1.000 mk.

2 sk kalkkia á 17.- ja 3 säk. sementtiä á 29,50.- 4 kg rautaa á 4 mk,

Myyty 10.6 3 sikaa Itikka 2.479 mk, 10 kg tervaa á 5 mk

M. Jaarikka maksanut vuokraa 10/6-10/7 138, 50 mk.

Lapuan näyttelyssä käynti 9/7 520 mk. Iltamalluja 30 mk 11/9

Myyty 11/7 Terhikki lehmä Itikkaan 1.407 mk. Jaarikka maksanut heinäkuun

vuokran 50 mk. Viljelyskartoista 175 mk Maatalousseuralle.

Arkku livari Saarakkalalle 400 mk.

Myyty Itikkaan 4 sikaa 3.562 mk maksettu osuuskauppaan velkaa 3.562.- Myyty sian porsas Syrjälle 160 mk.

Osuuskaupan jauhatuksia 1/1 - 5/8 7 12.000 kg á 6 p = 722 mk samalle velkaa 1.000 mk. Myyty Itikkaan karju 322 mk.

40 ltr petrolia á 1,70 mk. 30/8 -38, 36 kg petrolia á 2.10.-, 2 kg öljyä á 7,50 3 ltr bensaa 9,50 mk

Ostettu sonni Jahve (Tarmo?) 21.9. 3.500 mk. syntynyt 14/10-32 J.F. Jussilalla, isä Kuningas Salomon II

Metsäojitus lasku 259,50, Hilma Koski maksanut hellansa 350 mk, maksettu velkaa osuuskauppaan 3.694,40.

Maakiinteistöpankin ja Suomiyhtiöiden puolivuotismaksut n. 31.000 mk, joiden maksamiseen tarvittiin 28.000 l maitoa (kesäkuusta lokakuulle) 2.384 kg sianlihaa, 14.800 kg ruista, 1.850 kg voita tai 38.000 kg perunaa.

Aloitetaan 20.1.39 haastattelut kirjan Ilmajokiset vapaussodassa kirjoittamiseksi:

Pyydetään kirjoituksia kaikilta mukana olleilta, se miksi Maunon tai Paavon muistelmia ei koskaan ainakaan talletettu kirjan aineistoon, ei tiedetä. Katso vuoden 1918 kohdalta tarkemmin.

Urakkasopimus Valle Kaunismäen ja Sakari Siltakorven kanssa myllytuvan teosta Kosken vanhasta radista pohjasta alkaen, kaikki muut työt tehdään, paitsi katto pannaan kovasta materiaalista meidän kustannuksella, samaten kattoluukku pellistä, tihtaus jää myös pois. Hinta 8.300 mk, josta maksettiin heti 300 mk. (pois jäi myös ovet ja ikkunat)

Toimihenkilöpäivät 22/4-39 puukoululla klo 11 ap. (maamiesseuraliitto) Suunnitellaan salaojituskurssien toimeenpanoa Koskenkorvan Mms alueella.



Muistikirjassa nimilista: Arvo Samuel Koskela 9/3–05 Ilmajoki, Samuel Nestori Mattila 11/) -06, Eila Susanna Marttila 7/4 -19 Kauhajoki, Erkki Johannes Niemi 5/3 -15, Eino Jalmari Rautio 30/7 -15, Eemil Olavi Laitinen 15/5 -13 Työväen syntymäaikoja ehkä tapaturmailmoitukseen?



Räkninki maatalousneuvojasta: Menot: huhtikuun palkka 1.500 mk, matkapäiviä 360 mk, autokyyti 45 mk, yli-Fossi 7.-postimerkkejä 26,50 muita 12,50 = 1.951,00

Tulot: osuuskassasta 200 mk, toimitusmaksuja 164 mk = 364 jäi vajetta 1.587 mk.

Vastaava kotitalousneuvoja: Tuloja: toimitusmaksuja 510. Menoja huhtikuun palkka 900 mk, matkakulut 147 mk ja 175 mk, vuokrat 2 kk 280 mk = 1.502 mk jää vajetta 993 mk.

Aili lähettää kortin Aatolle 25.5.1939 Jämsänkoski

Onneksi olkoon uusi oppiarvo ja virka! Sepä oli kerrassaan iloinen uutinen! Aijon tulla sinne lauantai iltana, jos kukaan viittisi tulla niin myöhään vastaan. Olisi niin hauskaa tavata teitä kaikkia, että koetan jotenkin täällä järjestää tätä kotohommaa, Siis näkemiin Aili

Tapaturmavakuutusyhtiö Louhi tekee korvauspäätöksen 3.6.1939

Salomon livari Saarakkalan tapaturmainen kuolema tapahtunut 29.7.38, maksetaan hautausapua 1.456,10 mk, josta työnantajan osuus 200 mk. Huoltoeläkettä koskeva päätös tulee myöhemmin. (koskee Aatto Saarakkalaa)

Aatto kirjoittaa kortin 3.6.1939 Hän on Lapin pääkaupungissa Rovaniemellä monen mutkan kautta. Tarkastettiin asutus-

tilaa Pelkosenniemellä ja sieltä Pudasjärvelle ja Aatto toteaa, että välimatkat ovat pitkät kuten ”kaksi kertaa Koskenkorvalta Kristiinaan ja takaisin.” Kortista oli pala pois, joten epäselväksi jäi Ailin tilanne (kasvattityttö Summanen os. Knut) Ailin työ alkaa vasta viikon päästä ja lorpailuaika otetaan pois vapaapäivistä ja työpaikka on Lapinmaan emännöitsijä (?) Ajokortti oli tullut perille ja Aatolla oli virkapuhelin.

Paavo lähtee linnoitustöihin 3/6–39 ja matkakassaan 400 mk.

Aatolta tulee kirje 18.6.39 (joka sekin repeytynyt)

Kirje oli Pudasjärveltä ja Aatto oli ollut tarkastuskierroksella alueen eteläosissa. Moottoripyörällä oli ajettu 220 km suuntaansa. Kesällä on kivaa ajaa, ”näin lämpimällä ilmalla (+29) ajelee kyllä ilman jäätymisvaaraa. Syksyllä täytyy kai hommata turkishaalarit. Nyt olen ostanut vain öljykangashousut ja kumitakin, jotka ovat aivan välttämättömät. Nahkapuku on epäkäytännöllinen näissä hommissa, kun pitää aina liikkua jalankin.”

Huone oli saatu, mutta kallista oli. Matkapäiviä on 20–25 pv kuukaudessa. Metsäkaupat ovat Aaton päätehtävä ja hänelle voi soittaa kuun 1. tai 15. pv, jolloin on toimistolla no 3551. Ailin kuulumiset olivat repeytyneessä kohdassa ja tuttuja oli tavattu ja uusia saatu ja vuokraisäntä hra Miettinen on töissä lennättimessä ja vaimo postissa, ”ovat oikein mukavaa väkeä.”

Muistikirjasta 30/3–20/6 1939

Myllystä, nyt vain Onni Koskela tilittää 5.700 mk.

Talouteen 1.840, emäntä 70, Sirkka 290, Mauno 410, Paavo 110, Aatto 1.180, Suoma 775 yhteensä 4.675 eli 1.558 mk / kk (550 €/kk) Paavon linnoitustyöraha mainittu erikseen, Mauri on armeijan leivissä ja Aatto valmistunut agronomiksi ja rahan tarpeesta enemmän kirjeissä, Sirkkan menoja lisäksi kotitalouskoulun kurssimaksu Ailille 300 ja kirjoihin 140, myös Suomen menot ovat jostain syystä poikkeuksellisen korkeat.

Maitokusille annettiin tukea kumipyörien hankintaan 100 mk ja sama summa Laura (?) Koskenkorvan häälahjaan.

Muistikirjaan tulee uusi nimi Aino. Kirjoitukset ovat alkaneet olla varsin epäselviä aikaisempaan nähden ja myös epätarkempia. Sen perässä on merkintöjä Aino takki 135 mk ja Aino ja Aatto Vaasaan 85 mk. Aino on Saarakkalan tytär, Aaton sisar?

Autokyydeissä (5 kpl) mainitaan erityisesti Alajoki, eli pelloille mentiin töihin.



Tässä harvinainen kuva pellolta. Heinätöissä ollaan kesällä 1939, kun Paavo on linnoitustöissä ja jolloin vasta aavisteltiin tulevaa sotaa.

Vasemmalta kahvia nauttii Ilmari ja edessä Lauri Västi, jonka takana piilossa ehkä Kalevi ja vieressä Sirkka, sitten Mauri ja Tuulikki, Inkeri kahvin tuojana, Mauno, Kaisu ja Vieno Västi.

Takana näkyy vanhan hiekkakuopan reunaan jo kasvaneita puita, joiden takana valtava riihilaitos, joka palaa 1941. Siitä oikealle on viljankuivausrakennus "Tähtä", josta mainintoja ja joka säästyy tulipalossa. Vasemmalla näkyy sahan toinen valkoinen päärakennus (ensimmäinen paloi). Se oli rakennettu samoista tiilistä ja saman tyyppisesti kuin Ilmarin kivitalo, mutta tämän purkaminen ja uuden rakentaminen jäivät tarkemmin selvittämättä.

Myllytuvan urakka, joka mainittu edellä ja muut kustannukset yhteensä kesäkuun loppuun mennessä olivat 13.890 mk. Vakuutuskorvauksesta ja talon lopullisesta hinnasta myöhemmin lisää. Myös saunan pesutuvan muuripata uusittiin 116 mk.

Osuuskaupan kokous vuonna 1937–39?

"Ennen varsinaista kokousta on syytä palauttaa mieliin Koskenkorvan Osuuskaupan perustamista ja alkuaikoja.

Ensimmäinen kaupan perustamista tarkoittava kokous pidettiin 4.12.1905. Jo silloin oltiin vakuuttuneita siitä, että tällainen osuuskauppa on paikkakunnalle tarpeellinen ja valittiin

väliaikainen toimikunta asiaa edelleen kehittämään. Samassa kuussa pidettiin sitten lopullinen perustava kokous, jossa valittiin vakinainen hallitus, johon kuuluivat: lisäksi Ranto, Salomon Hakala, J. Yli-Piirto, Juho Kuhna ja Fredrik Västi. Tammikuun 8. pv 1906 osuuskauppa avasi ovensa ja ensimmäisen päivän myynti oli 185 mk ja 30 penniä.

Kun ajattelee osuuskaupan perustamisaikoja, niin tulee mieleen, että kyllä silloin on vaadittu niin jäseniltä kuin hallitukselta-kin paljon enemmän uhrautuvaa ja epäitsestä työtä ja mieltä kuin nykyään. Niin jatkui kaupan kehitys hiljalleen ja tasaisesti. Jäsenistö oli suurin piirtein yksimielinen, kunnes suuntataistelu

v. 1907 alkoi täydellä voimalla. Ja niinpä päätettiin jo yhtyä kulutusosuuskuntain keskusliittoon. Mutta seuraavana vuonna siitä taas erottiin ja suuntataistelu jatkui vähentymättömällä voimalla. v. 1921. Vasemmisto sitten teki aloitteen kaupan siirtämisestä OTK:n haltuun ja heillä oli osuuskuntakokouksessa haalittuna ylivoima. Tilanne oli sängen kriittinen ja ellei kokouksen puheenjohtaja Salomo Hakala olisi vedonnut kokousilmoituksessa olleeseen muodolliseen virheeseen, olisi silloinen Harjun Osuuskauppa siirtynyt OTK-laiseen leiriin. Muutamia vuosia myöhemmin Seinäjoen Työväen osuuskauppa avasi sivuliikkeen Koskenkorvalle ja toista osuuskauppalinjaa kannattavat jäsenet siirtyivät sinne jäseneksi.

Kuten edellä olevasta huomataan, on Salomon Hakalan nimi



Eeva-Liisa, Ilmari, Kalevi ja Kaisu ehkäpä myös kesällä 1939 jokirannassa, josta heistä oli useita kuvia eri ajoilta. Uinti mainitaan rakkaana harrastuksena Ilmarin muistelmissa.

piirtynyt meidän osuuskauppaamme lähtemättömästi perustamisvaiheista aina nykypäivään saakka. Hän on toiminut hallituksessa kokonaista 32 vuotta ja puheenjohtajana kymmenisen vuotta. Sen ajan minkä hän oli poissa hallituksesta toimi hän tilintarkastajana, joten hän on koko ajan kiinteästi ollut johdossa mukana.

Ajatellessamme sitä valtavaa kehitystä mikä osuuskaupan toiminnassa on tapahtunut, on selvää, että johdossa olleitten

henkilöiden vaikutus tällaiseen edistymiseen on ilmeinen. Niinpä Salomon Hakalan vuosikymmeniä kestänyt työ osuuskauppaamme ja yleensä osuustoiminnan hyväksi on ollut antaumuksellista paikkakunnan hyväksi tehtyä työtä.

Niinpä hallitus pienellä huomion ja arvon osoitukseksi Salomon Hakalalle hänen suorittamastaan arvokkaasta työstä osuuskauppaamme hyväksi pyytää osuuskuntakokoukselle ehdottaa, että hänet valittaisiin osuuskunnan ensimmäiseksi kuniajäseneksi. Ehdotus hyväksyttäneen!

Pyydämme vielä kerran Teitä Sydämellisesti kiittää osuuskauppaamme hyväksi tekemästänne työstä.”

Myös Juhon ja Maunon osuus osuuskaupan kehittämisessä oli suuri, erityisesti Mauno oli pitkään hallituksen puheenjohtaja ja johdatteli osuuskaupan maatalouskauppaan, josta tuli sille hyvin tärkeä tukijalka etenkin sotavuosien aikaan.

Muistan, kun tulin koulujen ja armeijan jälkeen ottamaan tilaa haltuuni, ensin vuokraajana ja menin keväällä osuuskauppaan siemenostoksille. Silloin johtaja Savolainen tervehti minua todellisen osuuskauppiamiehen poikana enkä vielä tiennyt isän toimista mitään ja oikeastaan vasta tämän kirjan kautta ymmärrän Savolaisen puheet ja osuuskaupan asiakas minusta toki tuli koko viljelijäjaksoni ajaksi.

Muistikirjasta 26/6–27.9 1939 3 kk

Myllystä 6.250 mk. lokakuussa tuli vasta Arvo mukaan, oliko ollut linnoitustöissä?

Talouteen 3.550, Emäntä 680, Sirkka 380, Mauno 425, Paavo 225, Suoma 850 yhteensä 6110, 2036/ kk (720 €/kk) Paavo meni kesällä linnoitustöihin, mutta oli nyt paikalla, Aatto ja Mauri olivat agronomi- ja sotatöissä. Suomalla edelleen paljon menoja samoin Sirkalla, kun hänellä oli vielä: Sirkalle ehtojen opet. 500 mk ja Sirkalle autobiletti 300 mk (missä käytiin?)

Aaton pyörää korjattiin nyt 95 mk:lla ja radiota 225 mk:lla. Maunolle kengät 110 mk.

Tarkastusyhdistykselle ilmoitettiin 23 lehmää, eli karjan koko oli supistunut (aiemmin 29).

Myllytuvan menot ennen jaksoa 13.890 mk ja nyt kustannuksia lisää mm. tihtausta ja maalausta ja tarvikelaskut osuuskauppaan ja ovet sekä ikkunat 3.145 mk, jolloin menot tällä jaksolla 9.654 mk ja koko tuvan kustannus 30.053 mk. (14.000 €). Palovakuutuskorvaus oli 17.900 mk eli ei päästy todellakaan tienaamaan, korvaus % oli vain 60 % !

Aaton kirje Kolari 28.9.1939

Toivotetaan terveisiä Lapin raukoilta rajoilta ja kysellään, onko kotona juurikasvit majassa ja syyskynnot käynnissä. ”Hyvällä puolellahan vuosi alkaa olla maamiehien kohdalla, kun sato on laarissa ja viljan hinnat nousemassa! Tuliko siellä hyvä vuosi, vai haittasiko kuivuus liikaa? Naapuriin taitaa rakennuksia nousta kuin sieniä sateella.” (Viinatehtaan rakentaminen me-nossa)

Aatto kertoo matkustelewansa ympäri Lapin lääniä n. 20 pv kuussa työmaita tarkastellen. Pitkiä matkoja joutuu ajelemaan, mutta ei sentään 230 km pitemmälle yhteen menoon.

Pisin lenkki oli ollut Rovaniemi-Kolari-Muonio-Kittilä- Rovaniemi 500 km. ”Käyhän ne raskaaksi nuo matkat, kun moottori-pyörässä joutuu istumaan epämukavassa asennossa.”

Kun ilmat ovat kylmenneet ja bensan saanti on epävarmaa, niin matkoja on tehty linja-autolla.

Työ oli ollut aluksi hankalaa ja ohjeet vähäisiä, mutta moitteita on tullut niin kirjeissä kuin puhelimessakin. Aatto oli jo en-nemmin arvellut, että esimies on hankala ja synkkä, mutta loh-tuna on se, että hän on samanlainen kaikille.

Matkakertomuksia oli kirjoitettu ja joitakin aloitteitakin asioi-den kehittämiseksi oli myös esitetty. Homma on onneksi aika vapaa ja itsenäinen, kun esimiehet ovat kaukana.

”Hyväpalkkainen toimihan tämä on, mutta perustamisme-nojen ja paikkakunnan kalleuden vuoksi ovat rahat toistaiseksi tahtoneet mennä melkein kädestä suuhun.”

Kun oli pitkään pihistely, oli kaikenlaista hankkimista talvita-kista lähtien eli syksy tulee. Korkoja oli maksettu ja pikkuvelko-ja, joten hyvin on pärjätty.

”Huonoja vaatteita täällä ei juuri viitsi käyttää, kun jätkilläkin on täällä hyvät kamppeet.”

Joulun ajaksi pyritään kotiin, jos antavat viikon palkatonta lomaa. Vuokra on 450 mk/ kk sisältää aamupalan, talon liina-vaatteet ja pyykin pesun. Huoneen kalusteet vain ovat vaati-mattomat.

Osoite on Rovaniemi, Tarkkalat. Aaton kirjat siirrettiin Lapin sotilaspiiriin ja kertausharjoitus ensi vuoteen. Aatto arvelee, että joudutaan Maunon kanssa samaan aikaan.

Aino, Kaisu ja Aatto Saarakkala saavat isänsä tapatur-mavakuutuksesta joka neljännes vuosi 150,90 mk kukin yht. 452,70 korvausta.

Lokakuun 6 pv pidettiin Yläpään tarkkailutoimikunnan kokous: paikalla Jaakko Ranto, meijerin isännöitsijä Rahko ja Mauno Koskenkorva. Henkilöstön palkkakulut 19.800 mk ja kaikki kulut 25.690 mk. Tuloina maksu 10 -/ lehmä ja lehmistä 5.400, valtion avustukset 3.300 = 8.700 mk Vajetta 16.990 eli 30 mk/ lehmä. Päätettiin kerätä heti lisää 15 mk/ lehmä, isän-nöitsijä kerää.

Pilvet nousevat taivaan rannalle:

Lokakuun 6 pv Venäjä on kehottanut lähettämään neuvottelijat Moskovaan taloudellisissa ja sotilaallisissa asioissa. Viro, Lat-via ja Liettuakin oli kutsuttu ja kun tiedettiin mihin se johti, al-koi levottomuus Suomessa kasvaa ja erilaisia toimia ja huhuja joukkojen kokoamisesta ja ylimääräisistä kertausharjoituksista alkoi olla liikkeellä.

9.10 Ilmajoen suojeluskuntatalolle ilmoittautuu kapteeni Aal-lolle suojeluskunnan upseeristo. 13 pv alkoi joukkojen kokoa-minen harjoituksiin ja 700 pitäjäläistä saa kutsukortin.

Matkalla sinne jonnekin saadaan tieto, että rykmentin nimi on KTR 8 ja tarkemmin ilmajokiset ja kurikkalaiset muodostavat sen toisen patteriston siis II / KTR 8. Siihen kuului esikuntapateri sekä 4,5 ja 6 patteri. Yksikkö kuului kahdeksanteen divisi-oonaan (8. D), jota johti eversti B. Winell.

Aaton kirje Rovaniemeltä 9.10.1939

Äiti hyvä!

Sielläkin ovat kai miehet lähteneet miesten tielle kuten täällä-kin. Minäkin sain tänään määräyksen, mutta jäämme toistai-seksi Rovaniemelle, joten iltaisin voi pistäytyä kotona asioi-taan hoitamassa. Kun näyttää siltä, että tästä voi muodostua pitempiaikainen kertausharjoitus, jossa tarvitaan myöskin soti-laskirjallisuutta, pyytäisin teitä lähettämään postipakettina so-tilaskirjallisuuteni, joka on toisella puolella mustan kaapin va-semmassa pikkukaapissa. Voisi panna kaikki mitä sieltä löytyy, mutta varsinkin puna- ja violettikantiset sekä mm. v. 1930 jäl-keen painettu. Ei siis sotilaslehtiä vaan ainoastaan ohjesään-töjä.

En ehdi tällä kertaa enempää. Hyvät voinnit vaan ja toivo-taan, että kaikki päättyy hyvin. Ja päättyyhän se kun kaikkensa koitetaan. Aatto os. Rovaniemi, Tarkkalat



**Kesäkuussa 1939 viinatehtaan rakentaminen alkaa ja tehdasrakennus saadaan juuri ja juuri harjannostovaiheeseen, kun talvisota syttyy. Rakennusmiehet kiirehtivät rintamalle ja rakennusta jää huoltamaan muutamia nostomiehiä sekä naisia. Väli-
rauhan aikaan tehdas valmistuu keväällä 1941. Varastoon saadusta perunasta keitettiin onnistuneesti 2 tonnia perunaväkiä.**

Viereisen kuvan valkohaalarinen nainen on Jenny Hiiri ja takarivissä Taimi Korpeus, jotka olivat vuokralla varsin pitkään.



Tässä on kaksi Aaton ottamaa kuvaa juuri valmistuneesta tehtaasta. Halkoja tarvitaan runsaasti, valmiin viinan säiliötä ei vielä ole ja kuvassa näkyvällä vaunulla tuotiin tehtaalle perunaa.

Alakuvassa valmis tehtaanjohtajan asunto, joka nykyään on Trahteerin vuokrauksessa - tervetuloa kokemaan historiikki aidossa ympäristössä. Taaempänä on muille johtajille rakennettu rivitalo, jossa vasemmalla oli konemestari Kuoppamäen asunto ja oikealla konttoripäällikkö Lauri Västin asunto. Västeistä, serkuista, on runsaasti mainintoja tässä historiikissa.



Ilmari kirjoittaa lisalmesta 11.10.1939 (kirjoitettu koneella)
"Rakkaat omaiset.

Tämä aika on nyt niin sekava ja tilanne vaihtelee päiväpäivältä. Kaikenlaisia huhuja liikkuu. Sain juuri kuulla, ettei ryssällä olis mitään aluevaatimuksia, mutta että täällä varaudutaan kaiken varalle. Soitin eilen sinne, että lähetän lapset ja Kaisun sinne niin kauaksi, kun tilanne selviää. Täältä pääsee Ylivieskaan vain kerran päivässä, juna lähtee aamusella 8.23, joten he olisivat illalla perillä. Pakolaisia tulee tänne etelästä päin junat täynnä. Koska tilanne näyttää tällä kertaa valoisammalta päätimme, että jäädään toistaiseksi tänne. Jos niin kävisi, että tulisi liikekannallepano, eikä perhe pääsisi sinne heti matkustamaan, koettavat he päästä tänne maaseudulle turvaan, niin kauaksi kun sinne päin pääsee. Junat ovat nyt tungokseen asti täynnä, joten matkustaminen on nyt vaikeaa ja hankalaa. Eiköhän sitä sitten jollain konstilla sinne päin pääse, kun pahin on ohi. Vaikea on kotiakin jättää tyhjäksi. Ilmoitan sinne, että tiedätte, ettekä nyt toistaiseksi odota. Toivottavasti tilanne selviää pian ja parhain päin. Koulut ovat täällä vielä käynnissä, vaikka levoton aika lyö leimansa siihenkin. Yläluokan oppilaat ovat kaikki vahtipalveluksessa ja kaikin puolin on täälläkin varustauduttu pahimman varalle. Lapset olisivat kovasti sinne päin tulossa. Siellä eletään tietysti samoissa merkeissä, kun täällä. No eipä muuta, kun hyvät voinnit teille kaikille ja sydämelliset terveisemme. Ilmari"

Muistelmissaan Ilmari muistelee: "Suorastaan järkyttävästi vaikutti perheemme elämään talvisodan syttyminen 1939 syksyllä. Minut kutsuttiin asepalvelukseen. Vaimoni matkusti lastemme Kalevin ja Eeva-Liisan kanssa sotaa pakoon omaisten luo Ilmajoelle, jossa asuivat koko talvisodan ajan. Hätäpäisämme annoimme hyvän asuntonamme muille, varastoimme irtaimiston naapurin varastoon ja osa lähetettiin Ilmajoelle turvaan."

Ilmari kutsutaan riviin 14.10. 1939 J.R. 67 EK/ JR 67 joukkueen kirjuri

Joukko perustettiin Kuopiossa ja runsaasti harjoitellut osasto oli aluksi 30.1–7.2 reservissä.

Aatto kirjoittaa 27.10 Emäntä Inkeri Kuhnalle

Hyvä Kotiväki

On ollut niin kiirettä, etten ole ehtinyt ennen kirjoittaa. "Olen nim. toiminut pataljoonan adjutanttina, johon toimeen en ole olenkaan perehtynyt. Sen takia on täytynyt tehdä pitkiä päiviä

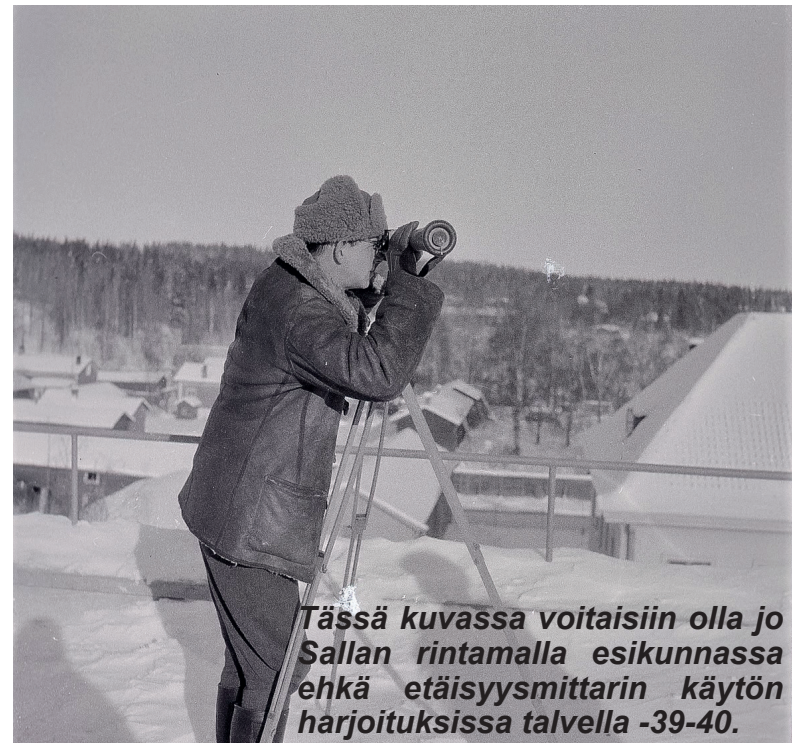
päästäkseen asioista perille ja voidakseen hoitaa ne moninaiset tehtävät, joita adjutantille kuuluu. Nyt sitä alkaa jo tulla toimeen, niin että joutaa jo muistamaan omaisiaankin.

Mitenkäs siellä asiat luistavat? Ovatko Mauno ja Paavo joutaneet kotiasioita hoitamaan? Mitenkä maatyöt ovat luistaneet?

Meidän joukko-osastossamme vallitsee erinomainen henki ja koulutus on jo verraten korkealla tasolla. Tänään kävi Sotilasläänin komentaja tarkastuksella ja oli erinomaisen tyytyväinen joukko-osastoomme.

Virka-asiat ovat jääneet kokonaan hoitamatta, mutta sillehän ei mahda mitään. Vaatteiden puolesta pärjään muuten mutta sukkia olisi hyvä saada lisää, kun ostamalla ei saa kunnollisia. Jos siellä joku ehtisi kutoa, niin minä kyllä maksaisin, kun pannette laskun mukaan.

Pataljoonan komentaja on mukava mies, jotta hänen kanssaan tulee hyvin toimeen. Monin terveisin Aatto . os. Rovaniemien postitoimisto os. A 13 (Kirjeen oikeaan laitaan "kenttäpostia" ja lähettäjän nimi ja osoite kuoren taa) Täällä Lapissa on toiset määräykset kenttäpostista kuin siellä etelässä.



Tässä kuvassa voitaisiin olla jo Sallan rintamalla esikunnassa ehkä etäisyysmittarin käytön harjoituksissa talvella -39-40.

Aatolla oli kamera mukana ja Pekka Koskenkorva on Aaton negatiiveista kehittänyt muutamia hienoja kuvia rintamalta. Niiden tarkkaa paikkaa eikä aikaa ole tiedossa, mutta olen sijoittanut ne Aaton kirjeiden joukkoon päättelemällä kirjeiden sisällöstä ja Aaton yksikön sotapäiväkirjoja lukien.

Ilmajokisten Aallon patteristo siirtyy 3.11.1939 III armeijakunnan osana lohkolle Oravaniemestä Sakkolaan, jonne 8. divisioona sijoitettiin. Siitä Laatokkaan ulottuvalla kaistalla oli 10. divisioona. Tykistön painopiste tulee olemaan Kiviniemen suunnassa tarkemmin Viiksenlahden pohjukan vasemmalla puolella. Haitermaassa olivat Aallon alaisuudessa sekä I että II /KTR 8. Vieressä Aallon patteristo tammikuussa 1940. Mauno ja Paavo eivät ole mukana vielä.

27.11–39 ostettu puolustuslainaa 1.000 mk. Kartonkia pimenystä varten 180 mk.

Venäjä sanoo irti hyökkäämättömyyssopimuksen ja syyttää suomalaisia Kivennavan kohdalla "Mainilan laukauksista" ja sota on valmis syttymään.

Sodan julistusta ei odoteta vaan arvellaan Venäjän hyökkäävän samoin kuin Puolaankin – ilmoittamatta.

Torstaina 30.11. pyydetään varmistukset siitä, onko patteri valmiina, ja samalla tulee tieto, että venäläiset ovat ylittäneet rajan metsäpirtissä kello 6.45 ja Raudun alueella kello 7.00. Aalto toteaa: "No nyt se sitten alkaa."

Samassa jo ensimmäinen viholliskone lentää pohjoiseen ja tulittaa majoitusalueita. Mutta järkyttävyydessään vielä pahempi näky oli valtavien pakolaisjoukkojen kiiruhtaminen asemien ohi pohjoiseen. Naisia, lapsia, kärriä ja karjaa, jotka pyrkivät tukkimaan tiet muulta liikenteeltä.

Aatto kirjoittaa kotiin 30.11.1939

Hyvä kotoväki!

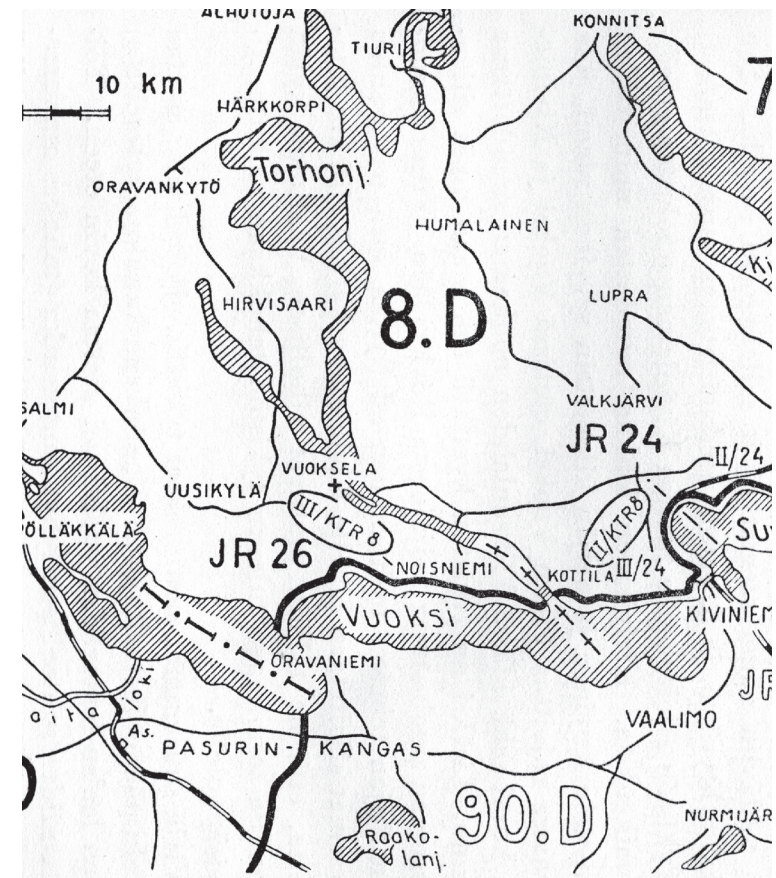
Maunolle kiitos kirjeestä, johon vastaaminen on aina vaan lykääntynyt kovan kiireen vuoksi.

Ensimmäinen sotapäivä on sitten minun kohdaltani onnellisesti ohi! Se paha, jota on odotettu, mutta ei toivottu, on nyt sitten tullut. Yllätyksenä tämä rytäkki tuli, mutta onneksi ollaan siksi valmistautuneina, että hyvin pärjätään, kun vain uskotaan.

Täällä on suhtauduttu ihmeellisen rauhallisesti ryssän ennenkuulumattoman röyhkeään tekoon.

Mauri ja Ilmari ovat tietenkin siellä jossakin rakasta isänmaatamme puolustamassa. Mauno ja Paavo saanevat vielä olla kotona.

Olen viimeyön valvomisesta siksi väsynyt, ettei jaksa enempää ja paremmin kirjoittaa. Toivotan teille kaikille Jumalan rau-



haa. Toivotaan, että kaikki päättyy lopuksi hyvin.

Terveisiä teille kaikille kotona oleville sekä Ilmarille ja Maurille perheineen. Kiitos paketista osoite Rovaniemen postitoimisto Filtti olisi tarpeen.

Sallassa joukkojen ryhmitys oli kauttaaltaan takapainoinen. Sallan pataljoonan (Er.P 17) kaksi komppaniaa oli ryhmittynyt puolustukseen Kairalan ja Mikkolan kapeikkoihin (yli 40 kilometriä valtakunnan rajalta). Vain yksi komppania oli asemassa Kelsinkäisessä. Vuorikylän suunnalla Ontonjoella oli Er.K Kojonen. Pataljoona oli lisäksi miehittänyt rajavartioasemat Siemingissä, Vuorikylässä, Kurtilla, Korjassa sekä Martilla. Kurtilla oli reserviläisillä vahvennettu, noin 30 miehen vahvuinen rajavartion osasto. Lähimmät päämajan reservit olivat parin sadan kilometrin päässä Rovaniemellä. Hanhisulppavaaran partion saatua havainnon rajan yli vyöryvistä joukoista 30.11. aamupäivällä se levitti tiedon sodan syttymisestä lähiseudun taloihin. Rajavartioasemat hälyttivät erämaa-alueen väestön. Neuvostoliittolaisen 9.A:n tavoite oli edetä Salla-Kemijärvi-suun-

nassa Rovaniemelle kahdessa viikossa ja jatkaa sieltä kohti Torniota. Tarkoitus oli siis katkaista maayhteys Ruotsiin. Kärjessä hyökkäävän 122.D:n ensimmäinen tavoite oli Sallan kirkonkylä, mistä divisioonan oli Märkäjärven–Joutsijärven suunnassa jatkettava toisena tavoitteena Kemijärvi.

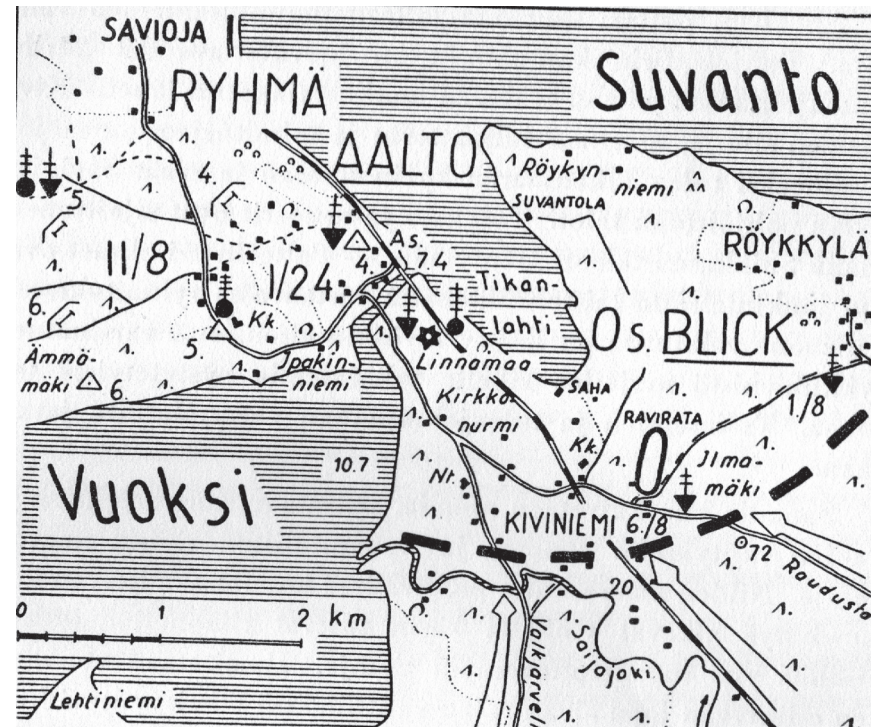


Karjalan rintamalla: Viivyttävät joukot pidättelevät venäläisiä ja Aallon patteristo tiedustelee uudet asemat, yllä olevassa kartassa.

Joukot perääntyvät, kun ovat jäämässä pussiin ja Aallon patteristo joutuu ensikerran tositoimiin 4.12 ammutaan kohti vihollisen jalkaväkeä ja panssarivaunuja: ”Yhteislaukaus – huomio – tulta!” Kello 11 tulen kerrotaan osuvan hyvin ja seuraavaksi tulen johto kääntää tulen nelirivissä marssivia vihollisia kohti Vaalimon suunnassa.

Vaikka ammusten käyttöä on rajoitettu, saadaan vihollinen pysähtymään. Mutta seuraavana päivänä omat asemat joutuvat vihollisen tykki-tulen kohteeksi.

6.12 joukot vetäytyvät salmen taakse ja sillat räjäytetään. Nyt ollaan pääpuolustuslinjalla, joka pidetään, maksoi mitä maksoi.



Päiväämätön kirje, sensuurin tarkastama, Samuel Mattilalta Pitkäaikainen renki, menehtyy sodassa. Asui montun partaalla, jossa myöhemmin asuivat Sanna ja Pauli Heinonen ja sitten Armas Heinonen. Terveisiä täältä jostakin kaukaa ja hauskaa ajan jatkoa. Täällä sitä nyt ollaan ja mennään päivä toisensa perään ei täällä ole mitään tapahtunut vielä ainakaan erikoista hevosta meillä on hoirettavana kolme hevosta miestä päälle. No niin mitäs sieltä kuuluu, onko kaikki entisellään onko hevoset kotona vai onko pitänyt vierä lisää? Tälle paikkaa tuotihin eilen noin kolmekymmentä hevosta, no niin onkos Olavi vielä kotona vai onko se viety? Sanokaa paljon terveisiä kaikille ei ehri enempää, posti orottaa. Hyvästi ja voikaa hyvin ja hauskaa ajan jatkoa Reserviläinen Samuel Mattila Aaro Kemi.

Muistikirjaan 3.10 kirjattu: Ryhmänjohtaja J. Antila, varajohtaja M. Koskenkorva, jäsenet: Koskenkorva P, Renko W.M, Antila Pentti, Antila Esko, Hietikko Paavo, Möykky Armas, Sairo Veli, Takala Arvo, Mattila Viljo M. (tämä ryhmä ei kuitenkaan ollut rintamalla ja osa menee sinne aivan eri osastoissa)

Aallon patteristo taistelee 7.12. virran yli yrittäviä vihollisia vastaan ja eturintamaan tuodaan uutta jalkaväkeä. Ylipäässeet yksittäiset vihollisryhmät aiheuttavat tappiota. Venäläiset jättävät kaatuneensa taakseen ja ponttooneja kuljettaneen auton kuljettajan ruumis istui ohjaamossa sodan loppuun saakka.



Naskalinmäen asemiin aletaan kaivaa korsuja ja tykkiasemia. Tykki- ja lentotoimintaa lukuun ottamatta rintamatoiminta rauhoittuu.

Osaava tykistö saa vähillä ammuksilla merkittävää tuhoa, kun venäläisten lähes lopputtomat ammusvarastot ammutaan pitkin mettiä.

Arvo (Koskela) lähettää kortin 10.12.1939 Herra Paavo Koskenkorvalle

Terveisiä täältä jostain, täällä sitä ollaan semmosessa liemessä, ettei ole oikein varma hengestään. Tänään saimme olla lentosuojassa useita kertoja, ryssät lähettelivät tulisia terveisiään aina silloin tällöin, mutta ei meille pahemmin käynyt. Hyvin on tähän asti mennyt. 41 km.k Kp.k.17

Nostomies Paavo Koskenkorva kirjoittaa Niinisalosta Maunolle 22.12.1939

H.V. Täällä jossain pakan päässähän sitä sitten ollaan. Seinäjoelta lähdettiin samana iltana, kun sinne pääsin. Täällä on kyllä hyvä olla, ruokaa on kyllä ja majoitus hyvä ja on täällä sotilaskotikin, jossa tätä kirjoittelen. Harjoituksia on jo ollut ja onpa yksi lentohälytyskin jo kerennyt olla. Mitä sinne kotiin kuuluu ovatko ottaneet lisää hevosia, onko Aatolta ja Ilmarilta mitään kuulunut.

Pistä vain kamppees kuntohon ja asiat seilaan, taitaapa sullekin pian tulla lähtö, ovat vähä täällä sellaisia puhelleet. Ei minulta täällä nyt vielä mitään puutu kylläpähen sitten kirjoitan, jos puuttuu jotain. Pistäpähen joku rivi, kun ehdit kuulumisia sieltä kotokunnailta. Paljon terveisiä Teille kaikille. Paavo os. Niinisalo Tikka 4

Kantakortti kertoo, että Paavo astuu palvelukseen 23/12 7/KTR 10 KHK osasto Seppälään. Ratsuri.

Aatto kirjoittaa joulukuussa 1939

Hyvä kotoväki!

Terveisiä täältä rintamalta! Olemme olleet jo pari viikkoa sodassa, mutta minä en ole vielä joutunut tuleen. Esikunnan miehet joutuvat harvoin pahaan paikkaan. Toimin nykyään viestiupseerina, joten olen päässyt omalle alalleni.

Hyvin olen tähän asti yleensä voinut, mutta yskää ja nuhaa on ollut. Eiköhän tähän kylmyyteenkin vähitellen totu. Pahinta on ollut ilmojen vaihtelu, välistä suojaa ja välistä pakkasta.

Menetin tässä reppuni, joten kaikki mukaani varaamani varusteet menivät myös sen tien. Voitteko teettää siellä minulle lukittavan upseerin arkun, johon voin sijoittaa tavaroitani. Koko voisi olla 35x35x60 sm. Olisin kiitollinen, jos varaisitte siihen 2 paria flanellisia alusvaatteita, paksun villapaidan, kaulasuojuksen (kudotun), muutaman parin paksuja pitkävartisia sukkia, nenäliinoja, pari pyyheliinaa, parranajovehkeet, ompelu ja parsin vehkeitä, saippuaa sekä mikäli sieltä löytyy kumipohjaiset huopahiihtokengät. Saapasrasvarasia olisi myös tarpeen. Muuta ei sitten tarvitakaan, sillä liika on aina liikaa. Onhan sitä tässäkin jo vaatimuksia. Saahan täälläkin varusteita, mutta parempihan on, että ne on itsellä. Parabellum tai 9 mm Mauseri olisi myös hyvä, mutta sitähan ei sieltä saa.

Joulukin on jo lähellä, joten hyvä on, jos uudeksi vuodeksi nämä saan.

Mitenkäs siellä asiat luistavat, nyt kun miehet on kaikki rintamalla? Ei kai Mauno ja Paavo ole vielä kutsuttu?

Sain Sirkan kirjeen, mutta pakettia en ole vielä saanut. Eiköhän sekin perille tule. Ovatko minun tavarani tulleet perille? Tuli niin kiire lähtö, etten ehtinyt niitä itse pakata. Onko niissä myöskin asutusasiainosaston papereita?

Hyvää vointia ja terveisiä kaikille. Hauskaa jouluaikin voinee toivottaa.

Osoitteeni on muuttunut seuraavaksi Er P 18 kenttäposti-konttori 17 Aatto

Hyökkäysvaunukomppanialla vahvennettu kärkipataljoona tunkeutui palavaan Sallan kirkonkylään aamuyöstä 9.12. Jalkaväen hyökkäykset oli kyetty torjumaan kivääri- ja konekivääritulella. Tie Pelkosenniemen suuntaan oli hyökkääjän käytettävissä. Neuvostojoukot olivat edenneet 10 päivän aikana runsaat sata kilometriä.

Tilanne oli ollut niin kriittinen, että jo iltapäivällä 18.12.1939 kenraalimajuri Wallenius oli antanut Pelkosenniemelle siirtyneelle everstiluutnantti Willamolles, tämän sitä anellessa, luvan Pelkosenniemen kylän polttamisesta. Willamon oma tilannearvio kuvastui hänen Lapin ryhmän esikunnalle Rovaniemelle kello 20.45 lähettämästään ilmoituksesta: "Joukot aivan sekaisin ja väsyneet. Nykyisiä asemia ei voida pitää. Upseeristo ja miehistö aivan pelon vallassa. Sodankylän suunnan varmistaminen tehtävä Rovaniemeltä käsin. Pelkosenniemellä näytti ratkenneen neuvostojoukkojen voittoon. Viime hetkellä JR 273:n selustaan edennyt I/JR 40 hyökkäsi tielle. Pataljoona oli ylittänyt vailla yhteyksiä rykmenttiinsä keskipäivällä Kitisen ja Luiron näiden yhtymäkohdassa.

Pataljoona saapui tien tuntumaan illan hämärtyessä noin kello 17 ja 18 välillä lossilta 24 kilometri koilliseen. Suorannan pataljoona meni pi-



meässä pahasti hajalleen ja miehiä eksyi omasta joukostaan. Savukosken suuntaan ei kyetty luomaan saartorengasta. Kirkonkylän pohjoispuolella oli käynnistynyt samoihin aikoihin Perksalon jo aikaisemmin käskemä II/JR 40:n vastahyökkäys. Neuvostojoukot irtautuivat sekasorron vallassa kuullessaan taistelun ääniä myös selustastaan. Paetessaan Savukosken suuntaan jättivät venäläiset huomattavan määrän kalustoa lähtöpaikalleen.

Suomalaisten tappiot Pelkosenniemen taistelussa olivat 117 kaatunutta, 103 haavoittunutta ja 50 kadonnutta. Neuvostoliittolaiset puolestaan menettivät arviolta 200–400 miestä kaatuneina, 40 autoa, 8 hyökkäysvaunua, 3 kenttätykkiä, 200 hevosta ja hevoskuormittain käsiaseita ja patruunoita. Taistelupaikalla myöhemmin käynyt Lapin 25 Ryhmän komentaja kenraalimajuri Wallenius kuvasi taistelupaikkaa varsin värikkäästi: "Vihollinen lyötiin niin perusteellisesti, että maantie jäi laidasta laitaan tukituksi sortunein hyökkäysvaunuin, murskautunein autoin, pirstotuina ajoneuvoin; saaliiksi jäi joitakin tykkejä, kymmeniä autoja, erilaisia aseita, hevosia, satamäärin satuloita sekä paljon muun lisäksi propagandakuormasto, joka sisälsi Leninin ja Stalinin kuvia, kirjaston, filmikoneen, propagandafilmejä, julisteita, seinävaatteita, pitsiverhoja sekä septetin torvet – ne, joilla Suomeen marssittaessa soitettiin."

Sotahistorian dramaattiset vaiheet tällä Salla loholla eivät tule ilmi millään tavalla Aaton kirjeistä – esikunnassa Rovaniemellä oli turvallista?

Muistikirjassa 3/10–20.12 1939 2 kk vajaa

Mylly: Arvo 3.300 (oli rintamalla ainakin 10.12, mutta varmasti jo aikaisemmin mennyt) ja Onni 14.400 yhteensä: 17.700 mk.

Talous: 1.320. Emäntä 105, Sirkka 455, Mauno 110, Paavo 100, Suoma 960 mk yhteensä 3.050 1.020 / kk (360 €/kk) Sirkkan ja Suomen suuret summat outoja?

Sodan alkaminen näkyy puolustuslainan ostolla, pimennysverhoilla ja kahvin hamstraamisella 198 mk:lla, myös myrskylyhty, huopia 400 mk, Maunon kengät 160, Paavon huopasaappaat 200 mk ja Maunon ja Paavon alusvaatteet 200 mk.

Vaasassa käynti nyt 100 mk, muita matkoja vähän ja Aaton joululahja (mitä pyydettiin kirjeessä) ja postimaksu 154 mk ja huomattavaa on, ettei nyt hankittu perinteisiä joululahjoja, ellei ne sisälly Suomen saamaan budjettiin?

18/12–39 haettu junalta evakuoituja Räisälästä: Kiuru Liisa (34 v), Onerva (13), Martta (12), Alpo (11), Yrjö (9), Pekka (7), Seija (5), Kyösti (1) Lasse (4kk) Mummu (76).

Tämä perhe siirtyy pian uudelleen sijoituksessa Kauhajoelle. Listalta näyttäisi puuttuvan ainakin 1926 syntynyt Pentti Sakari Kiuru, josta tuli myöhemmin Yleisradion pääjohtaja ja jonka sisar, ehkä Onerva, kävi ker-tomassa -80 luvalla hetkestä, kun siirtolaiset olivat suurena joukkona Kos-kenkorvan asemalla ja isännät sekä emännät kävivät hakemassa perheitä majoitukseen. Heidän suuri perheensä jäi viimeiseksi ja sitten Mauno ja ehkä Suoma tai Inkeri, tulivat paikalla ja kertoivat, että he ottavat tämän perheen. Itku tuli Onervalle silmiin vielä tätä kertoessaankin.



Pusa Helvi (26), Pentti (3), Veikko (1), oli toinen perhe, joka otettiin.

Tapaturmailmoitus Myllystä vuodelta 1939: Koskela Arvo mylläri 251 työpäivää palkkaa 8.785 mk. Koskela Onni mylläri 256 pv 8.960 mk. Apulaisia 2 kpl 16 pv 480 mk. Palkkasumma yhteensä 18.225 mk.

Talon ilmoitus: Renkiä talon ruuassa 2, 615 pv 6.150 mk (luontaisk.) 10.455 mk (palkka) = 16.605 mk. Renkipoikia 2, 381 pv 3.810 + 3.470 mk = 7.280 mk. Karjakko 1, 360 pv 3.200 + 5.350 = 8.550 mk. Päivätyöläisiä naisia 4 yht. 89 pv 1.335 mk, Harjoittelijoita 2 yht. 720 pv 5.950 + 2.800 mk = 8.750 mk. Palkka summa yhteensä 42.520 mk. (Mylly ja Talo nykyrahassa 22.000 euroa)

Vuosina 1930 -39 oli deflaatio -10 % varsinkin alkuvuosina, jolloin vuosittain hinnat laskivat kahtena vuotena 8 %. Tässä oli yksi syy maatalouden kriisiin, kun tuotteiden hinnat laskivat, mutta osa kustannuksista kuten lainan hoitokulut ja muutkin julkiset maksut eivät joustaneet yhtään, päinvastoin mm luottojen hinnat nousivat ja niitä sanottiin irti, jotta ne voitiin hinnoitella uudelleen riskien kasvaessa.

Lainanhoitoja:

Korkolaskelma 30.3. 39 Maakiinteistöpankki 13.982,80 ja Suomi-yhtiöt 17.647,50 = 31.630,90. Perässä on laskelmaa: Peru-noista (10.020 kg) 7.752,70, vekseli 996,65, rahaa 7.000 mk = 15.749,35 mistä puuttuva 15.881 mk hankittiin ei selvinnyt.

Suomi-yhtiöt jäljellä 1.4. 39 518.170,24, Maakiinteistöpankki 345.765,75 mk yhteensä 863.935,99 mk.

22.7.maksettu velkaa osuuskaupalle 3.000 mk ja sahalle 3.000 mk

Työntekijöitä ja palkkoja 1939:

Erkki Nieminen purkaa 2.4 Kosken tuvan 310 mk. (siirretään uudeksi myllytuvaksi)

Pauli Heinonen myllytuvan tihtauksesta 94 m2 á 5.- (hirsien välien tiivistys pellavariveellä) 470 mk + 96 m2 ja 2 ovea á 50.- Yhteensä 1.050 mk,

Salomon Syrjälä kravannut tiiliä 3.665 kpl á 5 p = 183,25 mk. Suomulle rajalle mennessä 200 mk (linnoitustyöt).

Matti Ravila Porrasnevalla laskua luonut 258 syltä á 1,50, tienvieri ojaa 82 syltä á 50 p.

Aini Kvist 16 pv á 15 mk. Helmi Mattila lypsyapulaisena 28 pv 300 mk.

Rukiin leikkuuta jalkaa / 2,50 mk : I. Syrjälä 73, M. Mattila 82, J. Koksi 30, Irene Suomu 57, Alma Mattila 29, Seelmi Mattila 95, Mikkonen 28, Rautio 97, A. Ojala 36 Yht. 1.317,50 mk.

Harjoittelijoille maksettiin 3.000 mk / vuosi, kaksi oli vuodelle -39.

Perunan korjaajille maksetaan á 25 mk/pv: Aino Mattila 4 pv, Maija Mikkola 5 pv, Mattila ja poika 9 pv, Alma Viinamäki 5 pv, Aatto Karjanmaa 4 pv. lisakki Kesti (?) töissä 10 pv á 27,50 mk. Vilho Kvist 8,5 pv, lisakki Kvist 2pv á 30.-

Aini Kvist töissä 59 pv á 25 mk = 1.475 mk. Osamaksusta: 11 ltr maitoa, 17 kannua kurria, 4 kg ruisjauhoja á 2.25.-, 4 kg ohrajauhoja á 2,50 .-, 1 sianporsas 160.-, ennakkona annettu rahaa 400 mk, huono porsas 50 mk = 663,50. Lopuksi rahaa 812 mk.

Sanna Heinosen palkkalaskelma 59,5 pv töissä á 25 mk, rahaa ennakkoon 500 mk, 30 ltr ohraa ja kauraa, viimesyksyistä ½ hl ohraa ja ruista, 60 ltr ruista, 60 ltr ohraa = 825, loppu 641,50 rahana.

Irene Saarakkalan tilitys: 30 pv á 25.- = 750 mk. Rahaa kottina 150.- Torpan lunastushinnan korkoa 180, ½ hl ruista, torpan maanvuokraa 300 mk, jää maksettavaa 50 mk.

Arvo Mattila töissä 29 pv á 20 mk = 575, Vilho Kvist töissä á 14 .- = 210 mk.

Harjoittelijoille Martta Tuomaalalle ja Impi Kujaselle lisäpalkka á 700 mk = 1.400 mk. Korkoa Alavuden Sp 970 mk + postimaksu 10.-.

Erkki Niemiselle 9 pv á 40 mk = 360 ja Niilo Kuivaniemelle 25 tuntia á 6 mk = 150 mk.

Jaakko Varvi myllyllä 6 pv á 35 mk = 210 mk.

Palkkakirjanpitoa 1939

Sameli Mattila talvikausi 1.600 mk 3 hl ruista ja ohraa, 100 kg vehnää ja 1 syli rimoja, maitoa 165 ltr. Kirjattu 1.523 mk. Kesäkausi 400 mk/kk 3 hl ruista ja ohraa 100 kg vehnää, kuorma heiniä ja 1 hl kauraa ja porsas. 6 kk 2.400 mk kirjataan 1.200 mk.

Olavi Laitinen talvikausi 375 mk/kk palkka 2.250 mk. Kesäkausi 550 mk ja heinäkuun alusta 25 mk/pv maksettiin 3.725 mk kirjataan 2.659, Kansaneläkemaksu 19 mk.

Karjakko Eila Marttila 500 mk/kk 6.000 mk, kirjataan 2.998 mk. (puolet luontaiseta?)

Erkki Niemi tuli töihin 14.11 350 mk/kk maksettiin 5 kk 1.950 mk. Kesäkausi 550 mk/kk ja heinäkuun alusta 25 mk/pv palkat yhteensä 1.737,50 mk kirjataan 1.237,50 mk kansaneläke 5 mk. Eino Hakala 9.1 töihin 400 mk/kk kirjataan 615 mk.

Harjoittelijat Martta Tuomaala ja Impi Kujanen palkka 2.500 mk, josta kouluun 700 mk. Mukaan kuvaan tulee kansaneläkemaksu 24 mk.

Eino Rautio 500 mk/kk maksettu 840 mk. Väinö Karjanmaa 1.8. 350 mk/kk 3 kk 1.050 mk.

Hintatietoja 1939:

Arvo Greisin laskelma 16.3. (Alkon rakennusmestari)1.11 -31.2 Vuokra 200 mk (Puutarhatalo), sähkö 60.-, puhelut 70 mk, ruoka 95 x 7 mk=665, jauhot 57 mk kaikki yhteensä 1.092 mk.

Kannosto korjannut sähkömoottorin 130 mk. Myyty porsas 160 mk,

Valmistettiin kumipyöräkärret, tarvikkeita 250 ja sepän työt 160 mk.

Maitotinkiläisiä Onni Koskela 95 ltr á 1,50, Renko 125 ltr á 1,70.

Myyty sianporsas 14.4-39 E. Niemelle 375 mk. Toinen 16.4 170 mk.

Apilansiementä 20.4 14,5 kg á 32 mk = 460 mk. ja 14,5 kg á 32,50.-

Sianporsas Mäkyselle 180 mk. Halkojen teosta maksettiin 32,5 mottia á 10 mk. Pellervo, Maaseudun tulevaisuus ja Karjalalous 88 mk.

Myllytuvan piirustukset L. Yli-Saarelle 200 mk. AIV liuos 20 kg á 2,50 mk.

Vuokraa kunnalta 20.5 Paavon talon vuokraus kouluksi? Puhelinmaksut 125 mk.

Myyty 5 sianporsasta 20.6 á 165 mk = 825 mk.

Alkuvuoden jauhatuksia osuuskaupalle 15.6 (24/1-13/6) Kauran jauhatus 8 p/kg, ruis 6 p ja vehnä 25 p. yhteensä laskutettiin 918,45 mk, jolla maksettiin velkaa osuuskauppaan

Maitomäärät kg /kk ja hinta penniä/kilo:

Tammikuu 6.092 kg/117,6 p, Helmikuu 4.822/ 110,6 Maaliskuu 6.188 /105,3 Huhtikuu 6.690 / 105,9 Toukokuu 7.651 / 106,1 Kesäkuu 8.148 / 114,4 Heinäkuu 8.034 / 111,4 Elokuu 7.293 / 114,4 Syyskuu 4.550 / 126,4 Lokakuu 4.285 / 120,8 Marraskuu 4.348 / 119,2 Joulukuu 4.381 / 129,4. Voikilo 27 mk.

Sianliha 11.50→ 13 mk, lehmä 6→8 mk, Lammas 10 mk. Ruis 2,50 mk, ohra 2.30 mk, peruna 0,53 mk/ kg Maissi 2 mk/kg.

3.7 tehty AIV rehua 19 kuormaa 3.000 kg.

10.7 myyty 3 muottia 3.000 mk. Sementtiputkien teko lopetettu jo aiemmin.

Myyty Itikkaan 6 sikaa 6.160 mk,

Tapaturmavirastolta 11.7 livari Saarakkalasta korvauksia 1.254 mk.

Ostettu kumipyörät Rajalalta 1.250 mk.

Myyty Itikalle sikaa 19.8 6.258 mk á 12,50 /kg.

Viinatehtaan rakentaja Greis maksaa vuokraa 25/8-15/9 100 mk. Myös toinen vuokramerkintä 30.9 Rak.mestari Salakari (?) 225 mk/kk.

Myyty ruista 2.277 kg á 2,47 = 5.616 mk. Maksettu osuuskaupan velkaa myllytupaan 1.700 mk. Ostettu 160 ltr petrolia 368 mk. Soijasäkki nyt 193 mk.

Myllyn korjausta 3.10 Seppä Kannosto 265 mk, maanviljelijän konepajalle mylly 744 ja talo 375 mk.

Kannostolle 7.12 myllyn tuulettajan teosta 500 mk, hihna edelliseen 300 mk.

Vero -39 Mylly 1.700 mk ja tila 4.199,50 mk.

23.12 myyty lehmä Parina itikkaan 1334 mk.

Maakiinteistöpankin ja Suomiyhtiöiden puolivuotislainan hoito 31.000 mk, jonka maksamiseen tarvitaan 28.000 l maitoa (tammi-toukokuu), 2.384 kg sianlihaa, 12.400 kg ruista, 1.148 kg voita tai 58.500 kg perunaa.

Aatto kirjoittaa kotiin 6.1.1940

Hyvä kotiväki! Terveiset taas täältä linjoista. Kirjoitin heti tultuani kortin, lieneekö tullut perille. Paketit olivat tulleet Vaasassa olo aikani perille, samoin pinkka kirjeitä. Sen jälkeen ei olekaan tullut mitään.

Rovaniemeä ovat täällä pommittaneet pariin otteeseen aika pahasti. En ole saanut Aililta vielä mitään tietoa, vaikka kirjoitin 31.1 Postivaunuun, jonka olivat toisella kertaa saaneet hajalle, joten siellä minunkin kirjeeni voinee olla. On se ryssältä raukamaista pommittaa rauhallista siviiliväestöä. Me emme täällä panisi vastaan, vaikka toisivat kaikki pommilastinsa meidän nis-kaamme, sillä mehän olemme täällä sotiaksemme.

Täällä tapeltu pikkuhiljaa. Toissapäivänäkin teiltiin n. 300 ryssää, jotka votkan voimalla yrittivät rynnistää. Minulla ei ole toistaiseksi ollut hommia omalla alallani. Toivottavasti ryssä ei alkaa kaasua käyttämään.

Minulla onkin täällä villatavaraa niin paljon, ettei lisää tarvitse lähettää. Arkku on aivan täynnä tavaraa, niin ettei enempää juuri mahdu. Jouppilan Pertin paketit menivät myös perille ja terveenä hän kuuluu olevan.

Jokohan Maunollekin tulee lähtö, kun jo 1898 ikäluokkakin kutsutaan palvelukseen. Hankalaksihan talon työt silloin käyvät, mutta eihän sitä voi auttaa.

Vieläkö Paavo on Porissa ja Ilmari Kuopiossa? Miten pahasti Seinäjoki on hajalla? Rovaniemen osuuskaupasta on 31.1. lähetetty Maunon osoitteella mk 2.942,20 ilmoita kun saat ne. Terveisin Aatto Er P 25 Kpk 17

Aatto kirjoittaa kortin Maunolle kotiosoitteella 9.1.1940

Kirjeet olivat menneet Sirkan ja Maunon kanssa ristiin, ja Aatto oli jo saanut kenkäasian "tallukkaat" järjestykseen. Eli ei tarvitse niitä enää lähettää. Sitten Aatto kyseli olisiko saatavilla tukanleikkuukonetta, jolla voisi myös partaa lyhentää niin "se olisi tervetullut kapine." Er P 25 Kpk 17.

Aallon patteriston tueksi saadaan raskaspatteristo 5. Ryhmä Aaltoon kuuluva 2 patteri asettuu aseisiin metsään Tikansaaren länsipuolelle ja 3 patteri Sakkolan lentokentän koillispuolelle.

Tammikuun kovina pakkaspäivinä 16–17 pv, jolloin pakkasta oli -44 astetta, ammuttiin ahkerasti vihollisten majapaikkoja, joissa pidettiin valkeaa päivälläkin ja niitä oli helppo tähyttää.

Vihollisen toiminta jäätyy täysin koko tammikuun ajaksi.

Helmikuun alussa alkaa uusi rynnistys.

Ensimmäinen tuliryöppy tulee 5 patteriin helmikuun 7–8 pv, mutta varsinainen vihollisen hyökkäys suuntautuu Muolaanjärven ja Vuoksen väliselle alueelle, jossa suomalaiset joukot joutuvat peräytymään valtavan vyöryn edestä.

Aallon asemissa taistelu oli hyvin vähäistä Taipaleenjokea lukuun ottamatta.

Helmikuun 26 pv tulee käsky siirtyä uusiin aseisiin ja 200 miestä ja yli 100 hevosta siirtää patterit Uusikylään, josta on tiedusteltu uudet asemat, joista olisi tarkoitus ampua sivusta tulta Salmenkaita-maastoon ja siirtyä pian uudestaan 5–6 km luoteeseen Ventelän maastoon. Vuosalmen rintama muotoutuu ilman etukäteissuunnittelua, eikä asemissa ole juurikaan mitään suojaa tai korsuja. Niiden kaivamiselle tulee kiire, kun vihollisen tykkituli alkaa asemia vastaan jo seuraavana päivänä.

Ilmari ylennetään alikersantiksi 26.1.1940 yksikkö JR 67. Vuoden 1940 taistelupaikkoina kantakortissa mainitaan Ylä-Somme, Honkaniemi, Tammisuo, Kärstilänjärvi.

"Poimintoja rykmentin sotapäiväkirjasta"

Ilmarin joukko-osasto lähtee rintamalle 8.2. Värtsilän kautta Koverovaaralle jossa reservissä 12-13.2. Sitten Talista 15.2 marssi Karhusuolle ja sieltä ensimmäiseen taisteluun Ylä-Sommeen alueelle 19-20.2.1940.

"19.2.40 III/JR 10 komentaja ilmoitti, että venäläiset olivat uudelleen onnistuneet miehittää Yläsommeen kylän eteläpuoleiset taloryhmät. Divisioonasta tuli käsky, että III/JR 67 hyökkää ja ottaa haltuunsa ja pitää taloryhmät.

Hyökkäys alkoi 14.45. Taistelu jatkui koko päivän ja iltaan mennessä oli saavutettu "Paakkanen" taloryhmä.

20.2. tuli Sommeen lohkon komentajan eversti Heinrichin käs-



Ilmarin yksikön tykistöä

ky, että JR 67 vaihtaa 2 pataljoonalla III/JR 10:n Ylä-Sommeen lohkolla. Aamusta saakka on III/JR 67 ollut taistelussa Ylä-Sommeen kylässä.

22.2.40 klo 14 Saapui 5.D:n käsky: JR 67 alistettiin 5.D:lle sekä yksi pataljoona sai käskyn lähteä Ylä-Sommeen idänpuoleiseen maastoon. Tehtävään määrättiin I Pataljoona (pataljoona Pirhonen). Iltapäivällä lähti II/67 marssille määräpaikkaansa. Maj. Liusvaara sai käskyn irroittaa III P taistelusta ja siirtyä Satulakankaan maastoon. Miehistölle annettu määräys kaivaa teltat maahan.

23.2. Sää pilvinen, tykistötulta. Saatiin tieto kapt. Pirhoselta, että II/JR67 oli vallannut takaisin Arosuon. III/JR 67 edelleen reservissä Satulakankaalla. 24.2. klo 10.30 Määräys 5.DE:stä, että II/JR 67 oltava lähtövalmis heti Pienmäki – Pellonmäki suuntaan. Klo 14.35 Ilm. Patl. Pirhoselta, että tappioista johtuen Krh.J oli tullut toimintakyvyttömäksi.

28.2.40 Yöllä sai rykm. komentaja 5 D:stä käskyn, jonka mukaan I/JR 67 sai irtaantua ja RE lähti myös Luurinmäestä ja siirtyi aamuun mennessä Kärstinjärven länsipuolelle majoittuen Koivikkohoviin. Aamulla saapuivat II/JR 67 Arosuon maastosta ja I/JR 67 Näykkijärven-Ryövärsuon maastosta majoittuen II P Mustalahden kylään ja I P Tetrisuon maastoon. Iltapäivällä suoritti R:n komentaja maastotiedustelun tulevalla puolustuslohkolla. 29.2. Jo yöllä aloitettiin asemien varustelutyöt.”

Näissä asemissa Viipurin koillispuolelle Kärstilänjärven maastossa taisellaan 2.3–12.3, kunnes tulee aselepo.

Siirtoväen laskelma tammikuulta: Kotoa annettu mukaan 706,50, Osuuskaupasta 457,60, maidosta 120 mk ja valo, lämpö ja vuokra 400.- = 1.680 mk.

Vapaan huollon puita kökkään: Sameli Mattila ½ syltä, Matti Mäenpää ½ syltä, Niilo Haapamäki ½ syltä, Eeli Mäenpää ½ syltä.

Siirtoväen lehmille heiniä 8/2–40 350 kg. Pitäisi kestää 3 kgx6 = 18 kg päivässä eli 26 päiväksi lehmille.

Siirtoväen lehmistä 6/12 -30/1 1.465.- Siirtoväestä tammikuu 1.813,50 = 3.278,50 mk. 6 kpl lehmiä 330 vuorokautta á 3.50 ja 3 hiehoa 124 vrk á 2,50.

Salmon Syrjälä 13/2–40 Sianporsas 125.-, pahnakuorma 40.-, puista 100.- vehnän siementä keväällä 25 kg á 2,15 kaikki yhteensä 318 mk. Antanut 40 lyhdettä pitkiä olkia 40.- 11 kuormaa sontaa á 20.- = 260 jäi velkaa 58 mk.

Muistikirjassa 12/ 1939–14/2 1940 n 2 kk jakso

Myllystä tuli 6.100 mk. Talous 1.340, Mauno 195 (lakki 95) Paavo 600 (lisäksi vaatteita partakone ym. 198.-) Aatto 170,

Suoma 700.-, Sirkka 248.-. Merkintä Kaisulta 500 mk, Yhteensä 1.627 mk/ kk (580 €).

Merkintöjä edellä olevien lisäksi mm: alusvaatteita, lankoja ym. 279.-, Joululahjoja 318 mk. Sähkölamppu maksoi 6,50 ja soijasäkki 225 mk.

Paavo kirjoittaa Maunolle 14.2.1940

V.R. Kiitos kirjeestä. Nyt tuli sitten sinunkin vuorosi lähteä, tiedän siitä, kun täällä ilmestyi nuo käskyt seinään. Kuinkas siellä sitten asiat järjestyvät, kun sunkin pitää lähteä, minunkin on täällä ollut helpompi olla, kun sinä oot ollut sielä kotona, jottei ole tarvinnut murehtia kotoasioita.

Se oli sittenkin tosi se Sampan (Sameli Mattila) kaatuminen, on se toisiaankin kova paikka Selmille, kun jäi vielä niin suuri perhekin. Minä yritin lomaa, jotta olisi päässyt hautajaisiin, mutta ei pääsnyt, ne ovat niin lujassa lomat täällä, olisi pitänyt olla todistukset sieltä, mutta milläs ne niin pienes aijas saa, kun tuo postikin kulkee niin hitaasti.

Tänne ne kahdeksan miehet (1898 syntyneet) kans tulivat muun muassa Mäki ja Laitilan Artturi. Kuinkas sielä muuten jaksetaan, onko pysytty terveinä, onkos Ilmarista ja Aatolta mitään kuulunut.

Vai on Ilmarin pitänyt lähteä rintamalle. Kyllähän sielä tietysti on huonommat oltavat, mutta onhan Ilmarilla mukava virka (kirjuri), jotta kyllä siinä aina pärjää.

Tupakkia tänne sais kyllä lähettää, kun täällä ei saa mistään muuta, kun sen mitä valtiolta saa. Muuta en minä tällä kertaa muista. Jos minä saisin Ilmarin osotteen. Kirjoita sitten, minne joudut, jos tämä kirje ehtii sinne ennen kuin lähdet. Enempää en ehdi, kun pitää mennä harjoituksiin.

Paljon terveisiä Teille kaikille Paavo. Tikka V.K. / 3 KpK 16

Kantakortti kertoo Maunon menneen 15/2–17/4–40 Sissi P 4:ssä ja Sissi P 3:ssa (reservinharjoitus)

Saapunut 15/2 1940 Jv.koulu.k. 2 tuntolevy 1034711 taistelupaikan kohdalla Saarijärvi, eli myöskään Mauno ei ehtinyt talvisodan ratkaisutaisteluun, mutta vapautuminen on samaan aikaan kuin Aallon patteriston.

Sirkka liittyy Lottajärjestöön, on 7/8 luokalla oppikoulussa, siviilitoimi; koululainen.

Maatalousneuvoja U.E. Jauhiainen kirjoittaa maatalousseuran puheenjohtajalle Maunolle 18.2.1940

Lyhyesti kerrotaan sotatilanne ja arkiset askareet rintamalla ja sodan rauhallinen vaihe ja sitten mennään asiaan.

Pyydetään lähettämään kirje päällikölle, jossa todettaisiin neuvojaa tarvittavan siviilitehtävässä ja sama pyyntö on mennyt Yrjö Rannolle eläinvakuutusyhdistyksen asioissa, joten siten voisi saada lomaa ennen kuin yksikön uudelleen järjestely estää lomat melko varmasti.

"ystävyydellä tervehtien U.E. Jauhiainen reservi ko,p. 48 K.m.K kpk 12

Aatto kirjoittaa Äidille 22.2. 1940

Äiti hyvä! Sain Maunolta kortin, jossa hän ilmoitti joutuneensa remmiin hankin. No nyt on sitten koko veljessarja suorittamassa kunniatehtäväänsä. Onhan se ikävää, että talo jää ilman isäntiä, mutta eihän sille mitään mahda. Vaikeahan teidän on siellä tulla toimeen, varsinkin toukotöiden ja kesätöiden aikana, mutta eiköhän sitä apuakin siihen mennessä saada.

Täällä olen voinut hyvin, vaikka on ollut aina -47 asteen pakkasiakin. Tottuohan niihin pakkasiinkin, kun on hyvät varusteet. Teltassa pärjää hyvin tällaisillakin pakkasilla. Toistaiseksi ei ole tarvinnut paljon ulkona liikkua, sillä virkani mukaisia tehtäviä ei ole toistaiseksi ollut. Rintamalla on ollut verraten hiljaista.

Lähetin pari päivää sitten paketin, jossa oli likaisia vaatteita. Niiden pesulla ei ole kiirettä, sillä valtioltakin saa vaatteita. Uusia vaatteita ei täällä nyt tarvitsekaan. Kun lähetätte paketin niin pistäkää mukaan pikkusukset.

Onko Asutusasiainosasto lähettänyt tiilileni Säästöpankkiin tammikuun palkan ja paljonko se oli. Onko lähettämäni 1.500 mk tullut Maunolle. Tekikö Mauno jo minun veroilmoitukseni?

Onko Maunolta, Paavolta ja Ilmarilta tullut tietoja? Mauri on kai Kauhavalla edelleenkin? Kirjoitin Ilmarille ja Paavolle, mutta en ole saanut Ilmarilta vastausta ja Paavon kortti tuli takaisin.

Kirjoitan Paavolle uudella osoitteella.

Aili (kasvattitytär) on pahassa paikassa, mutta eipä taida poiskaan päästä, vaikka haluaisikin. Eilen ja tänään siellä on taas ollut, mutta eiköhän lapinmaan seutu ole säilynyt. Ei kai tämä kerta ollutkaan niin paha kuin ensimmäiset.

Sain Mellan Aililta kortin ja paketin. No niin hyvät voinnit ja terveisiä koko perheelle. Aatto ER.P. 25, Kpk 17.

Ukko Könni kirjoittaa Inkeri ja Sirkka Kuhnalle kortin 1.3.1940

Kiitän sydämellisesti omasta ja morsiameni puolesta onniteluistanne. Toivon menestystä taloon kevättöille. Naisväen ne nyt alkuhun pitää panna. Miehet tulevat sitten vasta myöhemmin keväällä jatkamaan. Parasta vointia toivoo Ukko KPK 16 4910.

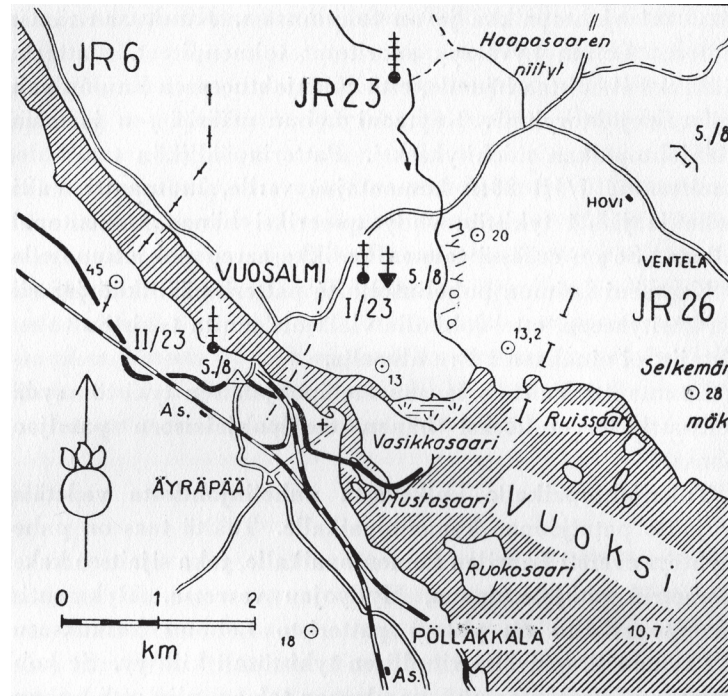
Maaliskuun alun taistelut Vuosalmella, Äyräpäässä ovat sodan hirveimmät. Väsyneet, nälkäiset sotilaamme, joille tykistö ei voinut antaa vähin ammuksin kuin nimellistä tukea alkoivat olla jo murtumassa ylivoimaisen vihollisen edessä, joka oli päättänyt tuhota rintaman tykistöllään ja loppumattomilla ammusvaroillaan.

Vähillä ammuksilla tykistö yritti pitää kurissa pahimmat suorasuuntaus-tykit, joilla oli vahva tuho- mutta myös psykologinen vaikutus puolustajiin. Aallon joukot ovat muiden johdossa Hiidenkankaalla 2 D alaisuudessa, mutta tukevat myös 21 D tykistöä.

10-13.3 alkaa valtava tulivalmistelu vihollisen puolelta. Lentokoneet, joita laskettiin yhdessäkin laivueessa olleen 128 konetta, pommittivat rintamaa hyvässä ja kirkkaassa säässä. Iltapäivällä alkavat patterit ampua sulkua, joka parhaiten kuvaa tilanteen vakavuutta.

Kun kaikki viestiyhteydet ovat jo katkenneet ja uusiin varustamattomiin aseisiin oltiin jo vetäytymässä, tuli paikalle eräs jalkaväen upseeri. Hän kertoo kummallisen uutisen: "On solmittu RAUHA."

Samassa jo tiedetään, että uudeksi rajaksi tulee Uudenkaupungin rauhahan (1721) raja. Siinä meni Viipuri, Käkisalmi ja Sortavala ym.



Joukot lähtivät marssimaan Salonkylän kautta Oravakytöön, jossa oli vielä 100 km luovutettavan alueen puolella, joka ei koskaan ole ollut muiden kuin suomalaisten oma.

Tiurinkylän kautta marssitaan Koniitsaan n 30 km, jossa kaikki talot ovat tungokseen asti täynnä marssijoita, mutta oli silti hyvä majoittua 3 kk korsuelämän jälkeen taas ihmisasunnossa.

Ilmarin yksikön Ktr 67 viimeiseksi taistelupaikaksi merkitään Kärstilänjärvi, jonka sotapäiväkirja kertoo:

28.2.40 Yöllä sai rykm. komentaja 5 D:stä käskyn, jonka mukaan I/JR 67 sai irtaantua ja RE lähti myös Luurinmäestä ja siirtyi aamuun mennessä Kärstilänjärven länsipuolelle majoittuen Koivikkohoviin. Aamulla saapuivat II/JR 67 Arosuon maastosta ja I/JR 67 Näykkijärven-Ryövärinsuon maastosta majoittuen II P Mustalahden kylään ja I P Tetrisuon maastoon. Iltapäivällä suoritti R:n komentaja maastontiedustelun tulevalla puolustuslohkolla. 29.2. jo yöllä aloitettiin asemien varustelutyöt. Sää kirkas, lento-toiminta vilkasta. Asemien varustelutöitä jatketaan. 1.3. Huoltoporras oli siirtynyt Ventelän maastoon. Vilkas lentotoiminta häiritsi päivän kuluessa suuresti varustelutöiden suoritusta.

Paavo siirretään 1.3.1940 9/KTR 13 TKK 5:n osasto Kaarresaloon (9) KTR 13 taistelulähetä.

Emäntä kirjoittaa Maunolle 13/3 1940 osoitteella Alikers. Kpk 28 A 5689
Mauno hyvä! Kiitos kirjeestä, joka tuli tänään. Tämä 13 pv on nyt sellainen kohtalokas päivä Suomen kansalle ja isänmaalle, ettei tahdo järkikään enää pysyä koossa. Tämä tuli niin kuin salama kirkkaalta taivaalta, eikä tällaista loppua olisi odottanut. Mitähän nyt sitten seurannee.

Ei tiedä tuletko saamaan tätä kirjettä, kuinka teitä tästä puolin tullaan siirtämään ja kuljettamaan ehkä pääset piakkoin kotiakin, ainakin kevät töihin.

Loput räisäsläiset tulevat kai, kun ehtii. Sieltä tuli jo Pusan emännän äiti vanhimman pojan kanssa, miehet tulevat perässä, kun ehtii. Kai ne asiat järjestyy, kun aika tulee.

Halot on hakattu, Greis on sen asian hoitanut, niin kuin piti. Pojat luuli, että rangat tulevat tällä viikolla hakatuksi. Ei suinkaan täällä niin hyvin työt käy, kun ne ovat niin kloppimaisia nuo pojat.

Rengon kanssa teimme tässä apulantaostoksia. Hän nimitäin ehdotti, kun sanoi kaupasta loppuvan apulannat. Otin 25

säkkiä kotkafosfaattia. Renko lupasi kirjoittaa sulle niistä.

Voihan joku aika vierähtää ennen kuin sieltä pääset. On ollut monta asiaa mielessä, joista on pitänyt kysyä, vaan jaksa muistaa enkä ajatella, tämä elämä tuntuu niin kamalalta. Minä olen niin vihaa täynnä, että en jaksa edes itkeä.

Eiköhän nämä kotoiset työt mene nyt joiinkin teitä kotiin tulemaan odotellessa.

Hyvin muuten voidaan terveyden puolelta ja terveiset jokainen lähettää. Taitavat osoitteet taas muuttua. Paavo on luultavasti siirretty sen jälkeen, kun hän on kirjoittanut kotiin. Taitaa posti kulkea niin huonosti, ettei hetkeen taida sopia kirjoittakaan. Hyvän voinnin toivotuksella. emäntä.

Ilmarin taistelupaikan Kärstilänjärvi sotapäiväkirja kertoo:

13.3.40 Saapui puhelinsanoma divisioonan esikunnasta: "Jos rauhansopimus mahdollisesti solmittaisiin, tulisi vihollisuudet viipymättä lopettaa ja joukot vetää 1 km siitä, missä ryssät oli 13.3 klo 11". klo 8.34 Puhelinsanoma DE:stä: Rauhansopimus on solmittu. Tarpeelliset käskyt kaikille yksiköille lähetettiin. 11.00 Loppui tulitoiminta. Vain joitakin laukauksia kuului sieltä täältä. Joukkomme vedettiin heti 1 km päähän ryssästä. Illalla siirtyi Rykm.E Laihalammelta Ventelään."

Korkia-aholla oltiin 16.3 ja marssittiin Kaupiaisiin 17-19.3 ja edelleen Kouvolaan 20-21.3. Joukkojen kotiuttaminen 23.3. Ilmari tosin vasta 3.5.1940, komennus kesti liki 7 kk.

Veljeksistä Ilmari yksikkö oli kaikkein kovimmissa paikoissa talvisodassa, joskin kirjurin asemat eivät olleet aivan eturintamassa. Samoin oli tilanne Aaton kanssa ja Paavo ja Mauno eivät ehtineet varsinaisiin taisteluihin lainkaan ja Mauri oli huoltotehtävissä lähinnä Kauhavalla kaukana rintamalta – kaikki pääsivät siis terveinä takaisin siviiliin.

Aatto kirjoittaa kortin 15.3.1940

Hyvä kotiväki!

Taistelumme on nyt siis tällä kertaa päättynyt, mutta ehdoilla, joita ei tahdo jaksaa käsittää. Ei tätä voi muuten käsittää kuin Jumalan rankaisuna kansamme eripuraisuuden ja rikkinaisuuden takia. Ottakaamme siitä oppia ja tehkäämme työme entistä voimaperäisemmin ja entistä paremmassa yhteisymmärryksessä.

En tiedä vielä koska meidät lasketaan siviiliin, mutta kotona aijon käydä ennen työn aloittamista. Lähettäkää sitä varten mk 1.000.- Monin terveisin Aatto kpk 17 6870

Ilmajokisten Aallon patteriston viime vaihe talvisodassa.

17.3 siirrytään uuden rajan taakse Immolan lentorykmentin uudenaikaisiin kasarmeihin. Täällä ajetaan taas asemiin, nyt puolustamaan uutta rajaa.

Ensimmäiset reserviläiset kotiutetaan 21.4 ja toukokuun loppuun lähes kaikki olivat jo päässeet siviiliin. Aalto kotiutuu heinäkuun loppupuolella.

Korpr. Urho Börkman lähettää kortin koskenkorvalaisille 21.3 (Saarakkalan tyttären mies?)

Kiitos kortistanne ja terveisistä. Rauha on maassa. Ei olisi luultu, että näin raskas rauha meitä kohtasi. Kovat ovat nyt ajat edessämme, mutta Suomi on noussut ennenkin tuhkasta ja uskon, että me kestämmme nytkin. Ei löytynyt montakaan iloista poikaa joukostamme silloin kun rauhan ehdot kuulimme, tuntui silloin turhalta kaikki uhraukset, mutta nyt kun olemme kuulleet sotamarsalkkamme päiväskyn tiedämme, että näin on paras. Nyt odotamme kotiin pääsyä, vaikka luulen, että se vielä kestää. Terveisiä sinne Aatolle ja Ainolle ym. talonväelle, Sirkalle myös paljon terveisitä.

Muutamme taas pian johonkin korpeen mihin ei aurinko eikä kuu luo loistettaan. Voikaa hyvin Urho (nimi epävarma) Kpk 27 7716 (leima III/KTR 8 Esikunta)

Emäntä kirjoittaa Maunolle 1.4.1940

Olen kovasti odottanut jotain tietoja sieltä päin, vaan ei ole kuulunut. Oletko saanut mitään kirjettä täältä? Kaksi kertaa olen kirjoittanut. Tuntuu kun sinne päin olisi huono yhteys. Ymmärtää kyllä, että siellä on sonka pitkin linjaa. Harmittaa, jos sinne jäi yksityistä omaisuutta kovin paljon. Kuinka armeijan omaisuuden ja varastojen laita lienee. Niitäkin mun on tässä pitänyt muurehtia, vaikka ei siitä mitään apua ole ollut. Niin Arvon vuoro tuli. Onni sai jäädä toistaiseksi, niin kun oli sanottu. Varven Jaakon puolesta en minä mitään tehnytkään, kun et käsenytkään. Se

menee myös. Minä olen pääni ympäri tuumannut kuinka tehdä. Viinamäen Arvin puoleen käännyn, kun hänen ei tarvitse tällä tiedolla mennä. Hän lupasi tulla toistaiseksi. Hän nyt tietää vähäsen talon meininkiä ja ohjaa paremmin nuota nuorimpia. Haapalan Yrjö on luvannut hommata sua kylvön ajaksi kotia. Valtion halon hakkuut ovat vielä kesken, kun metsässä on niin paljon lunta, ettei siellä ole voitu tehdä paljon mitään. Omat halot tulee ajetuksi parin päivän kuluttua.

Paavosta emme ole saaneet mitään tietoja sen kun sitä vietiin rintamalle. Viimeinen kortti, jonka se kirjoitti, on päivätty 2/3. Kirjoitimme kortin heti samana päivänä, kun se tuli, mutta taksaisin tuli, eikä meillä ole nyt toista osoitetta. Havuselan Jussi

oli kotona pääsiäisenä yhden päivän, en tavannut sitä, mutta Elina sanoi, ettei ne ole olleet enää yhdessä pitkiin aikoihin. En tiedä pitääkö ruveta ottamaan siitä selkoa.

Kova talvi on ollut loppuun asti, nyt on vasta ensimmäinen kevätpäivä ja kovasti sulattaa. Ylitalon vanha emäntä on kuollut ja haudataan keski-
viikkona.

Jos tulet sellaiseen paikkaan, että voit soittaa olisi hyvä, jos sulla on siihen tilaisuus. Muuten voidaan tavallisesti. Ilmari on

Kouvolan seudulla. Aatto ei ole hetkeen kirjoittanut osoite sama. Kirjoita nyt pian. Monet terveiset täältä kaikilta. emäntä

Paavo kirjoittaa Kokemäeltä 2.4. 1940

"Rakkaat kotolaiset

Terveisiä täältä satakunnasta. Täällähän me vielä ollaan. Ei ole tullut kirjoiteltua, kun olen odottanut, jotta pääsisi lomalle, mutta lujahan se ottaa, kun ei ole päteviä todistuksia. En tiedä kuinka kauan täällä pitää vielä olla, kun se nahka rauhakin siinä tuli. Mi-



**Ilmarin perhe oli Koskenkorvalla ja tässä Kalevi on hevoshommis-
sa, ajoi mm. vettä joesta, kun kaivo kuivui ja takana tehtaanjohtajan
talotyömaa tauolla.**

täs sinne kotiin kuuluu, ovatko kaikki pysyneet terveinä. Onko Maunolta, Ilmarilta ja Aatolta mitään kuulunut, en ole saanut sieltä mitään tietoja, Maurilta sain kirjeen.

Kuinkas sielä työt luistavat onko Mattilan Arvon pitänyt mennä väkeen, kuinkas Myllärin laita on ovatko ne joutuneet. Vieläkö siirtoväkeä on tullut lisää, onko meille tullu. Kirjoittakaa nyt sieltä mitä sieltä kuulu, jos sielä tarvitaas, niin pitää hommata pätevä todistus ja lähettää tänne niin vois saada paremmin loma. On täällä kyläpaikkojakin, olen käynyt täällä entisen Lauroselan Lahjan työnä, terveisiä vain siltä. Pitää lähteä tästä kolmen päivän reissulle maastoon harjoituksiin, niin jotta harjoitellaan vaan kovasti. Eipähän tässä nyt ehdi enempää, pitää mennä pakkaamaan tavaroitaan. Paljon terveisiä teille kaikille Paavo”

Katri saa kirjeen rintamalta 5.4.40 (sotasensuuri on kirjeen lukenut) Neiti Katri Koskenkorva ? (kuollut -34, Sirkka ?)
”Kun minun ja Maunon tiet erkani toistaiseksi, otin hänen tavaroitaan kuljetettavaksi, kun olen hevosmies. Nyt laitoin ne Joensuussa junaan, että ne tulevat sinne jonkun ajan kuluttua.



Sodasta huolimatta kotirintamalla lumesta osatiin riemuuta. Eeva-Liisa, Kalevi ja Sirkka



Hänen on 1 peitehuopa ja se harmaa paperilaatikko, siinä on teidän nimi päällä. Kaikki muut on minun. Pyydän, että te laittaisitte ne minun kampeet pussiin ja lähettäisitte edelleen osoite Rouva Ilmi Sillanpää Teuva Riippi.

Maunolta terveiset hän joutui marssimaan 25 km, joten hän kevensi pakkaustaan.”

Maunon muistiinpanoja kotijoukoille: Alinen /tännimmäinen aitta ylhäällä laarissa Louhi-ohraa siementä varten lajiteltava n. 20 hl. Alhaalla ruista, ei myytäväksi.

Ylinen aitta /tuonninmainen, oikeassa laarissa sopuvehnää siemeneksi ja kotikäyttöön. Lajiteltava. Vasemmassa timantivehnää, lajiteltu siemeneksi. Ylhäällä laarissa kuorimaan käytettyä ohraa joko syömä tai elukoille ja 5 sakkia ohraa keitto- tai leipäjauhoiksi. Keskinen aitta oikealla olevassa laarissa kultasadekauraa siemeneksi, lajiteltava, vasemmalla olevassa tammikauraa siemeneksi, lajiteltava. Kuivaus riihessä, alhaalla syöttökauraa.

Aatto kirjoittaa 5.4.1940

Hyvä kotiväki!

Kiitokset kirjeestä! Taidattepa odotella meitä kotiin joka päivä, mutta luullakseni turhaan. Menee vielä melko pitkä aika ennen kuin täällä viimeisetkin miehet ovat kotonaan. Minä luultavasti joudun olemaan melko myöhään, sillä tämä neljän ikäluokan vapauttaminen ei luultavasti koske upseereja. Lomaakaan en aijo anoa ennenkuin joku pojista on kotona, että saan keskus-

tella rintamakokemuksistakin. Vaikeaa loman saanti onkin upseereille.

Onko pojista kuulunut viime aikoina? Heillä onkin varmaan ollut niin kova kiire siirron aikana, etteivät varmaankaan ehtineet kirjoittaa.

Mitenkäs siellä talon asiat luistaa? Onko tullut evakkoja lisää? Me olemme saaneet tänne ruotsalaisia tehdastaloja, joihin esikuntamme pääsi muuttamaan. Niissä onkin niin rauhan aikana mukava asua. On valoisaa ja puhdasta. Yksi epä mukavuus vain on olemassa, nim. petin kovuus, joskin siihen on saanut jo tottua sodan alusta alkaen. Viitsisittekö te laittaa tuollaisen 6 dm leveän ja 2 m pituisen olkimaton, siis samaan tapaan tehdyn kuin lavamatto. Olisihan vähän mukavampi sellaisella nukkua. Voisihan sinne sisään kääriä jotain syötävääkin. Kirjoitan taas, kun sattuu asiaa. Terveisin Aatto Kpk 17 6870.

Mauno kirjoittaa Eno Saurinki 12/4 1940

Rakkaat kotolaiset!
Kiitos kirjeistänne, sain toissa päivänä 4 kirjettä yhtä aikaa sieltäpäin, emännältä 2, Suomalta yhden, samoin Rengolta. Ette usko miten hauskaa oli saada sieltä tietoja. Eikö Paavosta ole vielä kukaan kuulunut mitään? Teidän pitää selvittää missä mies menee.”

Ikäluokan vapauttamisesta oli annettu määräys, mutta mitään ei tapahdu. Mauno kyseli onko muita päässyt pois, että voisi valitusteitse hakea vapautusta ja lomaa. Haapalan Yrjöä huudettiin avuksi.

”Nähtävästi tuo Norjan vesillä ja maalla tapahtuneet asiat kait tämän viivytyksen ovat aikaansaaneet. Tottapa edes kylvönteolle päästävät, muutenhan tässä kuollaan nälkään. Muuten olen voinut hyvin, vaikka on kuukausi koluttu kaiken maailman

sydänmaita, asuttu teltoissa ja joskus talon tapaisissakin. Kyllä tämä oleileminen rupeaa vähitellen kyllästyttämään, mutta min-käs mahtaa.”

Sitten kysellään vointeja ja onko Arvista ollut apua, kun talossa ollut ennenkin töissä. Jos tilanne vaatii, ottakaa vain muitakin töihin. Posti viipyy 10-11 pv. Mauno epäili, ettei hänen kirjeensä ole tulleet perille.

Mauno kehoitti kysymään olkia naapureista ja ilmoitti ettei ole yhtään antaa viljasta pakko-ottoon, muuten ei riitä omaan käyttöön eikä siemeneksi, kun on jo syksyllä kaikki liikenevä myyty



Seuraavat kuvat lienevät talvisodan jälkeen, kun rakennusmestari Greis on kuvissa. Vasemmalta Paavo, Inkeri, Sirkka, Tuulikki, Eeva-Liisa, Mauri, Suoma, Ilmari, Kaisu, Kalevi ja Arvo Greis. Tästä ryhmästä on myös muita versioita.

Hevosissa oli ollut pääntautia ja Mauno neuvoi: "Oletteko Esaa koettaneet, tapaa sen lääkkeitä välistä auttaa. Porsaat on paras myydä. Onpas kivaa, kun lehmät lypsää hyvin ja ovat terveitä. Antakaa rehuja vain niin paljon, että varmasti riittää ke-
sään asti."

Halonhakkuu- ja metsäasiaa hoitaa rakennusmestari Greis ja Mauno sanoo, että viljan lajittelun voi jättää, eikähän tästä kuukauden sisällä päästä pois.

Mauno kysyy: "Ei suinkaan Ilmarikaan ole päässyt virkaansa hoitamaan. Aaton osoitetta ei ole ja Paavon osoitetta toivotaan heti, kun sen saatte selville. Mauno osoite K.p.K 28 p 2193."

Paavo kirjoittaa kotiin Suomalle tai Sirkalle 14.4. 1940

"Kiitos paljon kirjeestäsi, sain sen pari päivää sitten. Eipä ole tullu tässä liika usein kirjoitettua, mutta kun tämä on ollut sellaista odotuksen aikaa, että ei tiedä pääseekö täältä pois vai pitääkö olla. Onko se kirje tullut perille, jonka kirjoitin sun osotteellasi, kun ei ole kuulunut vastausta. Aika vain pakkaa tulla täällä pitkäksi, kun ei jo pääse kotiin, kun sieläkin kipiästi tarvitaan. Onko Mauno tullu vielä kotiin, onko se kirjoittanut mitään, entäs Ilmarilta ja Aatolta ovatko lomalle päässeet käymään.

Mitenkäs sielä muuten menee, ovatko kaikki pysyneet terveisinä. Kai on sieltä niin miehet menneet vähiin. Kuinkas te sielä nyt pärjätte. Kai niitä toisia tilalle saa. Kylläpä on sitten väki lisääntynyt, oletko tuonut meidän vaatteet ja muut tavarat pois sieltä. (Puutarhatalon poikien huoneesta, jonne otettu evakkoja?) Vieläkö se mestari on meillä vai onko muuttanut muualle asumaan. (viina-
tehtaan rakentaja)

Me majailemme täällä Järilän Seuran talolla Kokemäen pitäjässä.

Talo joutui alkutaipaleellaan sotien aikaan toimimaan majoituspaikkana siirtoväelle ja reserviläisille. Jatkosodan aikana talossa toimi koulutuskeskus, josta miehet siirtyivät rintamalle. Tänä aikana hävisi seuran arkisto, kerätyt museoesineet, valokuvat, n.250 nidosta käsittävä kirjasto ja esirippu. Näyttämön esiripun kohtalona oli joutua jalkaräteiksi sota-aikana.

Olimme valmiit lähtemään rintamalle, mutta tuli rauha väliin, niin jotta ei päässyt sinne sitten ollenkaan. Tästä on seitsemän kilometriä kirkonkylään, jossa sen Suvannon rouvan talo on. Olen käynyt sielä, kovasti oli komiat huoneet ja kaunis talo. Kyse-
li sustakin oletko lottahommissa. Tämä on muuten kovasti vaurasta paikkakuntaa ja mahtavan näköisiä taloja, lotilla on tässä lähellä kahvila, josta saa ostaa kahvia.

Jalat täällä tahtoo kastua, kun ei ole kummikenkiä joukossa, kun sinä viitsisit lähettää ne tänne ja sitten sen suojeluskuntalakin, ne kengät jäi sinne toiselle puolen, ne ovat sellaiset jatsarimalliset perät.

Maunolla on pienemmät, kun mun, kyllä Mauno tietää, jos se on jo kotona, lakki on 40 numeron ja voisihan siihen laittaa jotain muutakin hyvää. Sais täältä lomaakin, kun hommaasit kunnan esimiehellä sellaisen todistuksen, jossa ilmenisi, että pitää tulla kotiin tekemään viljelyssuunnitelmia sekä muuten asioita järjestämään. Mutta jos Mauno on tullut kotiin, niin ei sitten tarvitse. Voin päästä hyvinkin pian pois täältä, jos ei nuo Norjan taistelut vaikuta, että pitävät pidemmän ajan täällä. Lähetä nyt ainakin se paketti heti, kun saat tämän kirjeen.

Kuinkas rehut piisaa lehmille onko pitänyt valtiolle luovuttaa heiniä, vieläkö evakoitujen lehmiä on. Kirjoita nyt pian, jos et ole vielä ehtinyt kirjoittaa. Paljon terveisiä teille kaikille Paavo Kpk 16 61/4915"

Maunon ja Paavon kirjeissä mainitut Norjan taistelut saattoivat tar-



Muihin verraten myös tämä on talvisodan jälkeisen kevään kuvia ja asepuvut puettu kaikille kuvausta varten. Mauno tuli Rovaniemeltä, joten karvalakki vielä päässä.

koittaa Narvikin taistelua, jotka käytiin Saksan ja liittoutuneiden välillä 9. huhtikuuta – 8. kesäkuuta 1940 Narvikin sataman ja sen ympäristön hallinnasta. Syynä alueesta käytyihin taisteluihin oli Narvikiin Kiirunasta Ruotsista tuleva junarata ja satama, joka aina sulana mahdollisti ympäri vuoden rautamalmin kuljetuksen edelleen. Vaikka Saksa kärsi merkittäviä tappioita merellä ja sen joukot työnnettiin lähelle Ruotsin rajaa, se lopulta sai hallintaansa koko Narvikin. Syynä tähän oli liittoutuneiden Ranskan taisteluissa kärsimä tappio ja sitä seurannut Ranskan antautuminen kesäkuussa 1940.

Mauno kirjoittaa Likellä Kemiä junassa 14.4. 1940

R.K. Oli oikein mukava, kun sain soitetuksi kotiin. Vaikea kirjoittaa junan kulkiessa, joten vain vähäsen. Pyytää Otto Raitiota arvioimaan rehut ja tekemään ruokintasuunnitelma loppuajaksi. Hän sen tekee varmasti mielellään. Kun täältä on vaikeaa saada lomaa tai päästä pois, niin jos on tiedossa, että traktorinajat pääsevät pois, olisi parasta, kun sieltä päin yrittäisi minua täältä pois.

Joukko-osasto, jossa olen, on Sissi P.3. 4 esk. ja Kemijärvelle olemme menossa. Postiosotteen kyllä ilmoitan, kun saavumme perille. Tuskin yllä olevalla osoitteella uskaltaa kirjoittaa, mutta tiedätte kumminkin missä olen, jotta voitte toimia. Eihän sitä tiedä kuinka kauan tuo Norjan jupakka kestää ja pitävät sen takia varmuuden vuoksi. Päästetään pois, kuinka sattuu eikä yhtään



Kuva kuten edellä, Greis on kuvan ottaja ja Maunokin päässyt mukaa, joten kaikki kuvat ovat varmaan samalta päivältä eli toukokuun alkupäivinä kun Ilmari vapautetaan viimeiseksi 3.5, mutta on voinut olla lomallakin? Aatto tulee vielä myöhemmin.

ole merkitystä sillä, että on maanviljelijä.

Aaton osoite on minulta hukkunut, joten annatteko sen, että pääsen yhteyteen hänen kanssaan. Monet terveiset kaikille Mauno

Mauno kotiutetaan 17.4.1940. Palvelus aika 2 kk. Rovaniemellä 18.4.40 annetaan komennustodistus Alikersantti Mauno Koskenkorvalle (Sissi P.3.) ilmoittautua pitää Ilmajoen sotilas- ja poliisiviranomaiselle. Vapautuspaperit lähetetään myöhemmin. Lomakkeen alaosassa leima Ilmajoen Suojeluskunta 25.4.40 klo 13.00. Lakeuden Sissipataljoona 3 sotaretki (kirjallisuuden mukaan) talvisodassa päättynyt 15.3. joten tämä vaihe missä Mauno viedään Kemijärvelle ja heti kotiutetaan, jää epäselväksi. Mutta nopea oli muutos, kun 4 päivässä vapautus koittaa. Narvan tilanne on helpottunut?

Aatto kirjoittaa kortin Sirkalle 18.4.1940

Kiitettiin paketista ja kirjeistä. "Paavo pääsee pian kotiin ja eikähän Maunokin ole jo pian vuorossa. Olisi mukava nähdä Mauno täällä, mutta kun en tiedä hänen joukko-osastoaan ja kenttäpostiosoitetta, on häntä mahdoton löytää." Aatto pyytää Sirkkaa kertomaan Maunon osoitteen, josta ohje: "Hän voisi soittaa seuraavien keskustien kautta: Ensin Vastus, sieltä Koutaan, Koudasta Laaksoon ja Laaksosta Aitaan, josta minut sitten tapaa. Hän ei varmaankaan ole aivan samalla sunnalla, mutta kuitenkin niin lähellä, että voisin päästä tapaamaan. Kirjoitappa heti. Minun pääsystäni ei ole vielä tietoa, mutta pääsen kai sitten kun Asutusiain osasto tarvitsee.

Jouppilan Pertin mukana lähetettyä pakettia ei ole kuulunut, eikä hän varmaan itse voi sitä tuodakaan. Kirjoitappa hänelle osoitteeni, että hän lähettää kenttäpostia. Syd. terveiset kaikille Aatto.

Aaton kantakortti kertoo, että hänet on siirretty 10/4–28/4 II / Jr 31, joka osasto taisteli Karjalan kannaksen eteläisellä lohkolla ja siirto saattaa tarkoittaa tämän osaston kotiuttamistoimia ja Aatto pääsee myös pois varsin pian näiden kirjeiden kirjoittamisen jälkeen.

Jouppilan Pertti oli Säästöpankin hallituksen puheenjohtaja, kun menin sinne töihin ja hän muisteli Sirkkaa lämmöllä ja kannusti minua tilan viljelyssä ja varmisti sen rahoituksen. Näin nämä asiat ja tuttavuudet kiertää vuosikymmenien takaa!

Aatto lähettää kortin Emäntä Inkeri Kuhnalle 20.4. 1940

Kiitettiin kirjeestä ja rahasta, joka oli lähetetty suoraan Alavuden Säästöpankkiin, jonka vastakirja oli Maunolla ja siitä pitäisi katsoa onko asutustoimiston palkka tullut ja lähettää rahaa lainamaksuun.

Ei ollut tietoa poispääsystä eikä lomasta. ”Paavo varmaankin pääsee pian pois ja ehkä Maunokin. Mikä on poikien kenttäpostiosoite, Saiko Sirkka korttini? Monin terveisin Aatto res.luutn. AK kpk 17 6870.

Paavo kotiutetaan, ikäluokan yleinen vapautus, 22.4.1940. Palvelusaika 4 kk.

Aatto lomaut. toistaiseksi 28.4.40 palvelusaika 6 kk 20 pv.

Ilmari kotiut. toistaiseksi 3.5. 1940 palvelusaika 6 kk 20 pv

Elokuussa Ilmari on saanut asuntoasiat uudelleen kuntoon ja perhe muuttaa takaisin lisalmeen. Kalevi jo koulun alkamisen vuoksi aikaisemmin. Perheen tragediasta kertoo Ilmari muistelmissaan:

”Perheemme lisääntyi yhdellä jäsenellä. Toinen tyttäreemme Marja-Elina syntyi 12.8, mutta suureksi suruksemme hänet otettiin pois luotamme elokuun 13 pv, elettyään ainoastaan yhden päivän. Ruumiinsiunauksen toimitti silloinen kappalainen Ilmajoella Armo von Essen. Kokoonnuttiin vaimoni sisaren Ainon ja hänen miehensä Eino Haaviston luona, vaimoni syntymäkodissa.”

Kalevi ei päässyt paikalle koulun ja pitkän matkan vuoksi ja Kaisu oli vielä sairaalassa. Pitkän poissaolon ja surujen jälkeen perhe oli taas koossa.

Maunon sotaretken ajan emäntä hoiti kassaa, sen kirjanpitoa ei ole tallella. Mauno jatkoi kirjanpitoa 20/4 ja tämä vihko yltää 10/7 1940 asti n. 3 kk

Myllystä Onni tilitti 1.700 ja Arvo palattuaan sodasta 2.000 mk. Talouteen meni 1.850 emännälle maksettiin kirjanpidosta 500 mk, Mauno 650, Paavo 380, Suoma 220 ja lisäksi Korpilahdelle mennessä 400 mk, Sirkka 200 ja Kalevi 20 mk. Yht. 4.250 1.416 mk/ kk (420 €/kk).

Korjaus- ja palkkamerkinnot vuoden yhteenvedossa, vielä kumipyöräkäräryjen renkaiden etsintää tehtiin Helsingistä saakka ja korjaukset maksoivat yli 800 mk. Traktoria laitettiin taas kuntoon 250 mk:lla ja mobileöljy maksoi 16 mk/litra ja petroli 4,24 mk/kg ja bensa 5,95 mk / litra. (1.90 €/l)

Aatto kirjoittaa Rovaniemeltä 1.10.1940

Mauno oli hoitanut Aaton vanhenneen velkakirjan uusinnan: ”Olipa ihme, että tyytyivät niin vaatimattomiin takauksiin.”

Aatto on kuullut uutisia rauhan taustoista ja tuumaa, että ehkä sittenkin oli parempi näin. ”Ainoa mahdollisuutemme selviytyä on pitää yllä hyvät suhteet täällä olevien ja heidän isäntiensä kanssa. Emmepä tässä tilanteessa voi muuta kuin odotella mitä tuleman pitää.”

Työt jatkuvat Aatolla ennallaan ja sateet olivat heikentäneet viljan laatua, kun lyhteet joutuivat olemaan sateessa kovin kauan.

”Mitens siellä on elot saatu majaan ja puintityöt sujumaan? Onko sähkö kyllä riittänyt, kun petrolimootorit tietenkin seisoivat.”

”Vieläkö Mauri on entisessä paikassaan, täällä on paljon hänen ammattikavereitaan, mutta ilman kalustoa.”

Tavaran puute voi meillä aina vain tiukentua, mutta on siitä ainakin se hyöty, että opitaan säästämään ja käyttämään kaikki jätteet hyväksi, jossa taidossa meillä on ”vierailtamme” paljon oppimista. *(Karjalaisilta evakoilta)*

Hyvät varusteet heillä on ja on varmaankin juuri tuon säästäväisyyden ansiota. On osattu säästää siinä missä on voitu ja tuhlattu siinä missä se on ollut paikallaan tulevaisuutta silmällä pitäen. Meistä ei taitaisi olla sellaiseen kaukonäköisyyteen. Kyllähän siitä olisi valtava murina syntynyt, jos olisi aikanaan säästetty ja ”tuhlattu” oikein! *(mikä oli tämän ajatuksen takana?)*

Terveisiä kaikille! Aatto

Valtionvarainministeriö nimeää 1.11. 1940 Maunon

käsittämään Räisälän kunnasta arvioitavien korvausten II-lautakuntaan jäseneksi, joka samalla toimii valtion asiamiehenä. Lautakunnan puheenjohtaja lisäksi Luhtasela ja Maunon varajäseneksi Jaakko Lahti-Jouppi. Asetettiin kaksi lautakuntaa korvausten määrittämiseksi niihin oikeutetuille.

Ministeri Juho Pilppula esittelijäneuvos John Hellevi

Satomääriä lasketaan ladottain: Heiniä 6 ladossa ja kotona yhteensä 25.500 kg, kevätiljan olkia 4 latoa 12.100 kg, alajoella 7.500 kg, porrasnevalla 10.400 kg yhteensä olkia n. 30.000 kg.



Asut ovat niin samanlaiset kuin edellä, joten ottiko Aatto edelliset kuvat ja tämän sitten Ilmari eli kaikki veljekset ovat päässeet kotiin samaan aikaan, vaikka Aatto epäili loman saantia.

Kastor oy Helsinki vastaa 4.11.1940 Maunolle

Olemme Vaasassa toimivalta edustajaltamme saaneet kehoituksen tarjota teille boileria, joka lämpiää hellasta, mutta on meidän pahoitellen tiedotettava, että tätä nykyä emme voi toivomustanne täyttää sillä tehtaamme on niin kuormitettu tilauksilla, että emme voi ottaa tällaisia standarttivalmisteistamme poikkeavia töitä suorittaaksemme, jota paitsi raaka-aineen saantikin asettaa sille esteitä. Kunnioittaen Kastor Oy

Tämä järjestelmä asennetaan keittiöön vasta Maunon kuoleman jälkeen 1957.

Aatto kirjoittaa kirjeen Oulusta 15.11.1940

H.V. Aatto oli työmatkalla kohti Kajaania tarkastamaan piirin työt. Matka kestää 3–4 viikkoa ja sitten palataan Rovaniemelle.

Aatto aikoi käydä lisalmessa Ilmarin luona, jonne voi kirjoittaa, jos on asiaa. Lunta oli tullut ja muuttunut sitten sohjoiseksi mutta eihän se haittaa, kun pääsee pyörällä ajamaan, tosin turkki on silloin liikaa.

”Onkos vielä tullut pika-asutustoimikunnan päätöksistä tietoa? Se voi muodostua tilalle raskaaksi ja varsinkin silloin, jos maan hinta arvioidaan kovin alhaiseksi. Eiköhän siitäkin jotenkin selvitä.

Jouluksi yritän päästä kotona käymään. Joka tapauksessa pääsen ainakin joulun pyhiksi, mutta toivottavasti pääsen vähän pitemmäksikin aikaa.

Hopiavuoren Armas on saanut paikan Hannukselan Jussin firmassa ja minun täytyi ottaa hänet huonetoverikseni, kun hän ei muuallakaan huonetta saanut. Rovaniemellä onkin nykyään kova asuntopula ja vuokrat kalliita. Terveiset koko perheelle! Aatto

Seelmi Mattila harrasti maataloutta: 8 aaria perunamaata á 30 mk = 240 mk, 20 aaria ohramaata á 30 mk = 600.-, 40 kg ohransiementä á 2,30 = 92 mk ja puinti 80 mk = 1.012. (mahtoko kannattaa?) Seelmihän jäi soteleskeksi.

Hanna Kero kirjoittaa Maunolle 12.12.1940

”Hyvä Mauno! Olen kauan tuumannut, jos uskaltaisin Sinulle kirjoittaa ja kysyä olisiko Sinulla mitään mahdollisuutta, että sais ostaa 1 kg sianlihaa tai vasikkaa, kun olen niin tiukasti työssä, ettei pääse mistään hommaamaan jouluksi. Sen jälkeen, kun lokakuun 9 pv -39 läksin kans sinne jonnekin tai lähemmin sanoen Vierumäen Urheiluopistolle olemmekin tähän saakka

ollut pois kotoa, korkeintaan olen ollut 30 yötä kotona.

En ole saanut mistään hamstrattua, vasta liian myöhään huomasi, ettei voi ollut koko maassa kortilla. Olin aivan ruotsalaisessa talossa, kun en kielestä mitään ymmärtänyt, olin vähän takapajulla. Nytkin olen täällä maalla Espoossa, etten saa jouluksikaan mitään hommatuksi. Olen tuuminut kauan, jos uskaltaisinkin kääntyä puoleesi pyynnöllä. Tänään kuulin (Osakeyhtiö Sytytin) eräältä tehtaan insinööriltä, että hän on kotoisin Kokolan seudulta ja hänelle lähetetään postipakettina voita ynnä muuta ruokatavaraa ja että ne ovat tulleet vaatetavarana aina perille. Olen siinä toivossa, että tämä tehtailijakapteeni paranee niin paljon, että pääsen kotiin jouluksi, muuten Maija parka on taas ilman joulua.

Kuinka te siellä jaksatte? Kuulin Aatolta, että Ailikin on täyttänyt 50 vuotta, niin kyllähän aika kuluu, vaikka ei huomaakaan. Viime talvena pojat pitivät mulle komeimmat syntymäpäivät mitä mulle on koskaan ollut, kun täytin 60 v.

Koita saada tästä selvä, sillä mulla on tässä vähän huonot vehkeet. Paljon terveisiä kaikille Teille Hanna täti JK., jos voit lähettää niin lähetä Maijalle osoite Eerikink.33 A 22 jälkivaatimuksella.”

Aatto lähettää kortin 14.12. 40 Juukasta

Aaton kiertomatka oli ollut pitkä ja paikkakuntia luetellaan toistakymmentä ja lisämessakin oli ehditty käydä. Suomussalmella oli hankalaa, kun pitkät matkat eikä hevosta saanut millään.

Kotiin tullaan tietenkin jouluksi, mutta menee varmaan joulu-aattoon asti ennen kuin ehditään.

”Tuleekohan Aili (kasvattitytär) kotiin jouluksi. Eipä taida sentään päästä, kun on jo kesälomansa viettänyt. Ei lähtenyt silloinkaan kotiin, vaikka kovasti kehotin. No niin jouluun saakka näkemiin. Terveisiä kaikille Aatto.”

Mauno maksaa maatalousneuvojan palkan: Palkka 1.700 mk, matkapäiviä 21 pv á 20 = 420 mk = 2.120, kerännyt toimitusmaksuja 55 mk, maksetaan 2.065 mk

Omana aikanani piiriagrollogina 1975-80 toimitusmaksut vastasivat kokonaispalkkaa useina kuukausina, mutta sodan jälkeen oli tulot vähissä. Siirtoväen kotitalousneuvonta joulukuun palkka 900, huoneen vuokra 150 = 1.050. Maatalousneuvoja Aili Luomanen vuokra 175 mk, matkapäivät 190 mk, palkka 900 = 1.265 mk toimitusmaksuina 185 mk maksetaan 1.080.- + postimaksuja 86,80 = 1.116,80 mk.

Paavo saa muistomitalin:

Kunnia Isänmaa

Tykkimies Paavo Koskenkorva s. 10.5.1899, Ilmajoki sodan 1939–1940 muistomitali miekoilla ja soljella - Karjalan kannas.

Päämajassa 1940 Sotamarsalkka Mannerheim

Alikersantti Mauno saa talvisodan muistomitalin Kotijoukkosoljella.

Entinen karjakko-oppilas Hilda Maunula kirjoittaa Orimattilasta 27.12.1940

Veljekset Koskenkorva!!

”Minä täällä Orimattilassa entisenä karjakkokoulun oppilaana nyt rupesin kirjottamaan teille sinne Koskenkorvalle, ajattelin että joku teistä pojista pitää Koskenkorvan taloa. Kun tänne Etelä-Suomeen tuli aivan kato tuosta eläimen ruoasta niin ajattelin kysyä Teiltä sieltä Ilmajoelta, että olisiko mahdollisuus saada ostaa sieltä, vaikka rukiin olkia, ettei tarvitse hävittää noita eläimiä niin kovin vähiin. Minä olen täällä talon emäntänä.”

Tarve oli 5–6.000 kg, jolla jo pärjättäisiin ja vaunuun pyydettiin lastamaan ja maksu, kun tavarat ovat perillä Uudenkylän asemalla. Enemmänkin haluttaisiin ja tultaisiin hakemaan ja ylivuotisetkin kelpaisi. Hildan tyttönimi oli Kala ja Havuselan karjakkokoulua oli käyty ja vastausta odotettiin, oli sitten myönteinen tai kielteinen.

Maunon puhe osuuskaupan johtaja Viljo Matti Rengolle joskus 1940-luvulla

”Veli Hyvä !

Pianpa se aika kuluu, tulee ajatelleeksi, kun on kulunut jo 10 vuotta siitä, kun tulit Koskenkorvan osuuskaupan liikkeen hoitajaksi. Tuohon menneeseen aikaan sisältyy osuuskaupamme kehityksessä paljon merkittävää. Muistelkaamme vain maataloustuotteiden myyntiä, kuinka se silloin oli aivan mitätöntä, vaikka meillä olikin hyvä ja ajanmukainen viljamakasiini. Tarvittiin miestä, joka pani toimeksi ja joka uskalsi hakea tuotteille markkinoita silloinkin, kun ei niitä näyttänyt löytyvän lähimailta. Niinpä onkin sinulle aina ollut maataloustuotekauppa erikoisen rakas ja olet näiden 10 vuoden aikana pystynyt meille maanviljelijöille maksamaan tuotteistamme hinnan, joka on ollut kilpailukykyinen muiden liikkeiden tarjoamiin hintoihin ja useimmiten parempiakin. Osuuskaupastamme, joka oli tänne tullessasi melkein puhdas sekatavarakauppa, on tullut liike, jonka myynnistä muodostavat maataloustuotteet puolet. Meillä maamiehillä

onkin täysi syy kiittää sinua tästä koko paikkakunnallemmekin niin tärkeästä kaupasta. Pellon ostaminen ilman Sinun luotettavaa ja samalla järkevää suhtautumistasi olisi ollut kaupallemme paljon vaikeampaa. Unohtamatta kulutustarpeitakaan on sekin puoli aikanasi tavattomasti kehittynyt ja laajentunut. Hinnoittelu on ollut tasaista, etkä ole eksynyt liialliseen voiton tavoitteluun, kuten esim. viime syksynä moni muu kauppa teki itsensä syy-pääksi. Säästökassaliike on aikanasi myös päässyt hyvään alkuun. Kaikki myymälät ovat uusitut ja on selvää, että se, joka on lähinnä, saa vastata päivän kuorman ja helteen näissäkin, niin paljon huolta ja vaivaa vaativissa korjaustöissä. Tässä on tullut mainituksi vain pääasiat suorittamastasi 10-vuotisesta työstäsi Koskenkorvan osuuskaupan hyväksi. Näiden vuosien kuluessa ovat useimmat tulleet huomaamaan, että Sinä olet ollut koko sydämestäsi mukana työssäsi ja varmasti aina hoitanut sinulle uskotut tehtävät paremmin kuin moni omia asioitaan.

Tästä kaikesta pyydämme Sinua sydämellisesti kiittää ja toivomme Sinulle yhtä reipasta ja tuloksekkaita seuraavia 10 vuotiskautta, kuin tähänkin saakka. Muistoksi ja kiitollisuuden osoituksena pyydämme jättää tämän lahjan.” (mikä ei selvinnyt)



Mauno edessä oikealla, takana Jaakko Ranto ja V.M. Renko takana vasemmalla. Muita osuuskaupan johtokunnan jäseniä en varmuudella tunnistanut, myös vuosi on ehkä myöhemmin kuin 1940.

Lainanhoitoja 1940:

4.1. KOP vekseli 912,50 mk Ilmarin asiaa.

Pohjalainen Ylioppilaslainarahasto 300 mk (lainat 498 ja 514) ja Alavuden Säästöpankki 800 mk.

Maksettu velkaa osuuskauppaan 5.000 mk.

Maksettu korkoa KOP 901,50 maksettu velkaa osuuskauppaan.

Kolmekymmenluvun kymmenet ja sadat lainamerkinnot ovat jääneet pois. Suomi-Yhtiöiden ja Maakiinteistöpankin lainaa hoidetaan ohjelman mukaan puolivuositain.

Työntekijöitä ja palkkoja 1940:

Jaakko Varvi edelleen apuna myllyssä nyt 11 pv á 35 mk.

Sanna Leppioja 12 pv á 15 mk, Aini Kvist tili 127,50 mk saanut 57 kg ohran jauhoja á 1,75 mk = 99,75.

Harjoittelijoina olivat Soine Uutela ja Elli Peltoniemi.

Viljo Perämäki töissä porrasnevalla 20 pv á 25 mk = 500, laitumen vuokra 400,- maksettu 100 mk. Arvi Viinamäki töissä 26 pv á 22 mk = 575 mk, Pentti Paajanen 20 pv á 10.- = 200.- ja isä Paajanen 5 pv á 20 mk = 100 mk.

Siirtoväkeä/ Kiurut huhtikuu 1.581,25 mk.

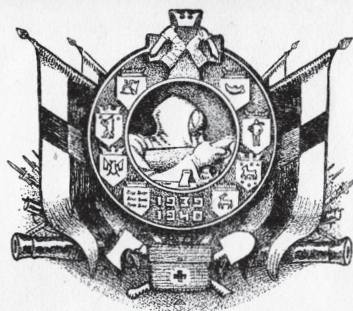
Ojankaivuusta lisäksi Rautiolle 3/6 -40 45 syltä á 1,50, 51 syltä á 1,00 ja 119 syltä á 0.75 = 208 mk, maksettu etuottona 200 mk.

Kesäkuussa 1940 tehtiin kattoa, paljon nauloja etenkin pärekatonauloja 100 mk /laatikko (8 kpl) ja muita nauloja 95 mk/ laatikko myös galvanoituja. Katon tekijöille maksettiin 60 tuntia á 8 mk. 6.7. maksettiin Suomen Mineraali Oy:lle katotelevyistä 3.508,40 mk eli nämä meni päärakennuksen kattoon, saattoi olla joku muukin katto. Myös Myllyn tammea korjattiin 11 pv työstä maksettiin Olavi Laitinen ja Olavi Palomäki 45 mk/ pv/ mies Aini Kvisti 11,5 pv töissä á 20 mk otti sianporsaansa 195 mk ja rahaa 35 mk tili selvä 2/7 saakka. Muista tileistä kirjattiin: Bertta Näsi 1000 mk, Elli Alalantela 100 mk, Eeva Hyytinen 350 mk, Arvi Viinamäki 1100 mk, Eino Santaharju 755 mk, Arvo Mattila 550, Vilho Kvist 200 mk, Pentti Paajanen 300 mk = 4.555 mk.

1.11.1940 Hugo Rautio kaivaa ojaa alajoella 444 syltä á 0.90 ja viikon päästä lisää 167 syltä á 0,90 = 150.30 (viikko palkka? Aatto kertoi pohjoisen palkoista 30 mk/pv ja 200 mk/viikko).

lisäksi Rautio teki 23 paria luutia á 5 mk = 115 mk. Hei nonen teurastanut sian á 25 mk. Jotain huonetta rempattiin,

K U N N I A



I S Ä N M A A

Suomen armeijan sotilaat!

Te ette tahtoneet sotaa, Te rakastitte rauhaa, työtä ja kehitystä, mutta Teidät pakotettiin taisteluun, jossa teitte suurtöitä, tekoja, jotka vuosisatoja tulevat loistamaan historian lehdillä.

Olen taistellut monilla tantereilla, mutta en ole vielä nähnyt vertaisianne sotureita. Olen ylpeä Teistä kuin olisitte omia lapsiani, yhtä ylpeä tunturien miehestä Pohjolassa kuin Pohjanmaan lakeuksien, Karjalan metsien, Savon kumpujen, Hämeen ja Satakunnan viljavien vainioiden, Uudenmaan ja Varsinais-Suomen lauhjojen lehtojen pojista. Olen yhtä ylpeä uhrista, jonka tarjosi tehdastyöläinen ja köyhän majan poika samalla kuin varakkaampikin.

Kiitän Suomen kunniakkaan armeijan kaikkia aselajeja, jotka jalossa kilpailussa suorittivat sankaritekoja sodan ensi päivästä saakka. Kiitän rohkeudesta, millä armeija kävi päin moninkerroin ylivoimaista, osittain tuntemattominkin aseinein varustettua vihollista, ja sitkeydestä, millä se pureutui kotimaan kamaran jokaiseen askelmittaan.

Ilolla ja ylpeydellä ajattelen Suomen lottia ja heidän osuuttaan sodassa — heidän uhrimieltään ja uupumatonta työtään eri aloilla, mikä vapautti tuhansia miehiä tulilinjalle. Muistan samoin muut lukemattomat, isänmaan asian omakseen ottaneet naiset.

Kunniapaikalla seisovat myös sodan ankarana aikana ne tuhannet työläiset, jotka ilmahyökkäystenkin aikana usein vapaaehtoisesti tekivät työtä koneittensa ääressä valmistaen armeijalle sen tarpeita, sekä ne, jotka herpaantumatta vihollisen tullessa työskentelivät asemien varustamisessa. Ilolla totesin, että yksimielinen kansamme tahtoi kaikessa tukea armeijan taistelua.

Urhoollisten sotilaittemme puolustaessa rajojamme oli ylivoimaisiin ponnistuksiin hankittava sitä mitä puuttui, oli rakennettava puolustuslinjoja, joita ei ollut, oli koetettava saada apua, jota ei tullut. Oli hankittava aseita ja varusteita aikana, jolloin kaikki maat kuumeisesti varustautuivat maailman yli vyöryvää myrskyä vastaan. Teidän sankaritekonne, sotilaat, herättivät ihailua yli maiden, mutta kolme ja puoli kuukautta kestäneen sodan jälkeen olimme edelleen melkein yksin. Te saitte taistelussa öin ja päivin, ilman vaihdon mahdollisuutta, ruumiilliset ja henkiset voimanne rajattomiin asti ponnistaen ottaa vastaan yhä uusien vihollisvoimien hyökkäykset, mutta kuitenkin armeijamme seiso i sodan päättyessä voittamattomana hirveitä tappioita kärsineen, vaikka silti vahvistuneen vihollisen edessä. Kotirintamammekaan, missä lukemattomat ilmahyökkäykset levittivät kuolemaa ja kauhua naisten ja lapsien keskuuteen, ei hetkeäkään horjunut. Kansamme kesti koettelemuksensa rautaisella tahdolla.

Kiitän sankareina kaatuneiden äitejä ja isä, kiitän jokaista tulilinjoiden taistelijaa ja kotirintamalla toiminutta.

Isänmaan nimessä ja Puolustusvoimain Ylipääliikkönä
annan Teille,

pahvia, kytkin, nauvoja, maalia ym. 337 mk ja Kannosto kengitti hevosen 20 mk. Arvi Viinamäki 21 pv á 15 mk = 525 mk.

Maksettu Eeva Hyytiselle ja Elli Alalantelalle loppu harjoittelupalkka 2 x 1.200 mk = 2.400.- Koulun jauho-ostot 2.640,90. Koulu maksoi erotuksen 240,90 mk

Palkkakirjasta 1940:

Väinö Karjanmaa talvikausi 250 mk/kk palkkaa 1.125 mk.

Arvo Mattila talvikausi 375 mk/kk ja 18.12 alkaen 450 mk/kk maksettu 2.350 mk. Kesäkausi 525 mk/kk Toukokuu 525, lop-

pukesä 65 pv á 21 mk 1681 mk kirjataan 1.130 mk. Poissa töistä 25.6 -16.7.

Sameli Mattila talvikausi 1.800 mk 3 hl ruista ja ohraa, vehnää, elokuorma ja jokiheinää.

Karjakko Bertta Näsi 500 mk/kk vuosipalkka 6.000 mk kirjataan 3.850 kansaneläkemaksu 10 mk.

Vilho Kvist talvikausi 250 mk/kk maksettiin 1.500 ja vedenajo ja tallissa 75 mk, kirjataan 1.575 mk. Kesäkausi 375 mk/kk maksettiin kuitenkin 6x400 mk 2.400 mk kirjataan 2.200 mk.

Eino Santaharju talvikausi 350 mk/kk, 4 kk 1.400 mk + hevosien hoidosta 50 mk kirjataan 1450 mk. Kesäkausi 500 mk/kk maksetaan 2.000 mk kirjataan 1.100, kansaneläke 5 mk.

Elli Alalantela kirjataan 1.606 mk, Eeva Hyytinen kirjataan 1.256 mk.

Olavi Laitinen 15.5 alkaen 25 mk/pv , poissa töistä 4 viikkoa, 123 pv á 25 mk 3.075 mk, otettu maitoa 471 ltr á 1.25 mk 588 mk.

Arvi Viinamäki kesäkausi 575 mk/kk ja heinäkuun jälkeen 25 mk/pv. 145 pv 3.625 mk. Kirjataan 2180 mk.

Pentti Paajanen tallimiehenä 550 mk/kk maksettu 2.900 mk.

Tänä vuonna ensi kerran merkinnät otsikolla **siirtoväelle**, josta yhteenvetoja:

Joulukuun 16 pv 7 lehmää ja 2 vasikkaa, joille 4 kg heinää ja 5 kg kauranolkia 26 pv 936 kg heinää ja 1.170 kg kauranolkia.

Joulu – helmikuussa monia merkintöjä: jauhoja, voita, perunoita, lihaa, munia, ryynejä yhteensä 581,50 mk + osuuskaupan lasku 557,35, sylipuita ja valo saadaan yhteissumma 1.498,85 mk. Maaliskuulla jauhoja, voita, perunaa, munia yhteensä 565,05 mk.

Helvi Pusa, valo, puut vuokra 150 mk, ruoka 163,90 yht. 313,90, huhtikuussa vuokra ym. 150 ja ruokaa 106,25 mk.

Ida Velling ruokatarpeita, lihaa, voita ryynejä, perunaa jne 163,25 + osuuskaupan lasku 512,25 mk.

Kiurun perhe: huhtikuussa nisujauhoja, voita, perunoita, ruis- ja keittojauhoja 449,05 mk.

Hiiri : ruisjauhoja, nisujauhoja, perunaa 169.10 mk.

Hintatietoja 1940:

Osuuskauppa maksanut jauhatusmaksuja 1.800 mk ja ostettu maissia 896 kg á 2 mk. Myllyn laskut osk. 352 mk. Hevonen Viiru, suitset 101.50 mk.

Herra Arvo Greis maksoi vuokraa 15/12–15/1 125 mk. Alkoholitehtaan rakennustyöt olivat pysähdyksissä, mutta Arvo sai olla paikalla, kun ei ikänsä puolesta tarvinnut lähteä sotaan. Hän asui puutarhatalolla.

Ostettu maissia 2007 kg á 2 mk. Viety 2 mullikkaa siirtoväelle 9/1 ja lehmä 25/1–40.

Rakennusmestari Salakari maksanut 31.1.40 vuokraa (viina- tehtaan rakennus) loka- marraskuu 450, joulukuu 162, tammi-helmikuu 300 mk, sähkö 50 mk ja herra Greis 125 mk = 1.087 mk. Seppä Kannostolle maksettu myllyn isonpyörän korjaus 300 mk.

Vehnälesettä 2.653 kg á 2,35 ja maissia 187 kg á 2 mk.

Kannostolle korjauksista 125 mk ja myyty sianporsas 150 mk, jäi saamatta 25 mk.

Korpeus maksaa edelleen vuokraa 60 mk/kk (tehtaan työskentelevä nainen, vahva kuin mies, karjalan tyttöjä, tekivät yhdessä töitä Jenni Hiiren kanssa)

Ostetaan peittausainetta 2 kg 200 mk. Kanoille näkinkuorta ja ruokafofaattia 24,50 mk.

Lantunsiementä 4 kg 140 mk, 3 kg rehukaalia 105 mk. Herra Greis maksoi Uuden Suomen tilauksen 3 kk 56 mk. Torstai herneen siementä 26 kg á 7,20 mk. Maksettu osuuskaupan velkaa vehnän siemenellä 4.156 mk:lla.

Sameli Mattilan seppä 120 mk ja kukka äidille 40 mk.

Sian porsaita Onni Koskela 2, Sanna Leppioja 1, Anni Kvisti 1 á 175 mk.

Lannoitus suunnitelma kesälle 1940 1.350 kg superfosfaattia, 3.700 kg kotkafofaattia ja 1.549 kg kalisuolaa.

Myyty lehmä Itikkaan 1.466 mk. Myyty ruista 1.067 kg á 2,85, jolla maksettu velkaa osuuskauppaan.

Viiru tamma astutettiin 8/7 300 mk. Ostettu myllyn kivet 2.500

mk. Papinmaksut 9/7 talo 512 mk ja mylly 175 mk = 990 mk.

Maito kg/ kk ja penniä/kg

Tammikuu 4.499 kg / 124,5 p Helmikuu 4.185 / 142,8 Maaliskuu 4.829 / 137,6 Huhtikuu 6.118 / 129,2 Toukokuu 7.096 / 126,3 Kesäkuu 7.699 / 126 Syyskuu 3.167 / 170 Lokakuu 2.442 / 203 Marraskuu 1.955 / 195 Joulukuu 2.644 / 178.

Renko maksanut tinkimaidosta 117 litraa á 2.-

Lehmä 6→8 mk/kg, Sika 15→17 mk, Ruis 2.85 mk/kg, Voi 37 mk/kg

Alkoholiliike tilittänyt lisähintaa ohrasta 4.893 kg á 40 p. (Teh- taan koepolttoon?)

Renkaiden nostourakka puutarhasta 150 mk, myyty sika Nisulalle 1.200 mk. Myllylle 3 autokuormaa hietaa á 80 mk.

Yhteenvetoa: Mikkonen ja Vaaranmaa vesijohto-ojaa 67 m á 20.- = 1.340.- Velj. Hakala 64 m á 15 mk = 960.-, samoille kaivourakka 150.-, Mikkonen ja Vaaranmaa 117,2 m á 15 mk = 1.758 mk ja 12 pv á 56 mk = 672.- Kaikki yhteensä 4.880 mk Vesijohdon piirissä navetta oli jo aikaisemmin ja sähköpumpulla nosto. Talli ja sikala, sauna sekä päätalo nyt mukaan, mutta matkat olivat pitkät? Puutarhatalolla oma kaivo ainakin jossakin välissä? Vai olisiko tässä viinatehtaalta tulevan linjan kaivaminen ja jako eri pisteisiin)

Lisäksi laskettiin 4/12 uusi moottori vesijohtoa varten. Asennus 14 t á 15 mk = 220. Maksettu vekseli osuuskauppaan 7.400 mk, josta vesijohdon osuus 3.128,50 ja muut 4.271,50.

Paavo Latva-Kokolta ostettu 26.11.-40 90 kpl 4” sementti-putkia á 7,50 = 675 mk, ostettu valtion viljavarastolta 1.540 kg jätepölyä á 0.75 = 1.155 mk.

Rouva Tamminen maksoi 1/12 marraskuun vuokran 150 ja puista 75 mk. Rouva Herranen maksoi maidosta 82 litr. á 2.25 mk = 184,50.

Hiiri ja Korpeus maksavat vuokraa tasaisesti 100 ja 60 mk / kk ja samoin Arvo Greis 100 mk/kk. Tehtaan työntekijä (J. Karjanmaa) maksoi Uuden Suomen vuositilauksen 235 mk. (Mau- no toimi lehden asiamiehenä)

Ostettu vehnälesettä 850 kg á 2,35 mk. Väkirehujätettä 140 kg Hankkija Vaasa, lupatodistus kansanhuoltolautakunnalta

Jauhatuspalkkioita joulukuussa: Vehnä 23 p, ruis 6 p, oh- rakuorittuna 13 p/kg. Palkkiota yhteensä joulukuussa 987 mk (osuuskaupan jauhatus). Myyty ruista 3.906 kg á 2,95.-

Joululahjat: Myllärit 300.-, miehille 125, naisille 150.-, Ainolle 160.- (Saarakkala)

livari Saarakkalan jälkeen menehtyy Sameli Mattila talvisodan taisteluissa, joissa hän toimi hevostiehenä, joka oli ollut hänen tehtävänsä myös talon hommissa.

Hautajaisissa laskettiin seppeli:

”Sameli Mattilalle monivuotiselle uskolliselle työmiehellemme, kiitollisuudella Koskenkorvan perhe”

Maakiinteistöpankin ja Suomiyhtiön ½ vuotislainan hoitoon n. 31.000 mk piti käyttää 22.000 litraa maitoa eli n 5 kk tuotanto, sianlihaa piti myydä 1.300 kg ja ruista 11.000 kg tai 840 kg voita.



Inkeri, Tuulikki, Sirkka, Eeva-Liisa, Kaisu, Ida Könni ja Suoma kesä 1940



Monista kuvista oli todella vaikea arvata koska kuva on otettu. Yläkuva voisi olla välirauhan ajalta ja keväältä 1941 ennen rintamalle menoa?

Alakuvassa ovat veljekset päässeet kauniiseen seuraan, mutta sekään, koska oli aikaa kulkea friiuulla ei selvinnyt, mutta ehkä sodan jälkeen?

